

Főoldal>Jogi lépések indítása>Hol és hogyan?>Melyik ország joga alkalmazandó?

Melyik ország joga alkalmazandó?

Ha Ön olyan perben érintett, ahol az ügyben releváns tények nem mind ugyanahhoz az országhoz kapcsolódnak, meg kell állapítani, hogy a bíróság az ügy érdeméről való döntés során melyik jogot fogja alkalmazni.

A nemzetközi kereskedelem bővülésével és a külföldi utazások egyre gyakoribbá válásával párhuzamosan nő annak kockázata, hogy egy cég vagy egy magánszemély nemzetközi elemet is tartalmazó vitába keveredik. A nemzetközi elem eredhet abból, hogy a felek különböző államok állampolgárai, vagy abból, hogy különböző országban laknak, esetleg abból, hogy, külföldön megvalósuló ügyletre vonatkozó szerződést kötöttek.

Vita esetén nem elég azt megállapítani, hogy mely állam bíróságainak **joghatósága** alá tartozik az ügy eldöntése; azt is meg kell határozni, hogy melyik jogot kell majd alkalmazni az ügy érdemének elbírálására.

Ha szeretne részletesebben tájékozódni valamelyik tagállamról, válassza ki a kívánt ország zászlaját.

Utolsó frissítés: 18/01/2019

A honlapot az Európai Bizottság tartja fenn. Az ezen az oldalon található információ nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság hivatalos álláspontját. A Bizottság semmilyen felelősséget vagy kötelezettséget nem vállal az e dokumentumban foglalt vagy említett információk és adatok tekintetében. Kérjük, az európai oldalak szerzői jogi szabályai vonatkozásában vegye figyelembe a jogi nyilatkozatot.

A Bizottság megkezdte a portál tartalmának frissítését, amire az Egyesült Királyság EU-ból való kilépése miatt van szükség. Előfordulhat, hogy néhány részlet elkerülte a figyelmünket, és egy adott weboldal még nem tükrözi a megváltozott helyzetet. Igyekszünk mihamarabb naprakésszé tenni a teljes tartalmat.

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata nemrég módosult. Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítónk.

Az oldal jelenleg a következő nyelveken olvasható.

Melyik jog alkalmazandó? - Belgium

1 A hatályos jogszabályok forrásai

1.1 Nemzeti szabályok

A belga nemzeti jog kötelező forrásait a jogszabályok, az általános jogelvek és a szokásjog alkotják. A jogszabályokat szükségszerűen állami szervek alkotják; az általános jogelvek azért bírnak jogi kötelező erővel, mert a társadalom meg van győződve azok jogi értékéről; a szokásjog az íratlan jogszokást és az általánosan elfogadott gyakorlatot tükrözi.

Belgiumban a bíróságok nem kötelesek az esetjogot követni: az ítélkezési gyakorlatnak, akárcsak a jogtudományi álláspontnak, súlya van, de nem kötelező. A bírósági ítéletek csak az ügy feleire kötelezőek, de nem kötik a hasonló ügyekben ítélkező többi bírót. Az alkotmánybíróságon (*Cour constitutionnelle /Grondwettelijke Hof*) kívül egyetlen más bíróság sem követelheti meg a többi bíróságtól ítélkezési gyakorlatának követését. Még a semmitőszéknek (*Cour de cassation/Hof van Cassatie*) egy alsóbb fokú bíróság ítéletét alkalmasint hatályon kívül helyező és az ügyet újbóli vizsgálatra visszautaló ítélete sem ad az ügyet újratárgyaló bíróságra nézve kötelező utasításokat. Csak a semmitőszék azonos ügyben hozott második ítéletének tartalma válik kötelezővé a végleges ítélet meghozatalára felhívott bíróságra.

1.2 Többoldalú nemzetközi egyezmények

A szövetségi külügyi közszolgálat adatbázisa áttekintést nyújt az 1987 óta aláírt két- és többoldalú egyezményekről:

 <https://diplomatie.belgium.be/fr/traites>

 <https://diplomatie.belgium.be/nl/verdragen>

 <https://diplomatie.belgium.be/de/vertrage>

 <https://diplomatie.belgium.be/en/treaties>

Számos Belgiumban hatályos egyezmény szövege közzé van téve az elektronikusan 1997 óta elérhető belga hivatalos lapban (*Moniteur belge/Belgisch Staatsblad*): <http://justice.belgium.be/>

Ezenfelül a „*Législation consolidée*”, „*Geconsolideerde Wetgeving*” link alatt sok (2004. augusztus 1-jei állapot szerint 2800) egyezmény szövege megtalálható az említett honlapon akkor is, ha azok megkötésére 1997 előtt került sor.

Belgium elvileg egy szuverén állam, amely mindenképp fennhatósággal rendelkezik a bíróságainak joghatósága alá tartozó jogalanyok felett. A társadalom fokozódó nemzetköziesedése miatt mindazonáltal Belgium egyre inkább köve van a nemzetek feletti és nemzetközi szervezetek és intézmények által alkotott szabályokhoz. Különösen az Európai Unió (EU), az Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ), az Észak-atlanti Szerződés Szervezete (NATO) és az Európa Tanács nyomta rá bélyegét a belga jogra (vagy közvetlenül alkalmazandó, vagy nem közvetlenül alkalmazandó) szerződések és rendelkezések elfogadásával, valamint e szervezetek tagállamait belső jogrendszerük összehangolására készítő irányelvek és jogi harmonizáció előírásával.

A Belgiumban közvetlenül alkalmazandó emberi jogi egyezményeket, az emberi jogok európai egyezményét és az Európai Szociális Chartát egyaránt az Európa Tanács fogadta el. Az Egyesült Nemzetek Szervezetének szintjén ezen egyezményeknek a Polgári és Politikai Jogok Egyezségokmánya, illetve a Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya felel meg.

Nemzetek feletti szervezatként az Európai Unió (EU) jelentős hatást gyakorol tagállamaira, Belgiumot is beleértve. Az EU fő jogi eszközei a rendeletek, amelyek közvetlenül alkalmazandók, és az irányelvek, amelyeket maguknak a tagállamoknak kell átültetniük.

Számtalan intézmény és szervezet tevékenykedik a különböző jogágak, mint például a nemzetközi magánjog, a nemzetközi büntetőjog és a nemzetközi kereskedelmi és gazdasági jog fejlesztésén. Hogy csak néhányat említsünk: az Egyesült Nemzetek Szervezete, az ENSZ Nemzetközi Kereskedelmi Jogi Bizottsága (Uncitral), a Hágai Nemzetközi Magánjogi Konferencia, a Nemzetközi Intézet a Magánjog Egységesítéséért (Unidroit), az Európa Tanács, az Európai Unió és az Európai Közösség, a Személyi Állapot Nemzetközi Bizottsága, a Nemzetközi Tengerészeti Szervezet (IMO), a Nemzetközi Légiszállítási Szövetség (IATA), a Benelux Unió stb.

1.3 Főbb kétoldalú egyezmények

Mind a szövetségi hatóságok, mind Belgium államszövetséget alkotó egységeinek hatóságai köthetnek kétoldalú egyezményeket a világ más országaival vagy régióival attól függően, hogy saját hatáskörükbe tartozik-e az adott tárgykor. Ezen egyezmények többségét szomszédos országokkal vagy olyan országokkal kötik, amelyekhez Belgiumot szoros vagy fontos kereskedelmi kapcsolatok fűzik.

2 A kollíziós jogi szabályok végrehajtása

A nemzetközi magánjogi törvénykönyvről szóló, 2004. július 16-i törvény kihirdetésére 2004. július 27-én került sor a hivatalos lapban (<http://justice.belgium.be/>). Annak szövege ugyanezen honlapon érhető el a „*Législation consolidée*”, „*Geconsolideerde Wetgeving*” link alatt.

Ezen adatlap a nemzetközi magánjogi törvénykönyv szerinti helyzetet ismerteti. A törvénykönyv nemzetközi joghatósággal és a külföldi bírósági ítéletek és közokiratok joghatásaival kapcsolatos rendelkezései a törvény hatálybalépését követően indított keresetekre és a törvény hatálybalépését követően hozott bírósági ítéletekre és kiállított közokiratokra alkalmazandók. A törvénykönyv átmeneti rendelkezéseinek hatálya alá nem tartozó korábbi ügyekre a legkülönbözőbb jogszabályok és terjedelmes ítélkezési gyakorlat, valamint jogi szakirodalom vonatkoznak. Hasznosak lehetnek az alábbi weboldalak:

- <http://www.law.kuleuven.be/ipr>

- <http://www.ipr.be/>

- <http://www.dipr.be/>

A törvénykönyv csak annyiban alkalmazandó, amennyiben az ügyre nem irányadók nemzetközi egyezmények, európai uniós jog vagy különös jogszabályok.

2.1 A bírák hivatalból kötelesek-e alkalmazni a kollíziós jogi szabályokat?

A belga bírák nem csak a belga jogot alkalmazzák. Gyakran külföldi jog alapján kell ítéletet hozniuk.

A belga nemzetközi magánjog szerint a külföldi jogot a külföldi országban elfogadott értelmezés alapján kell alkalmazni; ha a bíróság nem tudja megállapítani magának a külföldi jognak a tartalmát, a felek közreműködését kérheti. Ha nyilvánvalóan lehetetlen a bíróság számára, hogy észszerű időn belül megállapítsa a külföldi jog tartalmát, akkor a belga jogot kell alkalmaznia (a törvénykönyv 15. cikke).

2.2 Vissza- és továbbutalás (Renvoi)

A törvénykönyv elfogadása óta a vissza- és továbbutalás főszabály szerint már nem elfogadott (a törvénykönyv 16. cikke). A törvénykönyv azonban tartalmaz egy kivételt a jogi személyekre alkalmazandó jog tekintetében (110. cikk), és lehetővé teszi a természetes személyek jog- és cselekvőképességére vonatkozó belga jogra való utalást (lásd lent).

2.3 A kapcsoló tényező megváltozása

A kapcsoló tényező változhat idővel (pl. állampolgárság) vagy térben (pl. szokásos tartózkodási hely).

A nemzetközi magánjogi törvénykönyv a kapcsoló tényező változásának leggyakoribb eseteiben alkalmazandó szabály meghatározására törekszik.

A házasság joghatásait illetően például a törvénykönyv szerint az első kapcsoló tényező a házastársak azon időpontbeli szokásos tartózkodási helye, amelyben a joghatásokra hivatkoznak (48. cikk).

A származás esetében a törvénykönyv rögzíti, hogy az alkalmazandó jog az azon állampolgárság szerinti jog, amellyel az a személy, akinek apasága vagy anyasága vitatott, a gyermek születésének időpontjában rendelkezik (62. cikk).

A dologi tulajdonjogokra azon állam joga az irányadó, amelyben a vagyontárgy a jogra való hivatkozás időpontjában található. A törvénykönyv mindazonáltal rögzíti, hogy az ilyen jogok megszerzésére és elvesztésére azon állam joga az irányadó, amelyben a vagyontárgy azon aktusok vagy tények megvalósulásának idején található, amelyekre a jog megszerzésének vagy elvesztésének alapjaként hivatkoznak (87. cikk).

2.4 Kivételek a kollíziós jogi szabályok általános alkalmazása alól

Az általános kollíziós szabályok a törvénykönyvben meghatározott esetekben nem alkalmazhatók.

1. Kivételesen nem alkalmazható a törvénykönyv által kijelölt jog, ha nyilvánvaló, hogy a körülmények összességére tekintettel a helyzet csak nagyon lazán kapcsolódik Belgiumhoz, és nagyon szorosan kapcsolódik egy másik államhoz. Ilyen esetben e másik állam joga alkalmazandó (19. cikk).

2. A belga jognak a valamely nemzetközi helyzetre a kollíziós szabályok által kijelölt jogtól függetlenül irányadó elsőbbséget élvező vagy közjogi rendelkezései alkalmazandók maradnak (20. cikk).

3. Egy kivétel vonatkozik a nemzetközi közrendre, amely lehetővé teszi a külföldi jog bizonyos vonatkozásai alkalmazásának mellőzését, ha azok hatása összeegyeztethetetlen lenne a belga jogrenddel (21. cikk).

2.5 A külföldi jog bizonyítása

A belga bíróságok felhívhatják a feleket a külföldi jog tartalmának és hatályának bizonyítására. A bíróságok a külföldi jogról való tájékoztatásról szóló, 1968. június 7-én Londonban aláírt európai egyezményt is alkalmazhatják. Ha hiteles bizonyítékra van szükség, a felet olyan nyilatkozat (úgynevezett *certificat de coutume*) bemutatására hívják fel, amelyben a megfelelő külföldi hatóság hiteles bizonyítékot szolgáltat az országában az adott időpontban vagy korábban alkalmazandó szabályokról.

3 Kollíziós jogi szabályok

Ha a belga bíróság joghatósággal rendelkezik a már említett szabályok alapján, azt is mérlegelnie kell, hogy melyik jogot kell alkalmaznia a jogvitára. E kérdésben a belga nemzetközi magánjoggal összhangban dönt. A jogvita tárgyától függően több olyan tényező van, amely az ügyet egy konkrét jogrendszerhez kapcsolhatja. A nemzetközi magánjogi törvénykönyv tárgykör szerint van strukturálva, és tárgykör szerint határozza meg a releváns kapcsoló elvet. A továbbiakban e tárgykörök némelyikének megtárgyalására kerül sor.

3.1 Szerződéses kötelek és jogi aktusok

E tárgykört a „Róma I. rendeletként” ismert 2008. június 17-i 593/2008/EK rendelet szabályozza. A nemzetközi magánjogi törvénykönyv azokra a szerződéses ügyekre is kiterjeszti a korábbi 1980. évi római egyezmény alkalmazását, amelyeket az kizárt a hatálya alól. Nemsokára sor kerül a törvénykönyv módosítására annak érdekében, hogy figyelembe vegye a korábbi római egyezmény „Róma I. rendelet” általi felváltásával előállt helyzetet.

A rendelet hatálya alól kizárt egyes ügyekre mindazonáltal különös szabályok vonatkoznak

– nemzetközi egyezmények (különösen az idegen és a saját váltóra vonatkozó törvények ütközésének rendezése tárgyában Genfben, 1930. június 7-én megkötött egyezmény és a csekkre vonatkozó törvények ütközésének rendezése tárgyában Genfben, 1931. március 19-én megkötött egyezmény) alapján, vagy

– a törvénykönyv különös rendelkezései (különösen a célvagyonra vonatkozó 124. cikk és a társasági szerződésekre vonatkozó 111. cikk) alapján.

Végezetül meg kell jegyezni, hogy a rendelet 25. cikke alapján bizonyos nemzetközi egyezmények továbbra is alkalmazandók, mégpedig:

– a belvízi árufuvarozási szerződésről szóló, 2001. június 21-i budapesti egyezmény,

– a mentésről szóló, 1989. április 28-i londoni nemzetközi egyezmény,

– a hajó-összeütközésekre, továbbá a tengeri segélynyújtásra és mentésre nézve bizonyos szabályok egységesítése céljából Brüsszelben, 1910.

szeptember 23-án aláírt nemzetközi egyezmények és az azokhoz csatolt aláírási jegyzőkönyv.

3.2 Szerződésen kívüli kötelmi viszonyok

E tárgykört a „Róma II-rendeletként” ismert 2007. július 11-i 864/2007/EK rendelet szabályozza. A nemzetközi magánjogi törvénykönyv azokra az ügyekre is kiterjeszti e rendelet alkalmazását, amelyeket az kizár a hatálya alól.

A rendelet hatálya alól kizárt egyes ügyekre mindazonáltal különös szabályok vonatkoznak. Így a jó hírnév, illetve a magánélet vagy a személyiségi jogok megsértéséből eredő kötelmi viszonyra a felperes választása szerint azon állam joga az irányadó, amelyben a jogsértést elkövették vagy a kár bekövetkezett, illetve a jogsértés elkövetésének vagy a kár bekövetkezésének veszélye állt fenn, kivéve, ha a felelős személy bizonyítja, hogy nem láthatta előre, hogy a kár az adott államban fog bekövetkezni (99. cikk).

Meg kell jegyezni, hogy a rendelet 28. cikke alapján bizonyos nemzetközi egyezmények továbbra is alkalmazandók, mégpedig:

- a közúti balesetekre alkalmazandó jogról szóló, 1971. május 4-i hágai egyezmény,
- a hajó-összeütközéssel kapcsolatos ügyekben fennálló polgári jogi joghatóságra vonatkozó egyes szabályok egységesítéséről szóló nemzetközi egyezmény, a hajó-összeütközéssel vagy más hajózási eseményekkel kapcsolatos ügyekben fennálló büntetőjogi joghatóságra vonatkozó egyes szabályok egységesítéséről szóló nemzetközi egyezmény, valamint a tengerjáró hajók feltartóztatására vonatkozó egyes szabályok egységesítéséről szóló nemzetközi egyezmény, amelyek mindegyikét 1952. május 10-én írták alá Brüsszelben,
- a mentésről szóló nemzetközi egyezmény, London, 1989. április 28.,
- az európai szabadalmak megadásáról szóló egyezmény, München, 1973. október 5.,
- a légi jármű elővigyázatosságból történő lefoglalása egyes szabályainak egységesítéséről szóló, 1933. május 29-i nemzetközi egyezmény,
- a hajó-összeütközésekre, továbbá a tengeri segélynyújtásra és mentésre nézve bizonyos szabályok egységesítése céljából Brüsszelben, 1910. szeptember 23-án aláírt nemzetközi egyezmények és az azokhoz csatolt aláírási jegyzőkönyv.

3.3 A személyi állapot, valamint annak a családi állapottal kapcsolatos vonatkozásai (név, lakóhely, cselekvőképesség)

A nemzetközi magánjogi törvénykönyv eltérő rendelkezése hiányában a személyek állapotával, valamint jog- és cselekvőképességével kapcsolatos jogvitákban az érintett személy állampolgársága szerinti állam joga alkalmazandó.

A természetes személyek jog- és cselekvőképességét illetően a törvénykönyv egy visszautalásra vonatkozó rendelkezést tartalmaz: a kérdésre a belga jog az irányadó, ha a külföldi jog a belga jogot rendeli alkalmazni (a törvénykönyv 34. cikke).

Az általános elvvel összhangban a vezeték- és utónevek meghatározására alkalmazandó jog az érintett személy állampolgársága szerinti állam joga (37. cikk).

3.4 Szülő-gyermek kapcsolat megállapítása, ideértve az örökbefogadást is

3.4.1 Szülő-gyermek kapcsolat megállapítása

Az alkalmazandó jog meghatározásának főszabályaként a nemzetközi magánjogi törvénykönyv 62. cikke rögzíti, hogy valamely személy apaságának vagy anyaságának megállapítására és vitatására azon állam joga az irányadó, amelynek e személy a gyermek születésekor vagy, ha az apaság vagy anyaság megállapítására önkéntes aktus alapján kerül sor, ezen aktus időpontjában az állampolgára.

3.4.2 Örökbefogadás

Az örökbefogadás feltételeire az örökbefogadó nemzeti joga vagy az örökbefogadók közös nemzeti joga az irányadó. Ha az örökbefogadónak nem azonos az állampolgárságuk, az említett feltételekre szokásos tartózkodási helyük joga vagy ennek hiányában a belga jog az irányadó.

A szükséges hozzájárulásokra alkalmazandó jog az örökbefogadott szokásos tartózkodási helye szerinti állam joga. Ha azonban e jog nem követeli meg az örökbefogadott hozzájárulását, vagy nem teszi lehetővé az örökbefogadást, az örökbefogadott hozzájárulására a belga jog az irányadó (a nemzetközi magánjogi törvénykönyv 67. és 68. cikke).

3.5 Házasság, házasság nélkül együtt élő párok, élettársi kapcsolatok, házasság felbontása, különválás, tartási kötelezettségek

3.5.1 Házasság

Ami a házasságra alkalmazandó jogot illeti, a nemzetközi magánjogi törvénykönyv különbséget tesz az alábbiak között:

1. házassági ígéret: a jövőbeli házastársak szokásos tartózkodási helye szerinti állam joga, vagy ennek hiányában azon állam joga, amelynek a két jövőbeli házastárs az állampolgára, ennek hiányában pedig a belga jog (a törvénykönyv 45. cikke);
2. házasságkötés: a házastársak mindegyikének saját nemzeti joga az azonos neműek közötti házasság lehetséges kivételével, amennyiben a külföldi jog ilyen házasságot megtiltó rendelkezése ki van zárva, ha bármelyik házastárs olyan állam állampolgára, vagy olyan államban rendelkezik szokásos tartózkodási hellyel, amelynek joga engedélyezi az ilyen házasságot (a törvénykönyv 46. cikke);
3. alakiságok: a házasságkötés helye szerinti állam joga (a törvénykönyv 47. cikke);
4. a házasságkötés joghatásai: a házastársak szokásos tartózkodási helye szerinti állam joga, vagy ennek hiányában azon állam joga, amelynek mindkét házastárs az állampolgára, ennek hiányában pedig a belga jog (a törvénykönyv 48. cikke).

3.5.2 A házasság nélkül együtt élő párok és az élettársi kapcsolatok

Ami az élettársi kapcsolatokat vagy az együttélés bármely bejegyzendő formáját illeti, a belga jog különbséget tesz a házassággal egyenértékű köteleket létrehozó és az ilyen köteleket létre nem hozó együttélés között.

Az előbbire a házasságra irányadó jog (lásd fent), a házassággal egyenértékű köteleket létre nem hozó együttélésre pedig azon állam joga alkalmazandó, ahol az együttélés bejegyzésére először sor került.

Nincsenek a nem bejegyzett együttélést szabályozó konkrét rendelkezések.

3.5.3 A házasság felbontása és a különválás

A házasság felbontására és a különválásra a 2010. december 20-i 1259/2010/EU rendelet alkalmazandó.

3.5.4 Tartási kötelezettségek

A tartással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az e területen folytatott együttműködésről szóló, 2008. december 18-i 4/2009/EK tanácsi rendelet 15. cikke a 2007. november 23-án elfogadott, a tartási kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló hágai jegyzőkönyvre hivatkozik. A főszabály a jogosult szokásos tartózkodási helye szerinti állam jogát jelöli ki. Különös szabályok alkalmazandók mindazonáltal a gyermekek és szülei között, a 21. életévüket be nem töltött személyek tekintetében a szüleiken kívüli más személyekhez fűződő kapcsolataikban, a házastársak és volt házastársak között, valamint azon személyek között, akiknek házasságát érvénytelenítették. A jegyzőkönyv az alkalmazandó jog kijelölését a felek számára lehetővé tevő rendelkezést is tartalmaz.

Emellett a gyermektartási kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló, 1956. október 24-i hágai egyezmény alkalmazandó a Belgium és azon állam közötti viszonyokban, amely anélkül részese ezen egyezménynek, hogy megerősítette volna a fent említett 2007. november 23-i hágai jegyzőkönyvet.

3.6 Házassági vagyoni jogi rendszerek

A társak választhatják meg a házassági vagyoni jogi rendszerükre irányadó jogot. A választás korlátozott: a társak házasságkötésüket követő első szokásos tartózkodási helye szerinti állam joga, vagy a házastársak valamelyikének nemzeti joga (a nemzetközi magánjogi törvénykönyv 49. cikke).

Az alkalmazandó jog megválasztása hiányában a házassági vagyoni jogi rendszerre a társak házasságkötésüket követő első szokásos tartózkodási helye szerinti állam joga az irányadó. Ha nem ugyanabban az államban rendelkeztek szokásos tartózkodási hellyel, az alkalmazandó jog azon állam joga, amelynek a társak egyaránt állampolgárai voltak házasságkötésük időpontjában. Egyéb esetekben a házasságkötés helye szerinti állam joga alkalmazandó (a törvénykönyv 51. cikke).

3.7 Öröklés, végintézkedések

E tárgykört az öröklési ügyekre irányadó joghatóságról, az alkalmazandó jogról, az öröklési ügyekben hozott határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az öröklési ügyekben kiállított közokiratok elfogadásáról és végrehajtásáról, valamint az európai öröklési bizonyítvány bevezetéséről szóló, 2012. július 4-i 650/2012/EU rendelet szabályozza.

3.8 Ingtalan

A vagyontárgy helyét kell figyelembe venni az alkalmazandó jog meghatározásához is (a nemzetközi magánjogi törvénykönyv 87. cikke).

3.9 Fizetéseképtelenség

A fizetéseképtelenségi eljárásra a fizetéseképtelenségi eljárásról szóló, 2000. május 29-i 1346/2000/EK rendelet az irányadó. A rendelet alapelve az, hogy egyetlen egyetemes fizetéseképtelenségi főeljárás létezik, amelyet adott esetben másodlagos területi eljárások követnek.

Utolsó frissítés: 05/04/2018

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg. Az egyes tagállamok által gondozott, e honlapon helyet kapott nemzeti tartalmak frissítése jelenleg zajlik, tekintettel az Egyesült Királyság kilépésére az Európai Unióból. Előfordulhat, hogy néhány részlet elkerülte a figyelmünket, és egy adott weboldal még nem tükrözi a megváltozott helyzetet. Igyekszünk mihamarabb naprakésszé tenni a teljes tartalmat.

Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Az oldal jelenleg a következő nyelveken olvasható.

Melyik jog alkalmazandó? - Csehország

1 A hatályos jogszabályok forrásai

1.1 Nemzeti szabályok

A kollíziós szabályok terén a fő nemzeti intézkedés a nemzetközi magánjogról szóló 91/2012. sz. törvény.

1.2 Többoldalú nemzetközi egyezmények

Az alkalmazandó jogot szabályozó egyes jelentős többoldalú nemzetközi egyezmények:

Varsói egyezmény a nemzetközi légitfuvarozásra vonatkozó egyes jogszabályok egységesítéséről, Varsó, 1929.

Egyezmény a nemzetközi közúti áru fuvarozási szerződésről (CMR), 1956.

Guadalajarai egyezmény a szerződő fuvarozón kívüli személy által végzett nemzetközi légi fuvarozásra vonatkozó bizonyos szabályok egységesítéséről, 1961.

Bécsi egyezmény az atomkárokért való polgári jogi felelősségről, 1963.

Hágai egyezmény a közlekedési balesetekre alkalmazandó jogról, 1971.

Egyezmény a nemzetközi közúti utas- és poggyászfuvározási szerződésről (CVR), 1973.

Egyezmény az áruk nemzetközi adásvételi szerződéseire vonatkozó elévülési időről, 1974.

ENSZ-egyezmény a tengeri áruszállításról, 1978.

Római egyezmény a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról, 1980.

ENSZ-egyezmény az áruk nemzetközi adásvételi szerződéseiről, Bécs, 1980.

Nemzetközi Vasúti Fuvarozási Egyezmény (COTIF), 1980.

Egyezmény a szülői felelősséggel és a gyermekek védelmét szolgáló intézkedésekkel kapcsolatos együttműködésről, valamint az ilyen ügyekre irányadó joghatóságról, alkalmazandó jogról, elismerésről és végrehajtásról, Hága, 1996.

Egyezmény a nemzetközi légitfuvarozásra vonatkozó egyes jogszabályok egységesítéséről, Montreal, 1999.

Hágai egyezmény a felnőttek nemzetközi védelméről, 2000.

Hágai jegyzőkönyv a tartási kötelezettségekre alkalmazandó jogról, 2007. (az Európai Unió mint egész a szerződő fél)

1.3 Főbb kétoldalú egyezmények

Az alkalmazandó jogot szabályozó egyes alapvető kétoldalú nemzetközi megállapodások:

Megállapodás a Csehszlovák Köztársaság és az Albán Népköztársaság között a jogsegélyről polgári, családjogi és büntetőügyekben, 1959.

Megállapodás a Csehszlovák Szocialista Köztársaság és a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság között a polgári jogi, családjogi és a büntetőügyekre vonatkozó jogi kapcsolatok szabályozásáról, 1964. (a korábbi Jugoszlávia valamennyi utódállamára alkalmazandó)

Megállapodás a Csehszlovák Szocialista Köztársaság és a Bolgár Népköztársaság között a jogsegélyről, valamint a polgári jogi, családjogi és a büntetőügyekre vonatkozó jogi kapcsolatok szabályozásáról, 1976.

Megállapodás a Csehszlovák Szocialista Köztársaság és a Mongol Népköztársaság között a jogsegély nyújtásáról és a jogi kapcsolatokról polgári, családjogi és büntetőügyekben, 1976.

Megállapodás a Csehszlovák Szocialista Köztársaság és a Kubai Köztársaság között a kölcsönös jogsegélyről polgári, családjogi és büntetőügyekben, 1980.

Megállapodás a Csehszlovák Szocialista Köztársaság és a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége között a jogsegélyről és a jogi kapcsolatokról polgári, családjogi és büntetőügyekben, 1982. (az Oroszországi Föderációra és a korábbi SZSZKSZ több más utódállamára alkalmazandó)

Megállapodás a Csehszlovák Szocialista Köztársaság és a Vietnami Szocialista Köztársaság között a polgári és büntetőjogi jogsegélyről, 1982.

Megállapodás a Csehszlovák Szocialista Köztársaság és a Lengyel Népköztársaság között a jogsegélyről, valamint a polgári jogi, családjogi, munkajogi és a büntetőügyekre vonatkozó jogi kapcsolatok szabályozásáról, 1987.

Megállapodás a Csehszlovák Szocialista Köztársaság és a Magyar Népköztársaság között a jogsegélyről, valamint a polgári jogi, családjogi és a büntetőügyekre vonatkozó jogi kapcsolatok szabályozásáról, 1989.

Megállapodás a Cseh Köztársaság és Románia között a polgári jogsegélyről, 1994.

Megállapodás a Cseh Köztársaság és Ukrajna között a polgári jogsegélyről, 2001.

Megállapodás a Cseh Köztársaság és az Üzbég Köztársaság között a jogsegélyről és a jogi kapcsolatokról polgári és büntetőügyekben, 2002.

2 A kollíziós jogi szabályok végrehajtása

2.1 A bírák hivatalból kötelesek-e alkalmazni a kollíziós jogi szabályokat?

E kérdést a nemzetközi magánjogról szóló törvény 23. szakasza szabályozza.

A bíróság hivatalból alkalmazza a külföldi jogot. A jog ugyanúgy alkalmazandó, mint abban az országban, amelyben az hatályban van. Az alkalmazandó jog rendelkezései azok a rendelkezések, amelyek alkalmazandók lennének az ügyben történő döntéshozatal során abban az országban, amelyben a jog hatályban van, függetlenül azok rendszertani elhelyezkedésétől vagy közjogi jellegétől, feltéve, hogy nem ellentétesek a cseh jog alkalmazandó rendelkezéseivel.

A bíróság hivatalból határozza meg a külföldi jog alkalmazandó részét. Az azon ügyekben ítélező bíróság vagy hatóság, amelyekre az érintett jog az irányadó, minden szükséges intézkedést megtesz az érintett jog megállapításához.

2.2 Vissza- és továbbutalás (Renvoi)

E kérdést általánosságban a nemzetközi magánjogról szóló törvény 21. szakasza szabályozza.

A vissza- és továbbutalás (*renvoi*) elfogadott a szerződési és munkajogon alapuló jogviszonyok kivételével. Amennyiben a felek választották meg az alkalmazandó jogot, a kollíziós rendelkezések csak akkor vehetők figyelembe, ha ez következik a felek megállapodásából.

2.3 A kapcsoló tényező megváltozása

Egy konkrét tényező értékelésére általában csak akkor kerül sor, ha egy jogilag releváns tény vizsgálat alatt áll. Különös kollíziós szabályok természetesen rendezhetnek egy kérdést meghatározott időpontokban – lásd például a dologi jogokra vonatkozó szabályokat a 3.8. pontban.

2.4 Kivételek a kollíziós jogi szabályok általános alkalmazása alól

E kérdést általánosságban a nemzetközi magánjogról szóló törvény 24. szakasza szabályozza.

A nemzetközi magánjogról szóló törvény alapján alkalmazandó jogot nem kell alkalmazni olyan egészen kivételes körülmények között, amelyek fennállása esetén az az ügy összes körülménye összefoglalásának és különösen a felek másik jog alkalmazását illetően fennálló megalapozott várakozásának megfelelően indokolt megfontolása után aránytalanok és a felek közötti jogviszony észszerű és tisztességes rendezésével ellentétesnek tűnne. Ilyen körülmények között, és ha más személyek jogai nem sérülnek, az ilyen jogviszonyrendezést lehetővé tevő jog alkalmazandó.

2.5 A külföldi jog bizonyítása

E kérdést a nemzetközi magánjogról szóló törvény 23. szakasza szabályozza.

A bíróság hivatalból határozza meg a külföldi jog alkalmazandó részét. Az azon ügyekben ítélező bíróság vagy hatóság, amelyekre az érintett jog az irányadó, az érintett jog megállapításához szükséges minden intézkedést megtesz.

Ha az azon ügyekben ítélező bíróság vagy hatóság, amelyekre az érintett jog az irányadó, nem ismeri a külföldi jog tartalmát, az igazságügyi minisztérium véleményét kérheti annak megállapításához.

Ha a külföldi jog nem állapítható meg észszerű időn belül, vagy ha az egyáltalán nem állapítható meg, a cseh jog alkalmazandó.

3 Kollíziós jogi szabályok

3.1 Szerződéses kötelek és jogi aktusok

A szerződéses kötelezettségekre a nemzetközi magánjogról szóló törvény 87. és 89. szakasza alkalmazandó. Ez azokra a szerződéses kötelezettségekre vagy azok azon vonatkozásaira korlátozódik, amelyek nem tartoznak az uniós jogszabályok vagy nemzetközi megállapodások hatálya alá, kivéve, ha az említett jogszabályok vagy megállapodások lehetővé teszik azokra a törvényt alkalmazását. Az említett rendelkezések tehát szubszidiárius jellegűek.

A szerződésekre azon állam joga az irányadó, amelyhez a szerződés a legszorosabban kapcsolódik, kivéve, ha a felek választották meg az alkalmazandó jogot. A jogválasztásnak kifejezetten kell lennie, vagy annak egyértelműen kell következnie a szerződés rendelkezéseiből vagy az ügy körülményeiből.

A biztosítási szerződésekre a biztosítási kötvénytulajdonos szokásos tartózkodási helye szerinti állam joga az irányadó. A felek megválaszthatják a biztosítási szerződésre alkalmazandó jogot.

A „Róma I” rendelet hatálya alá tartozó biztosítási szerződések esetében a törvény él a tagállamokat a rendelet 7. cikkének (3) bekezdése alapján megillető lehetőséggel, lehetővé téve a felek számára az alkalmazandó jognak a rendelet által előírt keretek között történő megválasztását.

Az egyoldalú szerződésekből eredő jogviszonyokra a törvény 90. szakasza alapján azon állam joga az irányadó, amelynek területén az egyoldalú szerződést létrehozó fél szokásos tartózkodási helye vagy létesítő okirat szerinti székhelye van a szerződés létrehozásakor, kivéve, ha az érintett fél másik alkalmazandó jogot választott.

3.2 Szerződésen kívüli kötelmi viszonyok

A nemzetközi magánjogról szóló törvény 101. szakasza – alapvetően a „Róma II” rendelet alkalmazási körével összefüggésben – egy kizárólag a magán- és személyiségi jogok megsértéséből – beleértve a jó hírnév megsértését is – eredő szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra vonatkozó kollíziós intézkedést tartalmaz. E kötelmi viszonyokra a jogsértés helye szerinti állam joga az irányadó. A sérelmet szenvedett fél mindazonáltal azon állam jogának alkalmazása mellett is dönthet, a) amelynek területén a sérelmet szenvedett fél szokásos tartózkodási helye vagy létesítő okirat szerinti székhelye van, b) amelynek területén a jogsértő fél szokásos tartózkodási helye vagy létesítő okirat szerinti székhelye van, vagy c) amelyben a jogsértés eredménye bekövetkezett, feltéve, hogy a jogsértő fél ezt előre láthatta.

3.3 A személyi állapot, valamint annak a családi állapottal kapcsolatos vonatkozásai (név, lakóhely, cselekvőképesség)

E kérdést a nemzetközi magánjogról szóló törvény 29. szakasza szabályozza.

A törvény eltérő rendelkezése hiányában a jogi személyiségre, valamint a jog- és cselekvőképességre az érintett személy szokásos tartózkodási helye szerinti állam joga az irányadó. A törvény eltérő rendelkezése hiányában elegendő, ha a jogcselekményt végző természetes személy jog- és cselekvőképességgel rendelkezik a cselekmény elvégzésére a cselekmény természetes személy általi elvégzésének helyén alkalmazandó jog alapján.

A természetes személyek nevével kapcsolatos intézkedésre az érintett személy állampolgársága szerinti állam joga az irányadó. Az érintett személy mindazonáltal a szokásos tartózkodási helye szerinti állam jogának alkalmazása mellett is dönthet.

3.4 Szülő-gyermek kapcsolat megállapítása, ideértve az örökbefogadást is

3.4.1 Szülő-gyermek kapcsolat megállapítása

A szülő-gyermek kapcsolat megállapítására és vitatására a nemzetközi magánjogról szóló törvény 54. szakasza vonatkozik. Azokra azon állam joga alkalmazandó, amelynek a gyermek a születésénél fogva állampolgára; ha a gyermek a születésénél fogva több állampolgárságot szerez, a cseh jog alkalmazandó. Ha ez a gyermek érdekét szolgálja, azon állam joga alkalmazandó, amelynek területén a gyermek anyja szokásos tartózkodási helyen rendelkezett a gyermek születésekor. Ha a gyermek a Cseh Köztársaságban rendelkezik szokásos tartózkodási hellyel, és ha ez a gyermek érdekét szolgálja, a szülő-gyermek kapcsolat megállapítására és vitatására a cseh jog alkalmazandó. A szülő-gyermek kapcsolat azon állam jogával összhangban is megállapítható, amelyben a szülő-gyermek kapcsolatra vonatkozóan nyilatkozatot tettek. Ha a szülő-gyermek kapcsolatot egy másik államban vitatják bírósági vagy bíróságon kívüli eljárásban e másik állam jogával összhangban, és a szülő-gyermek kapcsolat megállapítására egy másik személy vonatkozásában kerül sor, ez elegendő a szülő-gyermek kapcsolat e személy vonatkozásában történő megállapításához.

A szülők és gyermekek közötti kapcsolatokra tartással kapcsolatos ügyekben alkalmazandó jogot a tartási kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló hágai jegyzőkönyvvel (2007) összhangban kell meghatározni. A szülői jogokkal és kötelezettségekkel, valamint a gyermek személyének vagy vagyonának védelmét szolgáló intézkedésekkel kapcsolatos egyéb ügyekben az alkalmazandó jogot a szülői felelősséggel és a gyermekek védelmét szolgáló intézkedésekkel kapcsolatos együttműködésről, valamint az ilyen ügyekre irányadó joghatóságról, alkalmazandó jogról, elismerésről és végrehajtásról szóló hágai egyezményvel (1996) összhangban kell meghatározni.

3.4.2 Örökbefogadás

E kérdést a nemzetközi magánjogról szóló törvény 61. és 62. szakasza szabályozza.

Az örökbefogadáshoz teljesíteni kell az örökbefogadott állampolgársága szerinti állam és az örökbefogadó szülő állampolgársága szerinti állam joga által meghatározott feltételeket. Ha az örökbefogadó szülők különböző állampolgársággal rendelkeznek, a mindkét szülő állampolgársága által kijelölt jogrendszerek, valamint az örökbefogadott állampolgársága szerinti állam jogának feltételeit is teljesíteni kell. Ha e szabályok alapján olyan másik ország jogát kellene alkalmazni, amely nem teszi lehetővé az örökbefogadást, vagy csak rendkívül korlátozott körülmények között teszi lehetővé azt, a cseh jog

alkalmazandó, ha az örökbefogadó szülő vagy legalább az örökbefogadó szülők egyike vagy az örökbefogadott a Cseh Köztársaságban rendelkezik szokásos tartózkodási hellyel.

Az örökbefogadás joghatásaira azon állam joga az irányadó, amelynek mindegyik fél az állampolgára az örökbefogadás időpontjában, vagy, ha nem ez a helyzet, azon állam joga, amelynek területén mindegyik fél szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik az örökbefogadás időpontjában, vagy, ha nem ez a helyzet, az örökbefogadott állampolgársága szerinti állam joga.

Az örökbefogadó szülő és az örökbefogadott, vagy a szülői jogokkal és kötelezettségekkel, a gyermekneveléssel és tartással kapcsolatos ügyekben az örökbefogadó szülők közötti kapcsolatokra a szülő-gyermek kapcsolatokra vonatkozó 3.4.1. pontban említett nemzetközi megállapodások alapján meghatározott jog alkalmazandó.

3.5 Házasság, házasság nélkül együtt élő párok, élettársi kapcsolatok, házasság felbontása, különválás, tartási kötelezettségek

3.5.1 Házasság

E kérdést a nemzetközi magánjogról szóló törvény 48. és 49. szakasza szabályozza.

Valamely személy házasságkötési képességére, valamint a házasság érvényességének feltételeire az érintett személy állampolgársága szerinti állam joga alkalmazandó.

A házasságkötés alakóságára a házasságkötés helyén alkalmazandó jog az irányadó.

A Cseh Köztársaság másik országbeli nagykövetségén történő házasságkötésre a cseh jog alkalmazandó.

A házastársak közötti személyes kapcsolatokra azon állam joga az irányadó, amelynek mindkettő állampolgárai. Ha különböző államok állampolgárai, a kapcsolatra azon állam joga az irányadó, amelynek területén mindkét házastárs szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik, ha pedig nem ez a helyzet, a cseh jog.

3.5.2 A házasság nélkül együtt élő párok és az élettársi kapcsolatok

A nemzetközi magánjogról szóló törvény 67. szakasza szabályozza az élettársi és hasonló kapcsolatokra, valamint az azok joghatásaira, az azok létesítésére való képességre, az azok létesítésére vagy felbontására, érvénytelenítésére és semmissé nyilvánítására, valamint a társak közötti személyes és vagyoni ügyek rendezésére irányuló eljárásokra alkalmazandó jogot.

Ezen ügyek mindegyikére azon állam joga az irányadó, amelyben az élettársi vagy hasonló kapcsolat létesítésére sor kerül vagy került.

A cseh jog nem tartalmaz a házasságon kívüli együttéléssel kapcsolatos kollíziós intézkedéseket.

3.5.3 A házasság felbontása és a különválás

A nemzetközi magánjogról szóló törvény 50. szakasza szabályozza a házasság felbontására és érvénytelenítésére, valamint annak megállapítására alkalmazandó jogot, hogy semmis-e vagy sem a házasság. A Cseh Köztársaság nem vesz részt a házasság felbontására és a különválásra alkalmazandó jog területén létrehozott megerősített együttműködésben, és ezért nem köti az 1259/2010/EU tanácsi rendelet.

A házasság felbontására a házastársak személyes kapcsolatát az eljárás megindításakor szabályozó állam joga alkalmazandó. (A házastársak személyes kapcsolataira azon állam joga az irányadó, amelynek mindkettő állampolgárai. Ha különböző államok állampolgárai, e kapcsolatokra azon állam joga az irányadó, amelynek területén mindkét házastárs szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik, ha pedig nem ez a helyzet, a cseh jog.) Ha e kollíziós szabály alapján olyan másik állam jogát kell alkalmazni, amely nem teszi lehetővé a házasság felbontását, vagy csak egészen kivételes körülmények között teszi lehetővé azt, a cseh jog alkalmazandó, ha legalább a házastársak egyike a Cseh Köztársaság állampolgára, vagy legalább a házastársak egyike a Cseh Köztársaságban rendelkezik szokásos tartózkodási hellyel.

A házasság érvénytelenítése vagy annak megállapítása során, hogy semmis-e vagy sem a házasság, a házasságkötési képességet és a házasságkötés alakóságát az ezekre a házasságkötés időpontjában alkalmazandó jogok alapján kell értékelni.

A cseh jog nem tartalmaz a különválásra vonatkozó kollíziós intézkedést.

3.5.4 Tartási kötelezettségek

A házastársak és volt házastársak közötti tartási kötelezettségekre a tartási kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló hágai jegyzőkönyv (2007) alapján meghatározott jog az irányadó.

3.6 Házassági vagyoni jogi rendszerek

E kérdést a nemzetközi magánjogról szóló törvény 49. szakasza szabályozza.

A házastársak vagyoni jogi rendszereire azon állam joga az irányadó, amelynek területén mindkét házastárs szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik, ha nem ez a helyzet, azon állam joga, amelynek mindkét házastárs az állampolgára, ha pedig nem ez a helyzet, a cseh jog.

A házassági vagyoni jogok szerződéses rendezésére a házassági vagyoni jogi rendszerekre a szerződéskötés időpontjában alkalmazandó jog az irányadó. Ha nem ez a helyzet, a házastársak abban is megállapodhatnak a házassági vagyoni jogok szerződéses rendezését illetően, hogy vagyoni jogi rendszereikre vagy azon állam joga lesz az irányadó, amelynek a házastársak egyike az állampolgára, vagy azon állam joga, amelynek területén a házastársak egyike szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik, vagy azon állam joga, amelynek területén az érintett ingatlan található, vagy a cseh jog. A megállapodásról közjegyzői jegyzőkönyvnek vagy hasonló dokumentumnak kell készülnie, ha a megállapodás megkötésére másik országban kerül sor.

3.7 Öröklés, végintézkedések

A 2015. augusztus 17-én vagy azt követően elhunyt személyek utáni örökléssel kapcsolatban alkalmazandó jogot a **650/2012/EU rendelet** szabályozza.

E kérdést a nemzetközi magánjogról szóló törvény 76. és 77. szakasza szabályozza. Ezen intézkedés a 2015. augusztus 16-án vagy azt megelőzően elhunyt személyek utáni örökléssel kapcsolatban alkalmazandó (kivéve, ha az alkalmazandó jogot eltérően szabályozza egy kétoldalú nemzetközi megállapodás).

Az öröklési jogi rendszerre azon állam joga az irányadó, amelynek a területén az örökhagyó szokásos tartózkodási helye elhalálkozásának időpontjában volt. Ha az örökhagyó a Cseh Köztársaság állampolgára volt, és az örökösök legalább egyike a Cseh Köztársaságban rendelkezik szokásos tartózkodási hellyel, a cseh jog alkalmazandó.

A végrendelet készítésére vagy visszavonására irányuló jogképességre, valamint a végrendeletben előforduló hibák joghatásaira és azok megnyilvánulására azon állam joga az irányadó, amelynek az végrendeletkészítő a végrendeletkészítés időpontjában az állampolgára, vagy amelynek területén a végrendeletkészítő szokásos tartózkodási helye van. Hasonlóképpen kell meghatározni az alkalmazandó jogot a végintézkedés egyéb típusainak megtételére vagy visszavonására irányuló jogképességet és annak megállapítását illetően, hogy a végintézkedés milyen más típusai megengedettek.

A végrendelet akkor érvényes alakilag, ha alakja megfelel azon állam jogának, a) amelynek a végrendeletkészítő a végrendeletkészítés időpontjában az állampolgára volt, b) amelynek területén a végrendelet elkészítésére sor került, c) amelyben a végrendeletkészítő a végrendeletkészítés időpontjában a végrendeletkészítő szokásos tartózkodási helye volt, d) amelynek jogát alkalmazni kell az öröklési jogi rendszerre, vagy amelynek jogát alkalmazni kellett az ilyen rendszerre a végrendeletkészítéskor, vagy e) amelyben az érintett ingatlan található. E szabályok vonatkoznak a végrendelet visszavonásának alakóságára is. E szabályok alkalmazandók megfelelően az öröklési szerződések és az egyéb végintézkedések alakóságára is, feltéve, hogy az örökhagyó részes fél az öröklési szerződésben. Ez vonatkozik az öröklési szerződés vagy az egyéb végintézkedések érvénytelenítésének alakóságára is.

A végrendelező úgy rendelkezhet a végrendeletben, hogy az egyébként alkalmazandó jog helyett az öröklési jogi rendszerre – a hagyományrendelést is beleértve – azon állam joga lesz az irányadó, amelynek területén a végrendelezéskor a végrendelező szokásos tartózkodási helye van, vagy úgy rendelkezhet, hogy az öröklési jogi rendszerre – a hagyományrendelést is beleértve – azon állam joga lesz az irányadó, amelynek a végrendelező a végrendelezéskor az állampolgára. Az öröklési szerződés felei e jogrendszerek közül kiválaszthatnak egy öröklési jogi rendszert, feltéve, hogy az örökgyógó az öröklési szerződés egyik fele. Ez megfelelően alkalmazandó az egyéb végintézkedésekre is.

Az öröklésről szóló rendelet értelmében abban az esetben, ha az öröklésre a rendelet értelmében alkalmazandó jog szerint egyik vagyontárgy tekintetében sincs végintézkedésben nevezett örökös vagy hagyományos, vagy öröklésre jogosult természetes személy, az így meghatározott jog alkalmazása nem zárja ki azt, hogy valamely tagállam vagy egy adott tagállam által e célra kijelölt intézmény a jog alapján megszerezze a területén található hagyatéki vagyontárgyak tulajdonjogát, ha a hitelezők jogosultak a rendezetlen tartozások fennmaradó vagyontárgyakból történő kifizetésére. A cseh jogban e kérdést a polgári törvénykönyv 1634. szakasza szabályozza, E szakasz értelmében abban az esetben, ha a végintézkedés hiányára vonatkozó szabályok alapján sincs öröklésre jogosult örökös, a hagyaték az államra száll át, és az állam tekintendő törvényes örökösnek. Az állam ugyanolyan helyzetbe kerül a többi féllel szemben, mint egy örökös a cum viribus felelősséggel összhangban. A nemzetközi magánjogról szóló törvény 78. szakasza alapján az örökgyógó Cseh Köztársaságban található vagyontárgyai és jogai örökös hiányában a Cseh Köztársaságra szállnak át; az ezzel kapcsolatos ügyekben történő döntéshozatalra a cseh bíróságok rendelkeznek joghatósággal. E szempontból az állam vagy valamely más területi egység vagy meglévő intézmény nem tekinthető örökösnek, kivéve, ha a végrendelet örökösként nevezte meg.

3.8 Ingatlan

E kérdést a nemzetközi magánjogról szóló törvény 69–79. szakasza szabályozza.

Főszabály szerint az ingatlanok és ingóságok feletti tulajdonjogokra annak a helynek a joga az irányadó, ahol a vagyontárgy található. Szintén e jog alapján kell megállapítani, hogy a vagyontárgy ingatlanok vagy ingóságnak minősül-e. Bizonyos vagyontárgyak és a dologi jogok egyes vonatkozásai tekintetében a törvény mindazonáltal különös kollíziós szabályokat tartalmaz – lásd lent:

A hivatalos nyilvántartásba bejegyzett hajókra és légi járművekre vonatkozó dologi jogok keletkezésére és megszűnésére a nyilvántartás helye szerinti állam joga az irányadó.

Az ingóságokra vonatkozó dologi jogok keletkezésére és megszűnésére annak a helynek a joga az irányadó, ahol a vagyontárgy az adott jog keletkezését vagy megszűnését előidéző esemény bekövetkezésének időpontjában található volt.

A megállapodás alapján átruházott ingóság feletti tulajdonjog keletkezésére és megszűnésére a tulajdonjog keletkezésének vagy megszűnésének alapjául szolgáló megállapodásra alkalmazandó jog az irányadó.

Ha az ingóságra vonatkozó dologi jogok keletkezésének és megszűnésének alapjául szolgáló jogi eljárásra a vagyontárgy szállításának megkezdését követően és a szállítás időtartama alatt került sor, az ilyen jogkeletkezésre és -megszűnésre a vagyontárgy feladásának helye szerinti jog az irányadó. Ha mindazonáltal az érintett vagyontárgyra vonatkozó dologi jogok keletkezésére és megszűnésére olyan okmány kezelése révén kerül sor, amelyet be kell mutatni a vagyontárgy átadásához és kezeléséhez, azon hely joga alkalmazandó, amelyen az okmány a kezelésének időpontjában található.

Az állami nyilvántartásba és hasonló jegyzékekbe való felvételre vonatkozó, az ingatlan vagy ingóság fekvésének helyén hatályos rendelkezések akkor is alkalmazandók, ha a nyilvántartásba vett jog keletkezése, megszűnése, korlátozása vagy átruházása jogi indokának értékelésére másik jogrendszer alapján kerül sor.

Az elbirtoklásra az azon helyen hatályos jogot kell alkalmazni, ahol a vagyontárgy az elbirtoklási idő kezdetekor található volt. A birtokos mindazonáltal azon állam jogára is hivatkozhat, amelynek területén az elbirtoklásra sor kerül, ha – a vagyontárgy érintett államba érkezésének időpontjától – az érintett állam joga szerint az elbirtoklás valamennyi feltétele teljesült.

3.9 Fizetéseképtelenség

E kérdést a nemzetközi magánjogról szóló törvény 111. szakasza szabályozza. A fizetéseképtelenségi rendelet kollíziós rendelkezései megfelelően alkalmazandók az említett rendelet hatálya alá tartozó esetek kivételével.

Utolsó frissítés: 06/03/2019

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg. Az egyes tagállamok által gondozott, e honlapon helyet kapott nemzeti tartalmak frissítése jelenleg zajlik, tekintettel az Egyesült Királyság kilépésére az Európai Unióból. Előfordulhat, hogy néhány részlet elkerülte a figyelmünket, és egy adott weboldal még nem tükrözi a megváltozott helyzetet. Igyekszünk mihamarabb naprakésszé tenni a teljes tartalmat.

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata [et](#) nemrég módosult. Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Az oldal jelenleg a következő nyelveken olvasható.

Melyik jog alkalmazandó? - Észtország

1 A hatályos jogszabályok forrásai

1.1 Nemzeti szabályok

Az alkalmazandó jog kérdéseit alapvetően a nemzetközi magánjogról szóló törvény (a továbbiakban: nemzetközi magánjogi törvény) szabályozza. Az alkalmazandó jogot a nemzetközi magánjogi törvény 2002. július 1-jei hatálybalépése előtt a polgári törvénykönyvről szóló törvény általános része szabályozta; jelenleg a nemzetközi magánjogi törvény alkalmazandó az utóbbi helyett csaknem minden olyan esetre, amely a kötelmi jogról szóló törvény, a polgári törvénykönyvről szóló törvény általános része és a nemzetközi magánjogi törvény végrehajtásáról szóló törvény 24. szakaszának hatálya alá tartozik. Ezen túlmenően az alkalmazandó uniós jogból eredő szabályok nemzeti joggal szemben fennálló elsőbbségét is figyelembe kell venni az Észt Köztársaság alkotmányának 123. cikkéből eredő azon elv mellett, hogy abban az esetben, ha Észtország törvényei vagy más jogszabályai ellentétben állnak az észt parlament által megerősített nemzetközi szerződéssel, a nemzetközi szerződés rendelkezései alkalmazandók. Észtország emellett aláírt négy olyan jogsegély-megállapodást Oroszországgal, Ukrajnával, Lengyelországgal, Lettországgal és Litvániával, amelyek szabályozták az alkalmazandó joggal kapcsolatos kérdéseket is.

1.2 Többoldalú nemzetközi egyezmények

Hágai egyezmény a végrendeleti intézkedések szabályaival kapcsolatos kollíziókról, amely 1961. október 5-én Hágában került aláírásra; egyezmény a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról, amely 1980. június 19-én Rómában került aláírásra; egyezmény a szülői felelősséggel és a gyermekek védelmét szolgáló intézkedésekkel kapcsolatos együttműködésről, valamint az ilyen ügyekre irányadó joghatóságról, alkalmazandó jogról, elismerésről és végrehajtásról, amely 1996. október 19-én, Hágában került aláírásra; jegyzőkönyv a tartási kötelezettségekre alkalmazandó jogról, amely 2007. november 23-án, Hágában került aláírásra.

További információk érhetők el a Riigi Teatajában (állami közlöny).

1.3 Főbb kétoldalú egyezmények

Megállapodás az Észt Köztársaság, a Lett Köztársaság és a Litván Köztársaság között a jogsegélyről és a jogi kapcsolatokról, amely 1992. november 11-én Tallinnban került aláírásra.

Megállapodás az Észt Köztársaság és az Oroszországi Föderáció között a jogsegélyről és a jogi kapcsolatokról polgári, családjogi és büntetőügyekben, amely 1993. január 26-án Moszkvában került aláírásra.

Megállapodás az Észt Köztársaság és Ukrajna között a jogsegélyről és a jogi kapcsolatokról polgári és büntetőügyekben, amely 1995. február 15-én Kijevben került aláírásra.

Megállapodás az Észt Köztársaság és a Lengyel Köztársaság között a jogsegélyről és a jogi kapcsolatokról polgári, munkajogi és büntetőügyekben, amely 1998. november 27-én Tallinnban került aláírásra.

További információk érhetők el a Riigi Teatajában.

2 A kollíziós jogi szabályok végrehajtása

2.1 A bírák hivatalból kötelesek-e alkalmazni a kollíziós jogi szabályokat?

Ha egy törvény, nemzetközi megállapodás vagy ügylet külföldi jog alkalmazását igényli, a bíróságok erre irányuló kérelemtől függetlenül alkalmazzák azt. Azaz a bíróságok külföldi jog alkalmazására vonatkozó kötelezettsége nem függ attól, hogy valamelyik fél kérte-e a külföldi jog alkalmazását (a nemzetközi magánjogi törvény 2. szakaszának (1) bekezdése).

Egyes polgári peres ügyekben, amelyekben a felek megállapodhattak az alkalmazandó jogban, az észt bíróságok az észt jogot alkalmazták a külföldi jog helyett, mivel a felek hallgatólagosan lemondtak jogválasztási jogukról.

2.2 Vissza- és továbbutalás (Renvoi)

Amennyiben a nemzetközi magánjogi törvény külföldi jog alkalmazását írja elő (továbbutalás), alkalmazandók a megfelelő ország nemzetközi magánjogi szabályai. Amennyiben e szabályok az észt jog alkalmazását írják elő (visszautalás), az észt anyagi jogi szabályok alkalmazandók (a nemzetközi magánjogi törvény 6. szakaszának (1) bekezdése).

Ezért ha a külföldi jog visszautal az észt jogra, az észt anyagi jogi szabályok alkalmazandók.

2.3 A kapcsoló tényező megváltozása

A dologi jogok alapítását és megszüntetését azon ország joga alapján kell megállapítani, amelyben a vagyontárgy az érintett dologi jog alapításakor vagy megszüntetésekor volt (a nemzetközi magánjogi törvény 18. szakaszának (1) bekezdése). Ezért ha a vagyontárgy máshova kerül a dologi jog alapítása és megszüntetése után, az arra alkalmazandó jog is megváltozik. A természetes személy lakóhelye szerinti ország joga alkalmazandó az érintett személy jog- és cselekvőképességére (a nemzetközi magánjogi törvény 12. szakaszának (1) bekezdése). Ezért ha az érintett személy lakóhelye szerinti ország megváltozik, a jog- és cselekvőképességére alkalmazandó jog is megváltozik. A törvény mindazonáltal azt is kimondja, hogy a lakóhely megváltozása nem korlátozza a már megszerzett cselekvőképességet (a nemzetközi magánjogi törvény 12. szakaszának (2) bekezdése).

2.4 Kivételek a kollíziós jogi szabályok általános alkalmazása alól

A külföldi jog nem alkalmazható, ha alkalmazása az észt jog alapelveivel nyilvánvalóan ellentétes eredményre vezet (közrend). Ilyen esetekben az észt jog alkalmazandó (a nemzetközi magánjogi törvény 7. szakasza).

Ilyen esetekben nem az a döntő, hogy a külföldi jog az észt jogban nem létező jogszabályi rendelkezést tartalmaz-e; a közrendi záradék alapján ehelyett akkor kell alkalmazni az észt jogot a külföldi jog helyett, ha az utóbbi alkalmazása az észt jog alapelveivel egyértelműen ellentétes eredményre vezetne.

A szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó szabályozás szerint továbbá a nemzetközi magánjogi törvény vonatkozó fejezetének rendelkezései nem sértik az észt jog azon rendelkezéseinek alkalmazását, amelyek a szerződésekre irányadó jogtól függetlenül alkalmazandók (a nemzetközi magánjogi törvény 31. szakasza). A törvény 32. szakaszának (3) bekezdése ezenfelül rámutat arra, hogy az a tény, hogy a felek megválasztották a szerződésre irányadó külföldi jogot, függetlenül attól, hogy külföldi joghatóságot is kikötöttek-e vagy sem, abban az esetben, ha a jogválasztás időpontjában a szerződés szempontjából releváns összes elem kizárólag egyetlen országhoz kapcsolódik, nem sérti az adott ország joga ilyen szabályainak alkalmazását, és hogy e szabályoktól szerződéssel nem lehet eltérni (kötelező rendelkezések).

2.5 A külföldi jog bizonyítása

Jóllehet főszabály szerint a bíróságok erre irányuló kérelemtől függetlenül kötelesek alkalmazni a külföldi jogot olyan helyzetekben, amelyekben ezt egy törvény, nemzetközi megállapodás vagy ügylet előírja (a nemzetközi magánjogi törvény 2. szakaszának (1) bekezdése), a hatóságok és bíróságok a felek vagy kormányzati szervek segítségét kérhetik az alkalmazandó külföldi jog megállapításában.

Míg a felek iratokat terjeszthetnek a bíróságok elé a külföldi jog tartalmának megállapítása érdekében, addig a bíróságokat nem kötik az ilyen iratok (a nemzetközi magánjogi törvény 4. szakaszának (2) bekezdése). A bíróságok az Észt Köztársaság igazságügyi minisztériumától vagy külügyminisztériumától is segítséget kérhetnek, és szakértőkhöz is fordulhatnak (a nemzetközi magánjogi törvény 4. szakaszának (3) bekezdése).

A polgári perrendtartás 234. szakasza szerint a polgári eljárás felei csak annyiban kötelesek az Észt Köztársaságon kívül hatályos jog, a nemzetközi jog vagy a szokásjog bizonyítására, amennyiben a bíróság nem ismeri e jogot. A bíróság – az előző bekezdésben a nemzetközi magánjogi törvény 4. szakaszára hivatkozva kifejtetteknek megfelelően – más információforrásokat is felhasználhat, és más cselekményeket is végezhet a jog tartalmának megállapítása érdekében.

A bíróságoknak az alkalmazandó jog tartalmának megállapítását célzó információkéréshez való joga a polgári eljárás kontradiktórius jellegének elvén alapul. Ezen elvet alapvetően a polgári perrendtartás 5. szakaszának (1) és (2) bekezdése juttatja kifejezésre, amelyek értelmében a perek lefolytatására a felek által a követelés alapján előadott tények és kérelmek alapján kerül sor, és a felek egyenlő jogokkal és lehetőségekkel rendelkeznek követeléseik alátámasztásáért és az ellenérdekű fél előadásának megcáfolásáért vagy vitatásáért illetően. A felek ennek keretében eldönthetik, hogy mely tényekre hivatkoznak követelésük alátámasztása érdekében, valamint hogy milyen bizonyítékokat terjesztenek elő e tények bizonyítására.

A jog egy olyan kivételt is tartalmaz, amely szerint az észt jog alkalmazandó, ha a külföldi jog tartalma minden erőfeszítés ellenére sem állapítható meg észszerű időn belül (a nemzetközi magánjogi törvény 4. szakaszának (4) bekezdése).

3 Kollíziós jogi szabályok

3.1 Szerződéses kötelmek és jogi aktusok

Más nemzetközi magánjogi ügyekhez hasonlóan – nemzetközi jogi aktusok eltérő rendelkezése hiányában – a szerződésekre irányadó jogot is a nemzetközi magánjogi törvény szabályozza Észtországban. A valamely szerződésre irányadó jog a felek közötti megállapodás vagy – ha a nemzetközi magánjogi törvény nem teszi lehetővé a felek számára a jogválasztást – a megállapított kritériumok alkalmazásával meghatározott alkalmazandó jog alapján határozható meg.

A nemzetközi magánjogi törvény lehetővé teszi a felek számára a jogválasztást, előírva, hogy a szerződésekre a felek által választott ország joga az irányadó; a törvény azt is kimondja, hogy a felek a szerződés egészére vagy csak egy részére irányadó jogot is megválaszthatják, ha a szerződés ily módon felosztható (a törvény 32. szakaszának (1) és (2) bekezdése). A felek közötti megállapodásban rögzített jogválasztás mindazonáltal nem sérti az

alkalmazandó jog kötelező rendelkezéseinek alkalmazását. A törvény 32. szakaszának (3) bekezdése értelmében az a tény, hogy a felek megválasztották a szerződésre irányadó külföldi jogot, függetlenül attól, hogy külföldi joghatóságot is kikötöttek-e vagy sem, abban az esetben, ha a jogválasztás időpontjában a szerződés szempontjából releváns összes elem kizárólag egyetlen országhoz kapcsolódik, nem sérti az adott ország joga azon szabályainak alkalmazását, amelyekről szerződéssel nem lehet eltérni (kötelező rendelkezések).

Ha a felek nem választották a szerződésre irányadó jogot, a szerződésre azon ország joga az irányadó, amelyhez a szerződés a legszorosabban kapcsolódik. Ha a szerződést fel lehet osztani, és a szerződés egyik része önmagában szorosabban kapcsolódik valamely másik országhoz, e részre e másik ország joga lehet az irányadó (a nemzetközi magánjogi törvény 33. szakaszának (1) bekezdése).

Azon ország meghatározását illetően, amelyhez a szerződés a legszorosabban kapcsolódik, a törvény kimondja, hogy vélelmezendő, hogy a szerződés azon országhoz kapcsolódik a legszorosabban, amelyben a szerződés jellegéből adódó kötelezettség teljesítésére köteles fél a szerződés megkötésekor lakóhellyel vagy – e fél vezető testülete esetében – székhellyel rendelkezik. Ha a szerződés megkötésére a szerződés jellegéből adódó kötelezettség teljesítésére köteles fél kereskedelmi vagy szakmai tevékenysége keretében kerül sor, vélelmezendő, hogy a szerződés azon országhoz kapcsolódik a legszorosabban, amelyben e fél üzleti tevékenységének fő helye található. Ha a szerződés szerint az annak jellegéből adódó kötelezettséget az üzleti tevékenységnek e tevékenység fő helyétől eltérő helyén kell teljesíteni, vélelmezendő, hogy a szerződés azon országhoz kapcsolódik a legszorosabban, amelyben az üzleti tevékenység e másik helye található (a nemzetközi magánjogi törvény 33. szakaszának (2) bekezdése).

Ingatlanok és fuvarozási szerződések esetében kivételek vannak a szerződés teljesítésének helyével kapcsolatos főszabály alól. Ha a szerződés tárgya egy ingatlanon fennálló jog vagy egy ingatlanhasználati jog, vélelmezendő, hogy a szerződés az ingatlan fekvése szerinti országhoz kapcsolódik a legszorosabban; fuvarozási szerződés esetében vélelmezendő, hogy a szerződés azon országhoz kapcsolódik a legszorosabban, amelyben a szerződés megkötésekor a fuvarozó üzleti tevékenységének fő helye található. Az ország akkor minősül az üzleti tevékenység helyének, ha az indulási vagy érkezési hely, vagy árufuvarozási szerződés esetén a feladó üzleti tevékenységének fő helye vagy a be- vagy kirakodás helye szintén ugyanabban az országban található (a nemzetközi magánjogi törvény 33. szakaszának (4) és (5) bekezdése).

Különös szabályok vonatkoznak a fogyasztói, munka- és biztosítási szerződésekre (a nemzetközi magánjogi törvény 34–47. szakasza).

3.2 Szerződésen kívüli kötelmi viszonyok

Az észti jog az érintett szerződésen kívüli kötelmi viszony jellegétől függően különböző kapcsoló tényezőket határoz meg a jogválasztást illetően.

A valamely kötelezettség teljesítéséből eredő, jogalap nélküli gazdagodással kapcsolatos követelésekre azon ország joga az irányadó, amelynek joga a kötelezettség teljesítésének alapjául szolgáló tényleges vagy vélelmezett jogviszonyra alkalmazandó; a más személy jogának megsértéséből eredő, jogalap nélküli gazdagodással kapcsolatos követelésekre a jogsértés megtörténtének helye szerinti ország joga az irányadó. Más esetekben a jogalap nélküli gazdagodásból eredő követelésekre a jogalap nélküli gazdagodás bekövetkezésének helye szerinti ország joga az irányadó (a nemzetközi magánjogi törvény 481. szakaszának (1)–(3) bekezdése).

A megbízás nélküli ügyvitelből eredő követelésekre azon ország joga az irányadó, amelyben a megbízás nélküli ügyvivő elvégezte a cselekményt, a más személy kötelezettségeinek teljesítéséből eredő követelésekre pedig az érintett kötelezettségekre irányadó jog alkalmazandó (a nemzetközi magánjogi törvény 49. szakaszának (1)–(2) bekezdése).

A jogellenes károkozásból eredő követelésekre főszabály szerint azon ország joga az irányadó, amelyben a követelés alapjául szolgáló cselekményt elkövették vagy esemény megtörtént. Ha a következmények nem azon országban állnak be, amelyben a követelés alapjául szolgáló cselekményt elkövették vagy esemény megtörtént, a károsult kérelmére azon ország jogát kell alkalmazni, ahol a cselekmény vagy esemény következményei felmerültek (a nemzetközi magánjogi törvény 50. szakaszának (1)–(2) bekezdése). A jogellenes károkozás ellenében fizetendő kártérítésre mindazonáltal korlátozás vonatkozik. Ha a jogellenes károkozásból eredő követelésre külföldi jog az irányadó, az Észtországban elrendelt ilyen kártérítés nem lehet lényegesen nagyobb, mint az észti jog által hasonló kár tekintetében előírt kártérítés (a nemzetközi magánjogi törvény 52. szakasza).

A törvény azt is lehetővé teszi a felek számára, hogy egy olyan esemény megtörténtét vagy cselekmény elvégzését követően, amelyből szerződésen kívüli kötelmi viszony ered, az észti jog alkalmazásában állapodjanak meg. A jogválasztás nem érinti harmadik felek jogait (a nemzetközi magánjogi törvény 54. szakasza).

3.3 A személyi állapot, valamint annak a családi állapottal kapcsolatos vonatkozásai (név, lakóhely, cselekvőképesség)

Az észti jogban nem vonatkoznak a személynevekre az alkalmazandó joggal kapcsolatos külön szabályok.

Az észti jog alkalmazandó a természetes személyek lakóhelyének megállapítására (a nemzetközi magánjogi törvény 10. szakasza). A természetes személyek állampolgárságát azon ország joga alapján kell megállapítani, amelynek állampolgárságáról dönteni kell; ha egy természetes személy több állampolgársággal rendelkezik, azon ország állampolgársága alkalmazandó, amelyhez a személyt a legszorosabb kapcsolat fűzi; egy hontalan személy, egy nem megállapítható állampolgárságú személy vagy egy menekült esetében pedig a személy lakóhelye alkalmazandó állampolgársága helyett (a nemzetközi magánjogi törvény 11. szakaszának (1)–(3) bekezdése).

A természetes személyek lakóhelye szerinti ország joga alkalmazandó jog- és cselekvőképességükre, de a lakóhely megváltozása nem korlátozza a már megszerzett cselekvőképességet (a nemzetközi magánjogi törvény 12. szakaszának (1)–(2) bekezdése).

Különös szabály határozza meg, hogy mikor hivatkozhat egy személy a cselekvőképtelenségére; a család- vagy öröklési jogi ügyletekre és a más országban található ingatlanokkal kapcsolatos ügyletekre mindazonáltal nem vonatkozik a szabály (a nemzetközi magánjogi törvény 12. szakaszának (4) bekezdése).

Főszabály szerint mindazonáltal abban az esetben, ha egy személy cselekvőképesség nélkül vagy a lakóhelye szerinti ország joga alapján korlátozott cselekvőképesség mellett köt ügyletet, e személy nem hivatkozhat cselekvőképtelenségére, ha cselekvőképes az ügylet megkötésének helye szerinti ország joga szerint. A főszabály nem alkalmazandó, ha a másik fél tudott vagy tudnia kellett volna az adott személy cselekvőképességének hiányáról (a nemzetközi magánjogi törvény 12. szakaszának (3) bekezdése).

3.4 Szülő-gyermek kapcsolat megállapítása, ideértve az örökbefogadást is

3.4.1 Szülő-gyermek kapcsolat megállapítása

A szülő és a gyermek közötti családjogi kapcsolatokra a gyermek lakóhelye szerinti ország joga az irányadó (a nemzetközi magánjogi törvény 65. szakasza).

A szülők és gyermekek kölcsönös jogai és kötelezettségei a gyermekek származásából erednek, amelyet jogszabályban rögzített eljárásban kell megállapítani; a származásra nem vonatkoznak az alkalmazandó joggal kapcsolatos külön szabályok.

A származást a gyermek születéskori lakóhelye szerinti ország joga alapján kell megállapítani vagy vitatni; különleges esetekben azonban a származás azon ország joga alapján is megállapítható vagy vitatható, amelyben a vitatás időpontjában a szülő vagy a gyermek lakóhelye található (a nemzetközi magánjogi törvény 62. szakasza).

3.4.2 Örökbefogadás

Az örökbefogadásra az örökbefogadó szülő lakóhelye szerinti ország joga az irányadó. A házastársak általi örökbefogadásra az örökbefogadás időpontjában a házasság általános jogkövetkezményeire alkalmazandó jog az irányadó (a nemzetközi magánjogi törvény 63. szakaszának (1) bekezdése). Ez azt jelenti,

hogy a házastársak általi örökbefogadásra alapvetően a házastársak közös lakóhelye szerinti ország joga az irányadó (a nemzetközi magánjogi törvény 57. szakaszának (1) bekezdése), de a törvény több vagylagos kapcsoló tényezőt is felsorol a jogválasztáshoz azon eseteket illetően, amelyekben a házastársak lakóhelye nem ugyanabban az országban van (a nemzetközi magánjogi törvény 57. szakaszának (2)–(4) bekezdése).

Ha a gyermek lakóhelye szerinti ország joga alapján az örökbefogadáshoz a gyermek vagy a gyermekkel családjogi kapcsolatban álló más személy hozzájárulása szükséges, az említett ország joga alkalmazandó a hozzájárulásra (a nemzetközi magánjogi törvény 63. szakaszának (2) bekezdése).

Ha az örökbefogadásra külföldi jog az irányadó, vagy ha a gyermek örökbefogadására külföldi bírósági ítélet alapján kerül sor, a törvény külön kimondja, hogy az ilyen örökbefogadás Észtországban a gyermek örökbefogadására irányadó jog szerinti joghatással bír (a nemzetközi magánjogi törvény 64. szakasza). Azt is hangsúlyozni kell, hogy egy észtországi lakóhelyű gyermek örökbefogadása esetén a gyermek vagy a házastársak lakóhelye szerinti ország jogának megfelelően az észt jogból eredő összes többi örökbefogadási feltételnek is teljesülnie kell (a nemzetközi magánjogi törvény 63. szakaszának (3) bekezdése).

3.5 Házasság, házasság nélkül együtt élő párok, élettársi kapcsolatok, házasság felbontása, különválás, tartási kötelezettségek

3.5.1 Házasság

A házasság általános jogkövetkezmenyeit alapvetően a házastársak közös lakóhelye szerinti ország joga alapján kell megállapítani (a nemzetközi magánjogi törvény 57. szakaszának (1) bekezdése), de a törvény több vagylagos kapcsoló tényezőt is felsorol a jogválasztáshoz azon eseteket illetően, amelyekben a házastársak lakóhelye nem ugyanabban az országban van: az azonos állampolgárság, – ha a házastársak egyike még mindig ugyanabban az országban lakik – az utolsó közös lakóhely szerinti ország, vagy ezek hiányában azon ország joga alkalmazandó, amelyhez a házastársakat egyébként a legszorosabb kapcsolat fűzi (a nemzetközi magánjogi törvény 57. szakaszának (2)–(4) bekezdése).

Az észt jog alkalmazandó az észtországi házasságkötésre. A külföldön megkötött házasság akkor tekinthető érvényesnek Észtországban, ha azt a házasságkötés helye szerinti ország jogában rögzített megfelelő eljárás szerinti kötötték meg, és az megfelel a két házastárs lakóhelye szerinti országok joga által a házasságkötéshez megkívánt anyagi jogi feltételeknek (a nemzetközi magánjogi törvény 55. szakaszának (1)–(2) bekezdése).

Főszabály szerint a házasság feltételeire és akadályaira, valamint annak jogkövetkezmenyeire a jövőbeli házastársak lakóhelye szerinti ország joga az irányadó (a nemzetközi magánjogi törvény 56. szakaszának (1) bekezdése). Egy jövőbeli házastárs korábbi házassága nem akadály a új házasság megkötésének, ha a korábbi házasságot felbontotta egy Észtországban hozott vagy elismert határozat, még ha e határozat nincs is összhangban a jövőbeli házastárs lakóhelye szerinti ország jogával (a nemzetközi magánjogi törvény 56. szakaszának (3) bekezdése).

Különös szabály vonatkozik az észt állampolgárokra a házasság feltételeire alkalmazandó jogot illetően; e szabály szerint abban az esetben, ha egy észt állampolgár nem teljesíti a lakóhelye szerinti ország jogának egyik házassági feltételét, az észt jog alkalmazandó, ha e személy teljesíti a házasság észt jog szerinti feltételét (a nemzetközi magánjogi törvény 56. szakaszának (2) bekezdése).

3.5.2 A házasság nélkül együtt élő párok és az élettársi kapcsolatok

Az észt jog nem tartalmaz az együttélésre vagy élettársi kapcsolatra alkalmazandó jogra vonatkozó szabályokat. A nemzetközi magánjogi törvényben a leghasonlóbb jogviszonyok tekintetében rögzített szabályokat kell alkalmazni az alkalmazandó jog meghatározására. Az együttélés vagy élettársi kapcsolat jellegétől függően a szerződéses kötelezettségekre vagy a családjogi kapcsolatokra alkalmazandó szabályok lehetnek megfelelőek.

3.5.3 A házasság felbontása és a különválás

A házasságok a házasság általános jogkövetkezmenyeire a házasság felbontására irányuló eljárás megindításakor irányadó jog alapján bonthatók fel (a nemzetközi magánjogi törvény 60. szakaszának (1) bekezdése és 57. szakasza). Ez azt jelenti, hogy a házasságok felbontására elsődlegesen a házastársak közös lakóhelye szerinti ország joga az irányadó (a nemzetközi magánjogi törvény 57. szakaszának (1) bekezdése), de a törvény több vagylagos kapcsoló tényezőt is felsorol a jogválasztáshoz azon eseteket illetően, amelyekben a házastársak lakóhelye nem ugyanabban az országban van: az azonos állampolgárság, – ha a házastársak egyike még mindig ugyanabban az országban lakik – az utolsó közös lakóhely szerinti ország, vagy ezek hiányában azon ország joga alkalmazandó, amelyhez a házastársakat egyébként a legszorosabb kapcsolat fűzi (a nemzetközi magánjogi törvény 57. szakaszának (2)–(4) bekezdése).

Kivétekként az észt jog alkalmazható a külföldi jog helyett, ha a házasság nem bontható fel a házasság általános jogkövetkezmenyeire irányadó jog alapján (a nemzetközi magánjogi törvény 57. szakasza), vagy az csak rendkívül szigorú feltételek mellett bontható fel. E kivétel akkor alkalmazható, ha a házastársak egyike Észtországban lakik, vagy észt állampolgár, illetve a házasságkötéskor Észtországban lakott vagy észt állampolgár volt (a nemzetközi magánjogi törvény 60. szakaszának (1)–(2) bekezdése).

3.5.4 Tartási kötelezettségek

A nemzeti jog nem tartalmaz a családi kapcsolatokból eredő tartási kötelezettségekre alkalmazandó nemzetközi magánjogi szabályokat, és az a vonatkozó nemzetközi jogi aktusokra hivatkozik.

3.6 Házassági vagyoni rendszerek

A házastársak megválaszthatják a vagyonukkal kapcsolatos vagyoni jogaikra alkalmazandó jogot. Ezért ha a házastársak jogot választottak, az általuk választott jog alkalmazandó. A házastársak mindazonáltal nem választhatják tetszésük szerint bármely ország jogát. A lakóhelyük szerinti ország joga és az egyikük állampolgársága szerinti ország joga között választhatnak. Ha az egyik házastárs több állampolgársággal rendelkezik, bármelyik állampolgársága szerinti ország joga választható (a nemzetközi magánjogi törvény 58. szakaszának (1) bekezdése).

Észtországban a jogválasztásra kötelező alaki követelmények vonatkoznak. A házastársak vagyoni jogaira alkalmazandó jog megválasztását közjegyzői okiratba kell foglalni. Ha a jogválasztásra nem Észtországban kerül sor, a jogválasztás alakilag akkor érvényes, ha megfelel a választott jog által a házassági vagyoni szerződésekkel szemben támasztott alaki követelményeknek (a nemzetközi magánjogi törvény 58. szakaszának (2) bekezdése).

Ha a házastársak nem választottak jogot, vagyoni jogaikra a házasság általános jogkövetkezmenyeire a házasságkötéskor alkalmazandó jog az irányadó (a nemzetközi magánjogi törvény 58. szakaszának (3) bekezdése és 57. szakasza). A házasság általános jogkövetkezmenyeire elsődlegesen a házastársak közös lakóhelye szerinti ország joga az irányadó (a nemzetközi magánjogi törvény 57. szakaszának (1) bekezdése), ennek hiányában a házastársak közös állampolgársága szerinti ország joga, – ha a házastársak egyike még mindig ugyanabban az országban lakik – az utolsó közös lakóhelyük szerinti ország joga, vagy az előző három hiányában azon ország joga alkalmazandó, amelyhez a házastársakat egyébként a legszorosabb kapcsolat fűzi (a nemzetközi magánjogi törvény 57. szakaszának (2)–(4) bekezdése).

3.7 Öröklés, végintézkedések

Az öröklésre az örökhagyó utolsó lakóhelye szerinti ország joga az irányadó. Az alkalmazandó jog határozza meg különösen a következőket: 1. a végrendeleti intézkedések típusait és joghatását; 2. az öröklési képességet és az öröklésből való kizárást; 3. az öröklés terjedelmét; 4. az örökösöket és a közöttük fennálló kapcsolatokat; valamint 5. az örökhagyó tartozásaiért való felelősséget (a nemzetközi magánjogi törvény 24. és 26. szakasza).

3.8 Ingatlan

A dologi jogok alapítását és megszüntetését azon ország joga alapján kell megállapítani, amelyben a vagyontárgy az érintett jog alapításakor vagy megszüntetésékor volt. Egy korlátozás szerint a dologi jog nem gyakorolható a vagyontárgy helye szerinti jog (*lex situs*) alapelveivel ellentétesen (a nemzetközi magánjogi törvény 18. szakaszának (1) és (2) bekezdése).

3.9 Fizetéseképtelenség

Az észti jog alkalmazandó az Észtorszában lefolytatott fizetéseképtelenségi eljárásokra. Ennek jogalapja a fizetéseképtelenségi eljárásról szóló törvény, amely szerint a törvény eltérő rendelkezése hiányában a polgári perrendtartás rendelkezései alkalmazandók a fizetéseképtelenségi eljárásra (a törvény 3. szakaszának (2) bekezdése); a polgári perrendtartás értelmében a bíróságnak az észti polgári eljárásjog alapján kell lefolytatnia valamely ügyben az eljárást (a perrendtartás 8. szakaszának (1) bekezdése).

Utolsó frissítés: 05/04/2018

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalról felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg. Az egyes tagállamok által gondozott, e honlapon helyet nemzeti tartalmak frissítése jelenleg zajlik, tekintettel az Egyesült Királyság kilépésére az Európai Unióból. Előfordulhat, hogy néhány részlet elkerülte a figyelmünket, és egy adott weboldal még nem tükrözi a megváltozott helyzetet. Igyekezzünk mihamarabb naprakésszé tenni a teljes tartalmat.

Melyik jog alkalmazandó? - Írország

1 A hatályos jogszabályok forrásai

1.1 Nemzeti szabályok

Írorszában a kollíziós szabályok elsődleges forrása a szokásjogban található és e szabályok – mint ilyenek – változnak és fejlődnek. Mivel azonban a kollíziós szabályokat illetően az ítélkezési gyakorlat viszonylag ritka; számos területen nehéz egyértelműen megállapítani az irányadó jogot. Ez különösen a családjogra igaz. Ami a joghatóságra irányadó jogszabályokat illeti, a hagyományos kollíziós jogi szabályokat nemzetközi egyezmények és uniós jogszabályok váltják fel.

1.2 Többoldalú nemzetközi egyezmények

Az 1961. évi hágai egyezmény a végrendeleti intézkedések szabályaival kapcsolatos kollíziókról

Az 1980. évi római egyezmény a szerződéses kötelezettségekre vonatkozó jogról

1.3 Főbb kétoldalú egyezmények

Nincs tudomásunk jogválasztásra vonatkozó rendelkezéseket tartalmazó, olyan kétoldalú egyezményekről, amelyekben Írország félként szerepel.

2 A kollíziós jogi szabályok végrehajtása

2.1 A bírák hivatalból kötelesek-e alkalmazni a kollíziós jogi szabályokat?

Az általános álláspont szerint a kollíziós jogi szabályok csak akkor alkalmazandók, ha legalább a felek egyike azok alkalmazása mellett érvel.

2.2 Vissza- és továbbutalás (Renvoi)

A doktrína figyelembe vételét igénylő ügy ritkán merül fel az ír bíróságok előtt.

2.3 A kapcsoló tényező megváltozása

Ebben joghatóságban egységes megközelítés nem érvényesül.

2.4 Kivételek a kollíziós jogi szabályok általános alkalmazása alól

Bár ebben a kérdésben hiányzik az ítélkezési gyakorlat, valószínűtlen, hogy Írország az ír közrenddel ellentétes külföldi jogot alkalmazzon.

2.5 A külföldi jog bizonyítása

Az ír bíróságok előírják, hogy a külföldi jog tartalmát tényként kell bizonyítani. A külföldi jogra hivatkozni kívánó félnek elő kell adnia és a bíróság számára elegendő mértékben, tényként kell bizonyítania a külföldi jog tartalmát. A felek által előterjesztett bizonyítékok közti ellentmondás esetén a bíróság megvizsgálhatja a szakértők hitelességét és azt követően figyelembe veheti az elsődleges bizonyítékot (*pl.* külföldi jogszabályok és esetek), különösen akkor, ha az ír bíróság számára ismert koncepciókat alkalmaznak. Ha az ír kollíziós jogi szabályok szerint a külföldi jog alkalmazandó, azonban egyik fél sem terjeszt elő bizonyítékot e jog tartalmát illetően, a bíróság rendszerint azzal a vélelemmel él, hogy az ellenkező bizonyításáig a külföldi jog az ír joggal azonos rendelkezést tartalmaz.

A szakértői bizonyítás felvételének célja rendszerint a külföldi jog tartalmának bizonyítása és ehhez nem elegendő a külföldi jogszabály, ügy vagy hatóság szövegének bíróság elé terjesztése. A külföldi jog tartalmára bizonyítékot szolgáltathat bárki, aki a külföldi jogrendszerben ügyvéd vagy a gyakorlatban e rendszert illetően kellő tapasztalattal rendelkezik. A bíróság általában saját maga nem végez kutatást a külföldi jogot illetően.

3 Kollíziós jogi szabályok

3.1 Szerződéses kötelek és jogi aktusok

Írország aláírta a szerződéses kötelezettségekre vonatkozó jogról szóló 1980. évi római egyezményt. Írország ezt az egyezményt jogszabállyal, a Contractual Obligations (Applicable Law) Act, 1991 (a szerződéses kötelezettségekről [alkalmazandó jogról] szóló 1991. évi törvény) révén ültette át. Az egyezmény rendelkezéseit kell alkalmazni a szerződéses kötelemi viszonyokra minden olyan helyzetben, amikor különböző országok (ütköző) jogai között kell választani. Bizonyos szerződéstípusokra, például a családi kapcsolatokból eredő szerződéses kötelezettségekre ugyanakkor az egyezmény nem vonatkozik. Meg kell jegyezni, hogy a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló (Róma I.) 593/2008 rendelet Írorszában közvetlenül alkalmazandó. Írország ugyanakkor nem vállalta az 1259/2010 rendelet (Róma III.) átültetését, amely rendelet a házasság felbontására és a különválásra alkalmazandó jog területén létrehozandó megerősített együttműködést hajta végre a részt vevő tagállamok között.

3.2 Szerződésen kívüli kötelemi viszonyok

Családjogi ügyekben vagy házasság felbontására irányuló kérelmek esetén az ír bíróságok a *lex fori* elvét alkalmazzák, mivel az kiszámíthatóságot biztosít. Írorszában nincs a jogellenes károkozással kapcsolatos kollíziós jogi szabályozás és az ítélkezési gyakorlat is igen csekély. Az ír bíróságok figyelembe veszik a *lex fori* elvet, amely a fórum jogának alkalmazását írja elő, valamint a *lex loci delicti* elvet is, amely szerint a jogellenes károkozás elkövetésének helye szerinti jog az irányadó. A bíróságok a jogellenes károkozásra alkalmazandó jogot is figyelembe vehetik, ami olyan rugalmas megközelítésre ösztönöz, amely lehetővé teszi a bíróság számára az összes különböző kapcsoló tényező figyelembe vételét és a joghatósági kérdés ennek megfelelő elbírálását.

Meg kell jegyezni, hogy a szerződésen kívüli kötelemi viszonyokra alkalmazandó jogról szóló (Róma II.) 864/2007 rendelet közvetlenül alkalmazandó Írorszában.

3.3 A személyi állapot, valamint annak a családi állapottal kapcsolatos vonatkozásai (név, lakóhely, cselekvőképesség)

A gyermek lakóhelyének az édesapja lakóhelyét kell tekinteni, ha születésekor a szülei házasok voltak. Amennyiben a gyermek születésekor szülei nem voltak házasok vagy ha az édesapja a gyermek születésekor már meghalt, a gyermek lakóhelyének édesanyja lakóhelyét kell tekinteni. Ez a szabály egészen a gyermek 18 éves koráig érvényesül, amikor is a gyermek nagykorúvá válik és szabadon választhatja meg lakóhelyét.

A lakóhely megválasztásához az érintett személynek a határozatlan idejű vagy állandó tartózkodás szándékával ténylegesen az adott ország területén kell tartózkodnia. Amennyiben ezen elemek bármelyike már nem áll fenn, az érintett személy lakóhelyének származási helyét kell tekinteni. A házasságban élő nő lakóhelye férjétől független.

3.4 Szülő-gyermek kapcsolat megállapítása, ideértve az örökbefogadást is

A Status of Children Act 1987 (a gyermekek jogállásáról szóló 1987. évi törvény) megszüntette a törvénytelen viszony fogalmát. E törvény alapján mindenkinek arra tekintet nélkül kell meghatározni az édesapjához vagy az édesanyjához fűződő viszonyát, hogy a szülők összeházasodtak-e. Ennek ellenére a gyermeket nem tekintik törvényesnek, amennyiben születésekor vagy a fogantatása idején a szülei nem voltak házasok. A gyermek ugyanakkor szülei későbbi házassága révén törvényesíthető. A törvényes és a törvényesített gyermek alkotmányjogi helyzetét illetően nincs különbség. A gyermek azon jogai tekintetében sincs különbség a szülők házasságának megléte vagy hiánya alapján, hogy a szülei részéről eltartásra és utánuk öröklésre jogosult.

Amennyiben az írásbíróságok egy ügyben a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló 2201/2003 rendelet (Brüsszel IIa) alapján joghatósággal rendelkeznek, főszabály szerint az írásbíróságot alkalmazzák.

Amennyiben az írásbíróságok joghatósággal rendelkeznek valamely örökbefogadási ügyben, az írásbíróságot is alkalmazni kell.

Meg kell jegyezni, hogy a felsőbb bíróságok a gyermek szokásos tartózkodási helyére tekintet nélkül joghatósággal rendelkeznek az írásbíróságszerű gyermek alkotmányos jogainak érvényesítésére vonatkozó határozatok végrehajtására. A bíróság joghatósága megállapítására vonatkozó határozatának meghozatalát az befolyásolja, hogy a bíróságok közötti jóviszony nemzetközi magánjogi szabályának szem előtt tartása mellett az adott esetben a bíróság ilyen eljárása célszerű vagy megfelelő-e.

3.5 Házasság, házasság nélkül együtt élő párok, élettársi kapcsolatok, házasság felbontása, különválás, tartási kötelezettségek

Az írásbíróságban a házassággal kapcsolatban a 2015. május 22-én elfogadott 34. sz. Alkotmánymódosítás úgy rendelkezik, hogy két személy a jogszabályokkal összhangban nemükre tekintet nélkül házasságot köthet. Ennek megfelelően a házasságkötési képességgel rendelkező, szabadon házasodni jogosult személyek a Marriage Bill 2015 (a házasságról szóló 2015. évi törvénytervezet) elfogadását és hatálybalépését követően biológiai nemükre tekintet nélkül házasságot köthetnek. Írországban nem minősül érvényesnek az olyan házasság, amelyben a felek egyike transzszexuális és az újonnan felvett nemével egyező nemű személlyel köt házasságot. A nemzetközi magánjogi szabályai szerint a külföldön kötött házasság kizárólag egy sor feltétel teljesülése esetén ismerhető el. A feleknek teljesíteniük kell a házasságkötési szertartás helye szerinti országban irányadó alakosságokat (*lex loci celebrationis*). A feleknek a lakóhelyük szerinti ország szabályai értelmében házasságkötési képességgel kell rendelkezniük. A külföldön megkötött házasságnak az Írországban általánosan házasságkötés alatt értett házasságkötéshez hasonlónak kell lennie. Nem ismerhető el a házasság, ha például poligámiát valósíthat meg. A Civil Partnership and Certain Rights and Obligations of Cohabitants Act 2010 (az élettársi kapcsolatokról, valamint az élettársak egyes jogairól és kötelezettségeiről szóló 2010. évi törvény) 5. cikke alapján meghozott határozatok a külföldi bejegyzett kapcsolatok bizonyos kategóriáinak elismeréséről rendelkeznek oly módon, hogy azok az írásbíróságban az Írországban bejegyzett élettársi kapcsolattal azonos bánásmódban részesülnek, feltéve, hogy az érintett pár Írországban is jogosult lett volna élettársi kapcsolat bejegyeztetésére.

A házasság felbontására, különválásra és a házasság érvénytelenítésére irányuló eljárásokban irányadó joghatósággal kapcsolatban a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló 2201/2003 rendelet (Brüsszel IIa) Írországban közvetlenül alkalmazandó. Ha a Brüsszel IIa rendelet alapján egyetlen tagállam sem rendelkezik joghatósággal, az írásbíróságok megállapíthatják saját joghatóságukat, amennyiben az eljárás megindításakor legalább az egyik fél belföldi lakóhellyel rendelkezik.

Amennyiben a házasság felbontására irányuló eljárásban írásbíróság joghatósággal rendelkezik, a családjogi eljárásra valamint az esetleges járulékos vagy kapcsolódó kérdésekre saját jogát alkalmazza.

Amennyiben a Brüsszel IIa rendelet nem alkalmazandó, a házasság külföldi felbontása akkor ismerhető el, ha az olyan országban következett be, amelyben az eljárás megindításakor legalább a házastársak egyike lakóhellyel rendelkezett.

3.5.1 Tartási kötelezettségek

A tartási kötelezettségek jelenleg a tartással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az e területen folytatott együttműködésről szóló 4/2009 tanácsi rendelet foglalkozik.

A tartási rendelet célja lényegében az, hogy a tartásdíj Európai Unió területén történő sikeres behajtásának elősegítése céljából egy sor, a joghatóságra, az alkalmazandó jogra, a határozatok elismerésére és végrehajtására, valamint az e területen folytatott együttműködésre vonatkozó közös szabályt és szabványosított iratot biztosítson. Tekintettel arra, hogy a rendelet egyik elsődleges célja a tartásra jogosultak számára annak lehetővé tétele, hogy ügyükben a tagállamokban nehézség nélkül kerüljön sor határozathozatalra, és a határozat a többi tagállamban további alaki követelmények nélkül automatikusan végrehajtható legyen, a tartási rendelet joghatóságra, kollíziós szabályokra, elismerésre és a végrehajthatóságra, végrehajtásra és költségmentességre vonatkozó szabályokat tartalmaz, valamint a központi hatóságok közötti együttműködés megvalósítását célozza. A rendeletben foglalt szabályok igen határozottan rögzítik, hogy az eredeti határozat rendelkezéseit módosítás nélkül kell végrehajtani és hogy a valamely tagállamban hozott határozat semmilyen esetben sem képezheti érdemi felülvizsgálat tárgyát abban a tagállamban, amelyben a későbbiekben a határozat elismerését vagy végrehajtását kérelmezik. A rendelet tulajdonképpeni hatása ezért az, hogy megtagadja a kereset elbírálásában részt nem vevő tagállami bíróságtól új vagy kapcsolódó végzés kibocsátásának lehetőségét.

3.6 Házassági vagyoni jogi rendszerek

Ellenkező megállapodás hiányában a felek közti házassági vagyoni jogi megállapodást (szerződést) a házastársak lakóhelyének joga szerint kell értelmezni. Az irányadó jogot ilyen megállapodás hiányában is a házastársak lakóhelye határozza meg. Amennyiben a házastársak közös lakóhellyel rendelkeznek, ez minősül a házastársak lakóhelyének. Amennyiben nem rendelkeznek ilyen közös lakóhellyel, a házastársak lakóhelyét a felekkel és a házasságkötéssel legszorosabb kapcsolatban álló jog alapján kell meghatározni.

3.7 Öröklés, végintézkedések

Főszabály szerint az ingatlanok öröklésére a vagyontárgy fekvésének helye szerinti jog az irányadó, míg az ingó vagyontárgyak felosztására és öröklésére az örökhagyó elhalálozásakor lakóhelye szerinti ország jogát kell alkalmazni.

Az örökhagyó végrendeletképesi képességét lakóhelyének joga határozza meg, bár van olyan nézet is, amely szerint ingatlan esetén a *lex situs* (ingatlan fekvésének helye szerinti jog) az irányadó.

Megoszlanak a vélemények abban a tekintetben, hogy az örökhagyó végrendeletképesi képességét a végrendelet készítésekor vagy az örökhagyó halálakor fennálló lakóhelyének joga szerint kell-e megvizsgálni, amennyiben az örökhagyó lakóhelye a végrendelet készítésének és halálának napja között megváltozik.

A Succession Act 1965 (1965. évi öröklési törvény) alapján a végrendelet alakilag érvényes, ha az alábbiak közül bármelyik jognak megfelel: az örökhagyó végrendeleti rendelkezése megtételének helye szerinti jog; a végrendeletkészítő állampolgársága, lakóhelye vagy szokásos tartózkodási helye alapján akár a rendelkezés megtételének idején, akár a végrendeletkészítő halálának időpontjában irányadó jog; ingatlanok esetén azok fekvésének helye szerinti jog.

3.8 Ingatlan

Az ír jog különbséget tesz az ingóságok és az ingatlanok között, és a szóban forgó érdekeltség ingó vagy ingatlan jellegének meghatározása céljából azon ország jogát alkalmazza, ahol a vagyontárgy található.

Főszabály szerint ingatlanra a vagyontárgy fekvésének helye szerinti jog az irányadó.

3.9 Fizetéseképtelenség

A fizetéseképtelenségi eljárásról szóló 1346/2000 rendelet (továbbiakban: fizetéseképtelenségi rendelet) az EU területén folytatott fizetéseképtelenségi eljárásokban alkalmazandó joghatósági szabályokról rendelkezik[1]. A fizetéseképtelenségi rendelet 3. cikke előírja, hogy a tagállamok bíróságainak azon a területen, ahol az adós fő érdekeltségei találhatóak, hatáskörrel kell rendelkezniük a fizetéseképtelenségi eljárás megindítására. Következésképpen az Írországból indított fizetéseképtelenségi eljárást az ír bíróságok bírálják el a fizetéseképtelenségi eljárásban a követelések bejelentésére, igazolására és elfogadására irányadó ír jogszabályokkal összhangban. Az elsődlegesen releváns jogszabályok a Companies Act 2014 (a gazdasági társaságokról szóló 2014. évi törvény), a Personal Insolvency Acts 2012-2015 (a magáncsödről szóló 2012-2015. évi törvények) és Bankruptcy Act 1988 (a csődeljárásról szóló 1988. évi törvény).

Kapcsolódó linkek

<http://www.irishstatutebook.ie/1995/en/act/pub/0026/sec0027.html>

[1] 2017. június 26-i hatállyal a fizetéseképtelenségi eljárásról szóló, átdolgozott 2015/848/EU rendelet váltotta fel.

Utolsó frissítés: 18/11/2019

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg. Az egyes tagállamok által gondozott, e honlapon helyet kapott nemzeti tartalmak frissítése jelenleg zajlik, tekintettel az Egyesült Királyság kilépésére az Európai Unióból. Előfordulhat, hogy néhány részlet elkerülte a figyelmünket, és egy adott weboldal még nem tükrözi a megváltozott helyzetet. Igyekszünk mihamarabb naprakésszé tenni a teljes tartalmat.

Melyik jog alkalmazandó? - Görögország

Ha a magánszemélyek közötti jogviszonynak egynél több államhoz kapcsolódó elemei (nemzetközi elem) vannak, és vita merül fel, a görög bíróságok nem szükségszerűen alkalmazzák a görög jogot, és a nemzetközi magánjog alapján megvizsgálják, hogy melyik jog alkalmazandó (alkalmazandó jog). A nemzetközi magánjog a szóban forgó bíróság vagy valamely másik ország jogát jelentő alkalmazandó jog (vagyis az egyik ország jogszabályai) meghatározása érdekében kapcsoló elvekre vonatkozó szabályok alapján működő mechanizmus. Egy vagy több kapcsoló elemet használnak az alkalmazandó jog kapcsoló elvekre vonatkozó szabályok alapján való meghatározásához. A kapcsoló elv a nemzetközi elemmel rendelkező jogvita azon eleme, amely a szóban forgó ügyben alkalmazandó jognak, vagyis Görögország vagy valamely másik állam jogának a megállapítása érdekében különös nemzetközi magánjogi szabály alkalmazását váltja ki (kollízió).

1 A hatályos jogszabályok forrásai

Az alkalmazandó jog megállapításának alapvető forrása a görög jog. A jog fogalmába tartoznak a Görögország által ratifikált azon kétoldalú és többoldalú nemzetközi egyezmények is, amelyeket ratifikálásukat követően a görög nemzeti joghoz hasonlóan kell alkalmazni. A jog fogalma magában foglalja továbbá az Európai Unió jogát, különösen a rendeleteket. A nemzetközi szinten megvalósított magánügyletek fokozódó számbeli és típusbeli elterjedése miatt, annak ellenére, hogy nem minősül hivatalos jogforrásnak, a görög ítélkezési gyakorlat és az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlata lényeges szerepet tölt be az alkalmazandó jog megállapításához használt nemzetközi magánjogban fellelhető hiányosságok kitöltésében.

1.1 Nemzeti szabályok

A kulcsfontosságú rendelkezések a Polgári Törvénykönyv 4-33. cikkében, valamint más jogszabályokban találhatóak, például a váltókról és saját váltókról szóló 5325/1932. sz. törvény 90-96. cikkében és a csekkokról szóló 5960/1933. sz. törvény 70-76. cikkében.

1.2 Többoldalú nemzetközi egyezmények

Néhány példa a többoldalú nemzetközi egyezmények közül:

A nemzetközi közúti árufuvarozási szerződésről szóló, 1956. május 19-i Genfi Egyezmény, amelyet Görögország az 559/1977. sz. törvénnyel ratifikált. A végrendeleti intézkedések szabályaival kapcsolatos kollíziókról szóló, 1961. október 5-i Hágai Egyezmény, amelyet Görögország az 1325/1983. sz. törvénnyel ratifikált.

A polgári és kereskedelmi ügyekben keletkezett bírósági és bíróságon kívüli iratok külföldön történő kézbesítéséről szóló, 1965. november 15-i Hágai Egyezmény, amelyet Görögország az 1334/1983. sz. törvénnyel ratifikált.

A szülői felelősséggel és a gyermekek védelmét szolgáló intézkedésekkel kapcsolatos együttműködésről, valamint az ilyen ügyekre irányadó joghatóságról, alkalmazandó jogról, elismerésről és végrehajtásról szóló 1996. október 19-i Hágai Egyezmény, amelyet Görögország a 4020/2011. sz. törvénnyel ratifikált.

1.3 Főbb kétoldalú egyezmények

Néhány példa a kétoldalú nemzetközi egyezmények közül:

A Görög Köztársaság és az Albán Köztársaság között a polgári és büntető jogsegélyről szóló, 1993. május 17-i egyezmény, amelyet Görögország a 2311/1995. sz. törvénnyel ratifikált.

A Görög Köztársaság és az Amerikai Egyesült Államok között a békéről, a kereskedelemről és a tengeri szállításról szóló, 1951. augusztus 3-i szerződéses egyezmény, amelyet Görögország a 2893/1954. sz. törvénnyel ratifikált.

2 A kollíziós jogi szabályok végrehajtása

2.1 A bírák hivatalból kötelesek-e alkalmazni a kollíziós jogi szabályokat?

Amennyiben a görög nemzetközi magánjog kapcsoló elvekre vonatkozó szabályai szerint valamely másik ország joga az alkalmazandó jog, úgy a görög bírót hivatalból figyelembe veszi, vagyis az eljárásban részt vevő feleknek nem kell hivatkozniuk erre, és a bírónak meg kell állapítania, hogy a külföldi jog mely rendelkezései alkalmazandók (a Polgári Perrendtartás 337. cikke).

2.2 Vissza- és továbbutalás (Renvoi)

Amennyiben a görög nemzetközi magánjogi rendelkezések arra utalnak, hogy valamely másik ország joga alkalmazandó, úgy annak anyagi jogi rendelkezései alkalmazandók, vagyis csak azokra hivatkoznak az érintett ország nemzetközi magánjogi rendelkezései helyett (a Polgári Törvénykönyv 32. cikke), amelyek pedig utalhatnak arra, hogy a görög jog vagy valamely harmadik állam joga alkalmazandó.

2.3 A kapcsoló tényező megváltozása

Valamely jogviszony kapcsoló elve gyakran változik a jogviszony fennállásának időtartama alatt, például valamely társaság székhelye egyik országból a másikba helyeződhet át, és ebben az esetben az alkalmazandó jog is megváltozik. Vannak olyan szabályok, amelyek kifejezetten előírják, hogy végső soron melyik jog alkalmazandó; ellenkező esetben a bíróság a kapcsoló elv megváltozását megelőzően, eredetileg alkalmazott jogot alkalmazza, vagy az azt követőt, vagy a kettő kombinációját, az ügy aktuális körülményeitől függően.

2.4 Kivételek a kollíziós jogi szabályok általános alkalmazása alól

Ha a görög nemzetközi magánjog (a kapcsoló elvre vonatkozó szabály) arra utal, hogy a külföldi jogot kell alkalmazni, de annak alkalmazása a görög közrend alapvető erkölcsi vagy jogi felfogásába ütközik (a Polgári Törvénykönyv 33. cikke), a szóban forgó ügy tárgyalásakor a görög bíróság nem a külföldi jog vonatkozó rendelkezését alkalmazza, hanem más külföldi rendelkezéseket (negatív funkció). Ha azonban alkalmazásának kizárásával joghézag keletkezik a külföldi jogban, ezt a görög jog alkalmazása hidalja át (pozitív funkció).

A görög jogrendszer érdekvédelmének egyik lehetősége a közvetlenül alkalmazandó szabályok megalkotása. Ezek a szabályok különösen fontos kérdéseket szabályoznak az állam belső jogviszonyaiban, és a görög bíróságok is közvetlenül alkalmazzák azokat olyan nemzetközi elemmel bíró ügyekben, amelyet nem rendez a görög nemzetközi magánjog.

2.5 A külföldi jog bizonyítása

A görög bíró bármely olyan eszközt igénybe vehet, amelyet megfelelőnek talál annak megállapításához, hogy melyik külföldi jogot kell alkalmazni. Ez az ismeret alapulhat az általa személyesen ismert jogi információ, vagy a bíró felkutathatja azt (többoldalú vagy kétoldalú) egyezményekben — amelyek értelmében a részes államok kölcsönösen vállalták a tájékoztatási kötelezettséget — vagy tájékozódhat belföldi vagy külföldi tudományos szervezeteknél. Amennyiben az alkalmazandó külföldi jog megállapítása nehéz vagy lehetetlennek bizonyul, a görög bíró akár az eljárásban részt vevő felek segítségét is kérheti, nem kötelezi azonban az általuk rendelkezésre bocsátott bizonyíték (a Polgári Perrendtartás 337. cikke).

Kivételes esetben a görög bíró a görög jogot alkalmazza a külföldi jog helyett, ha annak ellenére, hogy mindent megtett a külföldi jogszabályok megtalálása érdekében, ez mégis lehetetlennek bizonyul.

3 Kollíziós jogi szabályok

3.1 Szerződéses kötelek és jogi aktusok

A görög bíró a legtöbb 2009. december 17-ét követően megkötött szerződés és létrejött jogviszony esetében a Róma I. rendeletként ismert 593/2008/EK rendelet alapján határozza meg az alkalmazandó jogot. Főszabály szerint a felek által választott jog alkalmazandó.

Az 1991. április 1. és 2009. december 16. között kötött szerződések és létrejött jogviszonyok tekintetében az alkalmazandó jogot a fent hivatkozással azonos főszabályt megállapító, a Közösség által kötött 1980. június 19-i Római Egyezmény alapján kell megállapítani.

A fenti rendelet és egyezmény hatálya alól kifejezetten kizárt, valamint az 1991. április 1-je előtt hatályba lépett szerződéses kötelek viszonyok és jogi aktusok valamennyi kategóriája tekintetében a Polgári Törvénykönyv 25. cikke alapján kell meghatározni az alkalmazandó jogot, amely a rendeletben szereplővel azonos főszabályt tartalmazza.

3.2 Szerződésen kívüli kötelek viszonyok

A görög bíró a Róma II. rendeletként ismert 864/2007/EK rendelet alapján határozza meg a 2009. január 11-én vagy azt követően keletkezett, jogellenes károkozásért való felelősségvállalásra és a jogalap nélküli gazdagodásból, a megbízás nélküli ügyvitelből vagy a culpa in contrahendóból eredő károkozásért való felelősségvállalásra alkalmazandó jogot. Főszabály szerint annak az államnak a joga alkalmazandó, amelyben a kárt okozó cselekményt elkövették.

A fenti rendelet hatálya alá nem tartozó, valamint az 2009. január 11-e előtt felmerült jogellenes károkozás tekintetében az alkalmazandó jogot a Polgári Törvénykönyv 26. cikke alapján kell meghatározni, amely a rendeletben szereplővel azonos főszabályt tartalmazza.

A görög ítélkezési gyakorlat szerint a 2009. január 11-ét megelőző jogalap nélküli gazdagodásból eredő károkozásért való felelősségvállalásra annak az országnak a jogát kell alkalmazni, amely valamennyi konkrét körülményre tekintettel a legmegfelelőbb.

3.3 A személyi állapot, valamint annak a családi állapottal kapcsolatos vonatkozásai (név, lakóhely, cselekvőképesség)

- Természetes személyek

Név, lakóhely

Mivel a név és a lakóhely a természetes személy egyedi azonosítására szolgál, az azokra alkalmazandó jogot minden egyes alkalommal a szabályozandó különös jogviszonnyal összefüggésben kell megállapítani. A házastársak nevét és lakóhelyét ezért az a jog szabályozza, amely személyi viszonyait szabályozza a Polgári Törvénykönyv 14. cikkével összhangban; kiskorú gyermekekre a szülő-gyermek viszonyra alkalmazandó jog vonatkozik, a Polgári Törvénykönyv 18-21. cikkével összhangban.

Cselekvőképesség

Görög vagy külföldi személyek azon képességére vonatkozó kérdésekben, hogy jogokat szerezzen és kötelezettségeket vállaljon, jogügyleteket végezzen, bírósági eljárásban fél lehessen és személyesen részt vehessen tárgyaláson, annak az államnak a joga alkalmazandó, amelynek a személy állampolgára (a Polgári Törvénykönyv 5. és 7. cikke; a Polgári Perrendtartás 62. cikkének a) pontja és 63. cikkének (1) bekezdése). Amennyiben valamely külföldi az állampolgársága szerinti ország joga szerint nem rendelkezik jogügyletek végzésére vagy tárgyaláson való személyes részvételre vonatkozó cselekvőképességgel, de Görögország joga szerint rendelkezik a fenti képességekkel (a családjog, az öröklési jog valamint a Görögország területén kívül található tulajdonra vonatkozó tulajdonjog hatálya alá tartozó jogügyleteket kivéve), úgy a görög jog alkalmazandó (a Polgári Törvénykönyv 9. cikke és a Polgári Perrendtartás 66. cikke).

- Jogi személyek

Jogi személyek jogképességére vonatkozó kérdések tekintetében a jogi személy székhelye szerinti jog alkalmazandó a Polgári Törvénykönyv 10. cikkével összhangban. A görög ítélkezési joggal összhangban a „székhely” fogalma a tényleges, nem pedig a hivatalos székhelyet jelenti.

3.4 Szülő-gyermek kapcsolat megállapítása, ideértve az örökbefogadást is

3.4.1 Szülő-gyermek kapcsolat megállapítása

A szülő-gyermek viszonyokra vonatkozó kérdések a szülők és a gyermekek közötti családi kapcsolatokra és az abból fakadó kapcsolódó jogokra és kötelezettségekre vonatkoznak.

Annak eldöntése során, hogy valamely gyermek házasságban vagy házasságon kívül születettnek minősül-e (a Polgári Törvénykönyv 17. cikke), az alkalmazandó jog a következő:

a gyermek anyja és a gyermek születésekor annak házastársa közötti személyi viszonyokat szabályozó állam joga, ahogyan azt a Polgári Törvénykönyv 14. cikke szabályozza;

a házasság gyermek születése előtti felbontása esetén a gyermek anyja és annak házastársa közötti személyi viszonyokat a házasság felbontásakor szabályozó állam joga, ahogyan azt a Polgári Törvénykönyv 14. cikke szabályozza.

Házasságban született gyermekek esetén a szülő-gyermek viszonyra alkalmazandó jog házasság felbontása esetén is a következő:

a szülői felelősség és a gyermekek védelmét szolgáló intézkedések tekintetében a görög bíró állapítja meg az alkalmazandó jogot a szülői felelősséggel és a gyermekek védelmét szolgáló intézkedésekkel kapcsolatos együttműködésről, valamint az ilyen ügyekre irányadó joghatóságról, alkalmazandó jogról,

elismerésről és végrehajtásról szóló 1996. október 19-i Hágai Egyezményrel összhangban, amelyet Görögország a 4020/2011. sz. törvénnyel ratifikált, a hivatkozott Egyezményben részes állam joga esetén.

A hivatkozott Egyezményt alá nem író állam vagy a hivatkozott Egyezményben nem szabályozott kérdések tekintetében az alkalmazandó jog a Polgári Törvénykönyv 18. cikkével összhangban a következő:

azonos ország állampolgárai esetén — annak az államnak a joga;

ha a születést követően új közös állampolgárságot szereztek — a legutolsó közös állampolgárság szerinti állam joga;

ha a születést megelőzően különböző államok polgárai voltak, és állampolgárságuk nem változott a születést követően, vagy ha a születést megelőzően azonos állam polgárai voltak, de a szülők vagy a gyermek állampolgársága megváltozott a születést követően — annak az államnak a joga, amelyben a születés időpontjában a legutolsó közös szokásos tartózkodási hellyel rendelkeztek;

közös szokásos tartózkodási hely hiányában — annak az országnak a joga, amelynek a gyermek állampolgára.

Az anya, az apa és a házasságon kívül született gyermek viszonyaira alkalmazandó jog (a Polgári Törvénykönyv 19. és 20. cikke):

azonos ország állampolgárai esetén — annak az államnak a joga;

ha a születést követően új közös állampolgárságot szereztek — a legutolsó közös állampolgárság szerinti állam joga;

ha a születést megelőzően különböző államok polgárai voltak, és állampolgárságuk nem változott a születést követően, vagy ha a születést megelőzően azonos állam polgárai voltak, de a szülők vagy a gyermek állampolgársága megváltozott a születést követően — annak az államnak a joga, amelyben a születés időpontjában a legutolsó közös szokásos tartózkodási hellyel rendelkeztek;

közös szokásos tartózkodási hely hiányában — annak az országnak a joga, amelynek az apa vagy az anya állampolgára.

A szülő gyermektartási kötelezettségére a következő jog alkalmazandó:

A görög bíró állapítja meg a 2011. június 18-án vagy azt követően alkalmazandó jogot, a 2007. november 23-i hágai jegyzőkönyvben meghatározottak szerint a 4/2009/EK rendelet alapján. Főszabály szerint a kötelezett fél szokásos tartózkodási helye szerinti állam joga alkalmazandó.

3.4.2 Örökbefogadás

A nemzetközi elemmel rendelkező örökbefogadás és az örökbefogadás megszüntetésének feltételeire alkalmazandó jog annak az államnak a joga, amelynek az örökbefogadással érintett személy állampolgára (a Polgári Törvénykönyv 23. cikke). Az örökbefogadás formájára alkalmazandó jog a Polgári Törvénykönyv 11. cikkében található, az tehát vagy a tartalmára vonatkozó jog, vagy a létesítésének helye szerinti jog, vagy annak az államnak a joga, amelynek valamennyi fél állampolgára. Amennyiben az örökbefogadásban érintett felek különböző államok állampolgárai, úgy eleget kell tenni valamennyi kapcsolódó állam joga szerinti feltételnek, és az örökbefogadás érvényességéhez nem állhat fenn egyik ország joga szerint sem akadály.

Az örökbefogadó szülők és az örökbefogadni kívánt gyermek közötti viszonyra a következő jog alkalmazandó:

örökbefogadást követően azonos ország állampolgárai esetén — annak az államnak a joga;

ha az örökbefogadás időpontjában új közös állampolgárságot szereztek — a legutolsó közös állampolgárság szerinti állam joga;

ha az örökbefogadást megelőzően különböző államok polgárai voltak, és állampolgárságuk nem változott az örökbefogadást követően, vagy ha az örökbefogadást megelőzően azonos állam polgárai voltak, de az örökbefogadással érintett valamelyik személy állampolgársága megváltozott az örökbefogadást követően — annak az államnak a joga, amelyben az örökbefogadás időpontjában a legutolsó közös szokásos tartózkodási hellyel rendelkeztek;

közös szokásos tartózkodási hely hiányában — annak az államnak a joga, amelynek az örökbefogadó szülő állampolgára, vagy házastársak általi örökbefogadás esetén az a jog, amely személyi viszonyaira alkalmazandó.

3.5 Házasság, házasság nélkül együtt élő párok, élettársi kapcsolatok, házasság felbontása, különválás, tartási kötelezettségek

3.5.1 Házasság

Anyagi feltételek

A házasulók által teljesítendő feladatokra és a házasságkötés akadályaira alkalmazandó jog annak az államnak a joga, amelynek állampolgárai, ha azonos állam állampolgárai, ha pedig eltérő állam állampolgárai, akkor valamelyik állam joga (a Polgári Törvénykönyv 13. cikke (1) bekezdésének a) pontja).

Eljárási feltételek

A házasság alaki érvényességéhez annak az államnak a joga alkalmazandó, amelynek a házasulók állampolgárai, ha azonos állam állampolgárai, ha pedig eltérő állam állampolgárai, akkor valamelyik állam joga, amelynek állampolgárai, vagy a házasságkötés helye szerinti állam joga (a Polgári Törvénykönyv 13. cikke (1) bekezdésének b) pontja). A görög jogrendszer meghatározott alaki követelményeket támaszt a házasságkötéssel szemben; az együtt élő, de hivatalosan házasságot nem kötött párok életközösségét Görögországban érvényesnek tekintik, feltéve, hogy az valamely külföldi jog szerint érvényesnek minősül, és az érintett személyek nem görögök.

Házastársak személyi viszonyai

A házastársak közötti személyi viszonyok a házasságkötésükön alapulnak, és nem függenek a tulajdontól, ezek közé tartoznak például az együttélés, valamint a jogok és kötelezettségek, beleértve a tartást.

A házastársak személyi viszonyaira alkalmazandó jog (a Polgári Törvénykönyv 14. cikke) a tartás kivételével:

a házasságkötést követően azonos ország állampolgárainak minősülő házastársak esetén — annak az államnak a joga;

ha a házasság fennállása alatt a házastársak új közös állampolgárságot szereztek — a legutolsó közös állampolgárság szerinti állam joga;

Ha a házasság fennállása alatt a házastársak ugyanannak az államnak voltak az állampolgárai, és egyikük később másik állam állampolgárává vált — a legutolsó közös állampolgárság szerinti állam joga, feltéve, hogy a másik házastárs továbbra is annak az államnak az állampolgára;

ha a házasságkötést megelőzően a házastársak különböző államok polgárai voltak, és állampolgárságuk nem változott a házasságkötést követően, vagy ha a házasságkötést megelőzően azonos állam polgárai voltak, de valamelyik személy állampolgársága megváltozott a házasságkötéssel — annak az államnak a joga, amelyben a legutolsó közös szokásos tartózkodási hellyel rendelkeztek;

házasságuk fennállása alatt közös szokásos tartózkodási hely hiányában — annak az államnak a joga, amelyhez a házastársak a legszorosabb kapcsolattal kapcsolódnak.

Tartási kötelezettség

Az alkalmazandó jogot a 1973. október 2-i Hágai Egyezmény 4. cikkével összhangban kell megállapítani, amely Egyezményt Görögország a 3137/2003. sz. törvénnyel ratifikálta, és ez annak az államnak a joga, amelyben a kedvezményezett szokásos tartózkodási helye található.

Házassági vagyoni rendszerek

A házassági vagyoni rendszer a házasságkötéssel létrehozott vagyoni jogokra és megfelelő kötelezettségekre vonatkozik.

Az alkalmazandó jog a közvetlenül a házasságkötést követően a házastársak személyi viszonyaira vonatkozó jog (a Polgári Törvénykönyv 15. cikke).

3.5.2 A házasság nélkül együtt élő párok és az élettársi kapcsolatok

A görög jogrendszer elismeri a házasságtól eltérő élettársi kapcsolati formát is, ahogyan erről a 3719/2008. sz. törvény rendelkezik. A fent hivatkozott törvényben szereplő kifejezett rendelkezés alapján e törvényt kell alkalmazni a Görögországban vagy görög konzuli hatóságok előtt létesített valamennyi

polgári életközösségre, tekintet nélkül arra, hogy a felek görögök vagy külföldiek, és ez egyaránt vonatkozik az alakiságokra és a felek minden viszonyára. A külföldön létesített polgári életközösség formájára alkalmazandó jog a Polgári Törvénykönyv 11. cikkében található, és az vagy a tartalmára vonatkozó jog, vagy a létesítésének helye szerinti állam joga, vagy annak az államnak a joga, amelynek mindkét fél állampolgára; a felek viszonyai tekintetében alkalmazandó jog annak az államnak a joga, ahol az életközösséget létrehozták.

3.5.3 A házasság felbontása és a különválás

A házasság felbontásának és a különválás további formáinak kérdéseire vonatkozó alkalmazandó jogot a Róma III. rendeletként ismert, a házasság felbontására és a különválásra alkalmazandó jog területén létrehozandó megerősített együttműködés végrehajtásáról szóló 1259/2010/EK rendelet alapján kell meghatározni. Főszabály szerint a házastársak megválaszthatják a házasság felbontására és a különválásra alkalmazandó jogot, amennyiben az alábbi jogok egyike: a) a közös megegyezés megkötésének időpontjában a házastársak szokásos tartózkodási helye szerinti állam joga; vagy b) a házastársak utolsó szokásos tartózkodási helye szerinti állam joga, amennyiben valamelyikük még ott tartózkodik a közös megegyezés megkötésének időpontjában; vagy c) a közös megegyezés megkötésének időpontjában valamelyik házastárs állampolgársága szerinti állam joga; vagy d) az eljáró bíróság joga.

3.5.4 Tartási kötelezettségek

A fent hivatkozott rendelet kifejezetten előírja, hogy az nem alkalmazandó a volt házastársak közötti tartási kötelezettségekre, mivel ezt a kérdést az 1973. október 2-i Hágai Egyezmény 8. cikke szabályozza, amely Egyezményt Görögországnak a 3137/2003. sz. törvénnyel ratifikálta, és amely kimondja, hogy az alkalmazandó jog annak az államnak a joga, amelyben a házasság felbontására vagy a különválásra vonatkozó eljárást lefolytatták.

3.6 Házassági vagyoni jogi rendszerek

Lásd a fenti 3.5.1. pont utolsó bekezdését.

3.7 Öröklés, végintézkedések

A végrendelet tétele és visszavonása alakiságainak kivételével valamennyi öröklési ügy tekintetében az öröklési ügyekre irányadó joghatóságról, az alkalmazandó jogról, az öröklési ügyekben hozott határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az öröklési ügyekben kiállított közokiratok elfogadásáról és végrehajtásáról, valamint az európai öröklési bizonyítvány bevezetéséről szóló 650/2012/EU rendelet alapján kell megállapítani az alkalmazandó jogot.

Ha van végrendelet, az akkor minősül érvényesnek, ha a következő jogok valamelyike szerinti formában tették (a végrendeleti intézkedések szabályaival kapcsolatos kollíziókról szóló, 1961. október 5-i Hágai Egyezmény 1. cikke):

annak az államnak a joga, amelyben az elhalálozott személy végrendelezett;

annak az államnak a joga, amelynek az elhalálozott személy állampolgára volt végrendelezésének vagy halálának időpontjában;

annak az államnak a joga, amelyben az elhalálozott személy szokásos tartózkodási helye vagy lakóhelye volt végrendelezésének vagy halálának időpontjában;

amennyiben a végrendelet vagyontárgyakra vonatkozik: annak az államnak a joga, amelyben a vagyontárgy található.

3.8 Ingatlan

Az ingatlannal kapcsolatos dologi jogviszonyokra alkalmazandó jogot a Polgári Törvénykönyv 27. cikke határozza meg, és ez annak az államnak a joga, amelyben az ingatlan található.

Az ingatlannal kapcsolatos kötelezettségek joga szerinti felelősségvállalási viszonyokra alkalmazandó jogot a Róma I. rendeletként ismert 593/2008/EK rendelet alapján kell megállapítani, és az a főszabály, hogy a felek által választott jog alkalmazandó.

A fenti ügyletek alakiságára alkalmazandó jog annak az államnak a joga, amelyben az ingatlan található (a Polgári Törvénykönyv 12. cikke).

3.9 Fizetéseképtelenség

A fizetéseképtelenségre és annak következményeire alkalmazandó jogot a fizetéseképtelenségi eljárásról szóló 1346/2000/EK rendelet alapján kell megállapítani, és az annak az államnak a joga, amelyben megindították a vonatkozó eljárást.

Utolsó frissítés: 26/03/2018

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg. Az egyes tagállamok által gondozott, e honlapon helyet kapott nemzeti tartalmak frissítése jelenleg zajlik, tekintettel az Egyesült Királyság kilépésére az Európai Unióból. Előfordulhat, hogy néhány részlet elkerülte a figyelmünket, és egy adott weboldal még nem tükrözi a megváltozott helyzetet. Igyekszünk mihamarabb naprakésszé tenni a teljes tartalmat.

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata [es](#) nemrég módosult. Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítónk.

Az oldal jelenleg a következő nyelveken olvasható.

Melyik jog alkalmazandó? - Spanyolország

1 A hatályos jogszabályok forrásai

1.1 Nemzeti szabályok

A kollíziós szabályok többségét a polgári törvénykönyv bevezető része (9–12. cikk) tartalmazza. Néhány különös törvény, mint például a nemzetközi örökbefogadásról szóló törvény, szintén tartalmaz alkalmazandó jogi rendelkezéseket.

1.2 Többoldalú nemzetközi egyezmények

Az alkalmazandó jogot illetően az alábbi uniós rendeletek vannak hatályban jelenleg Spanyolországban:

– a fizetéseképtelenségi eljárásról szóló 1346/2000 rendelet

– a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló 593/2008 rendelet (Róma I.)

– a szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra alkalmazandó jogról szóló 864/2007 rendelet (Róma II.)

– a házasság felbontására és a különválásra alkalmazandó jog területén létrehozandó megerősített együttműködés végrehajtásáról szóló 1259/2010 rendelet (Róma III.)

– az öröklési ügyekre irányadó joghatóságról, az alkalmazandó jogról, az öröklési ügyekben hozott határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az öröklési ügyekben kiállított közokiratok elfogadásáról és végrehajtásáról, valamint az európai öröklési bizonyítvány bevezetéséről szóló 650/2012 rendelet. Spanyolország számos kollíziós jogi egyezményben is részes fél. E tekintetben a főbb többoldalú egyezmények a következők:

– a családi és keresztnemekre irányadó jogról szóló egyezmény, München, 1980. szeptember 5.

– a szülői felelősséggel és a gyermekek védelmét szolgáló intézkedésekkel kapcsolatos együttműködésről, valamint az ilyen ügyekre irányadó joghatóságról, alkalmazandó jogról, elismerésről és végrehajtásról szóló egyezmény, Hága, 1996. október 19.

- a tartási kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló jegyzőkönyv, Hága, 2007. november 23.
- a végrendeleti intézkedések szabályaival kapcsolatos kollíziókról szóló egyezmény, Hága, 1961. október 5.
- a közlekedési balesetek tekintetében alkalmazandó jogról szóló egyezmény, Hága, 1971. május 4.
- a termékfelelősségre alkalmazandó jogról szóló egyezmény, Hága, 1973. október 2.

1.3 Főbb kétoldalú egyezmények

Az alkalmazandó jogot illetően a Spanyol Királyság és az Uruguayi Keleti Köztársaság között a gyermektartással kapcsolatos ügyekben fennálló kollíziók, valamint a tartásra vonatkozó bírósági ítéletek és egyezségek elismerése és végrehajtása tárgyában Montevideóban, 1987. november 4-én létrejött egyezmény hatályos jelenleg.

2 A kollíziós jogi szabályok végrehajtása

2.1 A bírák hivatalból kötelesek-e alkalmazni a kollíziós jogi szabályokat?

A polgári törvénykönyv 12. cikkének (6) bekezdése értelmében „[a] bíróságok és hatóságok hivatalból alkalmazzák a spanyol jog kollíziós szabályait”.

2.2 Vissza- és továbbutalás (Renvoi)

A polgári törvénykönyv 12. cikkének (2) bekezdése értelmében a külföldi jogra való hivatkozás a külföldi jog anyagi jogára való hivatkozásnak tekintendő attól a renvoi-tól függetlenül, amelyet a külföldi jog kollíziós szabályai egy másik, nem spanyol jogra vonatkozóan tesznek. Ez azt jelenti, hogy csak az elsőfokú renvoi elfogadott.

A másodfokú renvoi kizárólag váltók, csekkek és kötelezvények esetében megengedett az ilyen kötelezettségek vállalására való képességet illetően. Uniós rendelet vagy nemzetközi egyezmény alkalmazandósága esetén ezen eszközök renvoi-ra vonatkozó különös szabályai alkalmazandók.

2.3 A kapcsoló tényező megváltozása

A spanyol jogban nincs a mobilitásból eredő problémákra, vagyis a kollíziós szabály által kapcsoló tényezőként használt körülményekben bekövetkezett változások esetére vonatkozó általános szabály. A polgári törvénykönyv 9. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik a nagykorúsággal kapcsolatban, hogy a kapcsoló tényező megváltozása nem érinti a már megszerzett nagykorúságot. A mérlegelendő kritérium az, hogy mely jog volt az alkalmazandó a jogi helyzet kialakulásakor, még akkor is, ha a kapcsoló tényező ezt követően megváltozik.

Uniós rendelet vagy nemzetközi egyezmény alkalmazandósága esetén ezen eszközök mobilitásból eredő problémákra vonatkozó különös szabályai alkalmazandók.

2.4 Kivételek a kollíziós jogi szabályok általános alkalmazása alól

A polgári törvénykönyv 12. cikkének (3) bekezdése értelmében semmi esetre sem lehet alkalmazni a külföldi jogot, ha az ellentétes a közrenddel.

Ennélfogva a külföldi jog alkalmazása kizárt, ha az a spanyol jog alapelveit egyértelműen sértő eredményre vezet. Az alkotmányosan elismert elvek alapvetőnek tekintendők.

2.5 A külföldi jog bizonyítása

A külföldi jog tartalmát és érvényességét a feleknek kell bizonyítaniuk, a bíróság pedig ezt az általa a külföldi jog alkalmazása tekintetében szükségesnek tartott minden eszközzel ellenőrizheti. E vegyes rendszer a beadványok benyújtásának és a csak a fél kérelmére történő vizsgálatnak az elvét ötvözi a bíróság ellenőrzések elvégzésében való közreműködésének lehetőségével. Kivételes esetekben, ha a külföldi jog tartalma nem bizonyítható, a spanyol jog alkalmazandó.

3 Kollíziós jogi szabályok

3.1 Szerződéses kötelek és jogi aktusok

A szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jog meghatározásának kérdését általánosságban az 593/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet („Róma I” rendelet) szabályozza. Azon esetekben, amelyekben a „Róma I” rendelet nem alkalmazandó, a polgári törvénykönyv 10. cikke (5) bekezdésének rendelkezéseivel összhangban kell eljárni, amelyek a választás szabadságának elismerésén alapulnak, feltéve, hogy az alkalmazandó jogra vonatkozó választás kifejezett, és hogy e jognak van valamiféle kapcsolata a kérdéses ügygel. Ennek hiányában a felek tekintetében közös nemzeti jogot kell alkalmazni; ennek hiányában a közös szokásos tartózkodási helyük szerinti jogot, végső esetben pedig a szerződés megkötésének helye szerinti jogot kell alkalmazni.

3.2 Szerződésen kívüli kötelmi viszonyok

E kérdést a 2007. július 11-i 864/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet („Róma II” rendelet) szabályozza. A közlekedési balesetekkel és a gyártói felelősséggel kapcsolatos ügyekben az 1971., illetve 1973. évi hági egyezményekben foglalt kollíziós szabályok alkalmazandók.

A fent említett rendelkezések hatálya alá nem tartozó ügyekre a polgári törvénykönyv 10. cikkének (9) bekezdése irányadó, amelynek értelmében a nem szerződéses felelősség eseteire a felelősséget származtató esemény bekövetkezte helyének joga vonatkozik. A megbízás nélküli ügyvitelre az azon hely szerinti jog az irányadó, ahol a megbízott a fő tevékenységet végzi, a jogalap nélküli gazdagodásra pedig az, amely alapján az értékátruházás a gazdagodott fél javára bekövetkezett.

3.3 A személyi állapot, valamint annak a családi állapottal kapcsolatos vonatkozásai (név, lakóhely, cselekvőképesség)

A polgári törvénykönyv 9. cikke kimondja, hogy az ezen ügyekben alkalmazandó jogot a természetes személyek állampolgársága dönti el. Léteznek a kettős állampolgárság és a nem meghatározható állampolgárság eseteire vonatkozó rendelkezések. A kettős állampolgárság az alapján határozandó meg, hogy spanyol jog szerinti vagy nem spanyol jog szerinti kettős állampolgárság-e. A kettős állampolgárságról szóló szerződések állnak fenn Chilével, Peruvál, Paraguayjal, Nicaraguával, Guatemalával, Bolíviával, Ecuadorral, Costa Ricával, Honduraszal, a Dominikai Köztársasággal, Argentínával és Kolumbiával. Ezekben az esetekben a nemzetközi szerződések rendelkezései alkalmazandók; ha azokban nincs ilyen rendelkezés, az utolsó szokásos tartózkodási helynek megfelelő állampolgárságot, ennek hiányában pedig a legtöbb megszerzett állampolgárságot részesítik előnyben. Ha a kettős állampolgárság nem a spanyol jog szerinti, és az állampolgárságok közül valamelyik spanyol, ez az uralkodó, habár az állampolgárságon alapuló hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvét alkalmazni kell, ha mindkét állampolgárság uniós országokhoz kötődik. A nem meghatározható állampolgárságú személyek esetében személyes jogként a szokásos tartózkodási hely jogát kell alkalmazni. A hontalan személyekre az 1954. szeptember 28-i New York-i Egyezmény 12. cikke vonatkozik, és ennek értelmében az alkalmazandó jog a hontalan személy állandó lakóhelye szerinti ország, ennek hiányában pedig a tartózkodási helye szerinti ország joga.

A természetes személyek nevére alkalmazandó jogra az 1980. évi Müncheni Egyezmény az irányadó. Egy természetes személy utó- és vezetékneveit az érintett személy állampolgársága szerinti állam joga határozza meg.

3.4 Szülő-gyermek kapcsolat megállapítása, ideértve az örökbefogadást is

A polgári törvénykönyv 9. cikkének (4) bekezdése értelmében a biológiai szülő-gyermek kapcsolat meghatározására a gyermeknek a kapcsolat megállapításának időpontjában meglévő szokásos tartózkodási helye szerinti jog alkalmazandó. Ha a gyermek nem rendelkezik szokásos tartózkodási hellyel, vagy ha e hely joga nem teszi lehetővé a szülő-gyermek kapcsolat megállapítását, a gyermek adott időpontbeli nemzeti joga alkalmazandó. Ha e jog nem teszi lehetővé a szülő-gyermek kapcsolat megállapítását, vagy a gyermek nem rendelkezik állampolgársággal, a spanyol anyagi jog alkalmazandó.

Az örökbefogadásra alkalmazandó jogra egy különös szabályozás, a nemzetközi örökbefogadásról szóló 54/2007. számú törvény az irányadó. E törvény 18. cikke értelmében az örökbefogadás hatáskörrel és illetékességgel rendelkező spanyol hatóság általi létesítésére a spanyol anyagi jog az irányadó, ha az örökbefogadott Spanyolországban rendelkezik állandó lakóhellyel az örökbefogadás időpontjában, vagy spanyolországi tartózkodás céljából Spanyolországba vitték vagy fogják vinni.

Az akár biológiai, akár örökbefogadással alapuló szülő-gyermek jogviszony tartalmára és a szülői felelősség gyakorlására alkalmazandó jogot az 1996. október 19-i hágai egyezményrel összhangban kell meghatározni. Az egyezmény 17. cikke értelmében a szülői felelősség gyakorlására a gyermek szokásos tartózkodási helye szerinti állam joga az irányadó.

3.5 Házasság, házasság nélkül együtt élő párok, élettársi kapcsolatok, házasság felbontása, különválás, tartási kötelezettségek

Léteznek a házasságkötésre és a házasság joghatásaira vonatkozó szabályok. A házasságkötés formáját illetően a polgári törvénykönyv úgy rendelkezik, hogy Spanyolországban vagy azon kívül házasság köthető: 1) bíró, polgármester vagy a törvény által megjelölt tisztviselő előtt; 2) jogszerű vallási formában. A törvénykönyv azt is kimondja, hogy a spanyolok Spanyolországon kívül is köthetnek házasságot a házasságkötés helye szerinti jog által rögzített formában. Ha mindkét fél külföldi, akkor Spanyolországban is a spanyolokra érvényes rendelkezésekkel vagy valamelyikük személyes jogának rendelkezéseivel összhangban köthetnek házasságot. A házasságkötési képességre és a hozzájárulásra az egyes házastársak nemzeti joga az irányadó (a polgári törvénykönyv 9. cikkének (1) bekezdése).

A polgári törvénykönyv 9. cikkének (2) bekezdése értelmében a házasság joghatásaira a házastársaknak a házasság megkötésekor meglévő, közös nemzeti joga az irányadó. Közös nemzeti jog hiányában arra bármely házastárs személyes joga vagy bármely házastárs szokásos tartózkodási helye az irányadó, és ezt a házastársak által közösen, hiteles jogi aktusban kell kikötni a házasság megkötése előtt. Ha nem történt jogválasztás, akkor a feleknek a közvetlenül a házasságkötés utáni közös szokásos tartózkodási helye szerinti jogot kell alkalmazni, ilyen hiányában pedig azon országét, ahol a házasságkötés megtörtént.

A különválásra és a házasság felbontására az 1259/2010 rendelet az irányadó, amely megerősített együttműködést hoz létre a házasság felbontására és a különválásra alkalmazandó jog területén („Róma III” rendelet). A polgári törvénykönyv 107. cikkének (1) bekezdése értelmében a házasság érvénytelenítésére a házasságkötésre alkalmazandó jog az irányadó.

A spanyol nemzetközi magánjog nem tartalmaz rendelkezést az élettársakra vonatkozóan (ami elvben az analógia alkalmazását jelenti).

A tartási kötelezettségekre a tartási kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló 2007. évi hágai jegyzőkönyv az irányadó.

3.6 Házassági vagyonjogi rendszerek

A házasság joghatásaira irányadó szabály (a polgári törvénykönyv 9. cikkének (2) bekezdése) magába foglalja mind a személyi, mind pedig a vagyoni jogi hatásokat. Ezért a házastársaknak a házasság megkötésekor meglévő, közös személyes joga alkalmazandó; ennek hiányában pedig bármelyik fél személyes joga vagy szokásos tartózkodási helyének joga, ha ezt a házastársak közösen, hiteles jogi aktusban kiköztették a házasság megkötése előtt; ha nem történt jogválasztás, akkor a feleknek a közvetlenül a házasságkötés utáni közös szokásos tartózkodási helye szerinti jogot kell alkalmazni, ilyen hiányában pedig azon országét, ahol a házasságkötés megtörtént.

A házassági vagyonjogi rendszert előíró, módosító vagy annak helyébe lépő szerződések vagy egyezségek érvényesek, ha azok megfelelnek vagy a házasság joghatásaira irányadó jognak vagy létrejöttük időpontjában bármelyik házastárs állampolgársága vagy szokásos tartózkodási helye szerinti jognak (a polgári törvénykönyv 9. cikkének (3) bekezdése).

3.7 Öröklés, végintézkedések

Spanyolország alkalmazza az öröklési ügyekre irányadó joghatóságról, az alkalmazandó jogról, az öröklési ügyekben hozott határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az öröklési ügyekben kiállított közokiratok elfogadásáról és végrehajtásáról, valamint az európai öröklési bizonyítvány bevezetéséről szóló 650/2012 rendelet rendelkezéseit. E rendelet értelmében az örökhagyónak az elhalálozás időpontjában szokásos tartózkodási helye szerinti jog alkalmazandó, kivéve, ha az örökhagyó az állampolgárságának megfelelő jogot választotta alkalmazandó jogként.

A végintézkedések szabályaira az 1961. évi hágai egyezmény az irányadó.

3.8 Ingatlan

A polgári törvénykönyv 10. cikkének (1) bekezdése értelmében az ingattal kapcsolatos tulajdonjogra, vagyoni és egyéb jogokra a fekvésük szerinti hely joga az irányadó, és ez az ingóságokra is vonatkozik. A tranzitáruk feletti jogok megállapítása vagy átruházása alkalmazásában az árukat úgy tekintik, hogy azok a feladás helyén vannak, kivéve, ha a feladó és a címzett kifejezetten vagy hallgatólagosan megállapodtak abban, hogy azokat a rendeltetési helyen lévőnek tekintik. A hajókra, repülőgépekre és a vasúti közlekedési eszközökre, valamint az azokon alapított valamennyi jogra a lobogó szerinti állam vagy a lajstromozás helye szerinti ország joga vonatkozik. A gépjárművekre és a többi közúti közlekedési eszközre azon hely szerinti ország joga vonatkozik, ahol ezek találhatóak. Az értékpapírok kiállítására a kiállításuk helye szerinti jog az irányadó.

3.9 Fizetéseképtelenség

 A fizetéseképtelenségi eljárásról szóló, 2000. május 29-i 1346/2000 tanácsi rendelet hatálya alá nem tartozó esetekre **a 2003. július 9-i 22/2003. számú csődtörvény** az irányadó. E törvény 200. cikke értelmében a spanyolországi fizetéseképtelenségi eljárásokra és azok joghatásaira, valamint ezen eljárások lefolytatásának és lezárásának módjára főszabály szerint a spanyol jog az irányadó. A csődtörvény az eljárásban érintett különböző jogviszonyokra alkalmazandó jogot meghatározó nemzetközi magánjogi rendelkezéseket is tartalmaz.

Utolsó frissítés: 09/04/2018

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg. Az egyes tagállamok által gondozott, e honlapon helyet kapott nemzeti tartalmak frissítése jelenleg zajlik, tekintettel az Egyesült Királyság kilépésére az Európai Unióból. Előfordulhat, hogy néhány részlet elkerülte a figyelmünket, és egy adott weboldal még nem tükrözi a megváltozott helyzetet. Ígyekszünk mihamarabb naprakésszé tenni a teljes tartalmat.

Melyik jog alkalmazandó? - Horvátország

1 A hatályos jogszabályok forrásai

1.1 Nemzeti szabályok

A Horvát Köztársaságban a nemzetközi magán- és eljárásjogot alapvetően a kollíziós jogról szóló törvény (*Zakon o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima*, ZRS; a Horvát Köztársaság hivatalos közlönye [*Narodne Novine*, NN], 53/91. sz.) szabályozza.

1.2 Többoldalú nemzetközi egyezmények

A polgári eljárásról szóló 1954. évi hágai egyezmény

A végrendeleti intézkedések szabályaival kapcsolatos kollíziókról szóló 1961. évi hágai egyezmény

A közúti balesetekre alkalmazandó jogról szóló 1971. évi hágai egyezmény

A termékefelelősségre alkalmazandó jogról szóló 1973. évi hágai egyezmény

1.3 Főbb kétoldalú egyezmények

Jogutódlási értesítés alapján a Horvát Köztársaság számos kétoldalú nemzetközi szerződés (például jogsegélyszerződések, konzuli egyezmények, valamint kereskedelmi és közlekedési szerződések) részesévé vált. A jogi kollíziók feloldására vonatkozó szabályokat is tartalmazó jogsegélyszerződések megkötésére meghatározott országokkal került sor:

1954. évi megállapodás Ausztriával a kölcsönös jogsegélyről, Bécs, 1954. december 16.

1956. évi megállapodás Bulgáriával a kölcsönös jogi együttműködésről, Szófia, 1956. március 23.

Megállapodás a Cseh Köztársasággal a jogi kapcsolatok szabályozásáról polgári, családügyi és büntetőügyekben, Belgrád, 1964. január 20.

1959. évi megállapodás Görögországgal a kölcsönös jogi kapcsolatokról, Athén, 1959. június 18.

1968. évi megállapodás Magyarországgal a kölcsönös jogsegélyről

2 A kollíziós jogi szabályok végrehajtása

2.1 A bírák hivatalból kötelesek-e alkalmazni a kollíziós jogi szabályokat?

Nemzetközi vonatkozású jogi helyzetekben a bíróságok az alábbi három módszert felhasználva alkalmazzák a nemzetközi magánjogot: kollíziós szabályok, elsőbbséget élvező kötelező rendelkezések és különös anyagi jogi rendelkezések.

2.2 Vissza- és továbbutalás (Renvoi)

A kollíziós jogról szóló törvény nemzetközi magánjoggal foglalkozó 6. cikke értelmében abban az esetben, ha a törvény rendelkezései alapján egy külföldi állam joga alkalmazandó, figyelembe kell venni annak az alkalmazandó jog meghatározására vonatkozó kollíziós szabályait.

Ha egy külföldi ország alkalmazandó jog meghatározására vonatkozó szabályai a Horvát Köztársaság jogára utalnak, a Horvát Köztársaság joga alkalmazandó, anélkül, hogy figyelembe kellene venni a máskülönben alkalmazandó jog meghatározására vonatkozó szabályokat.

2.3 A kapcsoló tényező megváltozása

A kollíziós jogról szóló törvény általánosságban nem szabályozza e kérdést, de tartalmaz néhány ilyen esetekre irányadó különös rendelkezést (a 35. cikk (1) bekezdése kimondja például, hogy a házasság felbontására azon állam joga az irányadó, amelynek mindkét házastárs állampolgára a házasság felbontására irányuló eljárás megindításakor, a 45. cikk (1) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az örökbefogadás joghatásait azon állam jogával összhangban kell értékelni, amelynek az örökbefogadó és az örökbefogadott személyek egyaránt állampolgárai az örökbefogadás időpontjában).

Főszabály szerint minden egyes konkrét esetet az alapján kell értékelni, hogy rendeződött, tartós vagy alakulóban van-e a jogi helyzet. Ha valamely kollíziós szabály tartós helyzetre vonatkozik, annak létrejöttére jogi szempontból az akkor hatályos alkalmazandó jog az irányadó, és ha az az alkalmazandó jog megváltozásához vezet, az ilyen jogi helyzet joghatásait az alkalmazásának időpontja szerinti új joggal összhangban kell értékelni.

A tulajdonjogot és más vagyoni jogokat illetően, amelyeket azon állam joga alapján kell értékelni, ahol a vagyontárgy található, az alkalmazandó szabály szerint a korábban alkalmazandó joggal összhangban megszerzett tulajdonjog akkor is fennmarad, ha annak megszerzésére nem került sor az új alkalmazandó jog alapján. Mindazonáltal ha szerződmód hiányában az ingóság feletti tulajdonjog megszerzésére nem került sor a korábbi jog alapján, az ilyen tulajdonszerzésre akkor kerül sor, ha az ingóság azon állam területére kerül, amely nem kíván meg szerződmódot a vételhez.

2.4 Kivételek a kollíziós jogi szabályok általános alkalmazása alól

a) közrend

A kollíziós jogról szóló törvény 4. cikke értelmében nem alkalmazandó a külföldi állam joga, ha annak alkalmazása ellentétes lenne a kormányzati rendszernek a Horvát Köztársaság alkotmányában rögzített alapelveivel.

Az alapvető jogok, szabadság, valamint az emberi és polgári jogok védelmét szolgáló rendelkezésként értelmezendő 4. cikk mellett a közrend az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló 1950. évi egyezményből eredő megoldásokat is magában foglalja.

A közrend nem kizárólag a belső jogot védi a külföldi anyagi joggal szemben. A belső közrend védelmére való hivatkozás igazolhatósága többek között attól függ, hogy a rendezendő jogvita szorosan kapcsolódik-e a nemzeti területhez és annak jogához, vagyis a *lex fori*hoz, és ilyen kapcsolat áll fenn, ha a külföldi jog alkalmazása tartósabb hatásokkal bírna a nemzeti területen.

b) elsőbbséget élvező kötelező rendelkezések

A nemzetközi vonatkozású helyzetekre olykor – többnyire elsőbbséget élvező kötelező rendelkezéseknek nevezett – különös *legis fori* szabályok vonatkoznak. E szabályok elfogadására ugyanabban az aktusban kerül sor, mint a kollíziós szabályokéra, és azok alkalmanként egyéb jogszabályokban is megtalálhatók.

2.5 A külföldi jog bizonyítása

A kollíziós jogról szóló törvény 13. cikkének (1) bekezdése értelmében a bíróság vagy hatáskörrel és illetékességgel rendelkező más szerv hivatalból köteles megállapítani a külföldi jog tartalmát. A kollíziós jogról szóló törvény 13. cikkének (2) és (3) bekezdése szerint a bíróság vagy hatáskörrel és illetékességgel rendelkező más szerv tájékoztatást kérhet a külföldi jogról a Horvát Köztársaság igazságügyi minisztériumától. A peres felek azonban nyilvános nyilatkozatot is tehetnek a külföldi jog tartalmát illetően.

3 Kollíziós jogi szabályok

3.1 Szerződéses kötelek és jogi aktusok

A kollíziós szabályok forrása a kollíziós jogról szóló törvény.

A kollíziós jogról szóló törvény 19. cikke értelmében e törvény vagy nemzetközi megállapodás eltérő rendelkezése hiányában a szerződésre a szerződő felek által választott jog az irányadó.

A 20. cikk szerint jogválasztás hiányában, és ha az ügy különleges körülményei nem utalnak másik jogra, az alábbi jogot kell alkalmazni:

1. ingóságok adásvétele esetén – azon hely jogát, ahol az eladó lakóhelye vagy székhelye volt az ajánlat elfogadásakor;
2. vállalkozási vagy építési szerződés esetén – azon hely jogát, ahol a(z építési) vállalkozó lakóhelye vagy székhelye volt az ajánlat elfogadásakor;
3. megbízási szerződés esetén – azon hely jogát, ahol a megbízott lakóhelye vagy székhelye volt az ajánlat elfogadásakor;
4. képvisleti szerződés esetén – azon hely jogát, ahol a képviselő lakóhelye vagy székhelye volt az ajánlat elfogadásakor;
5. bizományi szerződés esetén – azon hely jogát, ahol a bizományos lakóhelye vagy székhelye volt az ajánlat elfogadásakor;
6. szállítmányozási szerződés esetén – azon hely jogát, ahol a szállítmányozó lakóhelye vagy székhelye volt az ajánlat elfogadásakor;
7. ingóságbérleti szerződés esetén – azon hely jogát, ahol a bérbeadó lakóhelye vagy székhelye volt az ajánlat elfogadásakor;
8. kölcsönszerződés esetén – azon hely jogát, ahol a hitelező lakóhelye vagy székhelye volt az ajánlat elfogadásakor;
9. hasznóbérleti szerződés esetén – azon hely jogát, ahol a hasznóbérbeadó lakóhelye vagy székhelye volt az ajánlat elfogadásakor;
10. letéti szerződés esetén – azon hely jogát, ahol a letéteményes lakóhelye vagy székhelye volt az ajánlat elfogadásakor;
11. raktározási szerződés esetén – azon hely jogát, ahol a raktározó lakóhelye vagy székhelye volt az ajánlat elfogadásakor;
12. fuvarozási szerződés esetén – azon hely jogát, ahol a fuvarozó lakóhelye vagy székhelye volt az ajánlat elfogadásakor;
13. biztosítási szerződés esetén – azon hely jogát, ahol a biztosító lakóhelye vagy székhelye volt az ajánlat elfogadásakor;

14. szerzői jogi szerződés esetén – azon hely jogát, ahol a szerző lakóhelye vagy székhelye volt az ajánlat elfogadásakor;
15. ajándékozási szerződés esetén – azon hely jogát, ahol az ajándékozó lakóhelye vagy székhelye volt az ajánlat elfogadásakor;
16. tőzsdeügyletek esetén – a tőzsde székhelye szerinti jogot;
17. önálló bankgaranciával kapcsolatos szerződés esetén – azon hely jogát, ahol a garantőr székhelye volt a szerződés megkötésekor;
18. technológia (liszenszkek stb.) átruházására irányuló szerződés esetén – azon hely jogát, ahol a technológia átvevőjének székhelye volt a szerződés megkötésekor;
19. munkaszerződésből eredő vagyoni (nem dologi) igények esetén – azon állam jogát, ahol a munkaszerződést teljesíteni kell vagy teljesítették;
20. egyéb szerződések esetén – azon hely jogát, ahol az ajánlattevő lakóhelye vagy székhelye volt az ajánlat elfogadásakor.

3.2 Szerződésen kívüli kötelmi viszonyok

A szerződésen kívüli kötelmi viszonyokat illetően – nemzetközi szerződések (a közúti balesetekre alkalmazandó jogról szóló 1971. évi hágai egyezmény) mellett – a kollíziós jogról szóló törvény tartalmazza az alkalmazandó jogra vonatkozó rendelkezéseket.

A kollíziós jogról szóló törvény a jogalap nélküli gazdagodásra, a megbízás nélküli ügyvitelre, a nem jogellenes károkozásból eredő szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra és a jogellenes károkozásra vonatkozó rendelkezéseket tartalmaz.

A jogellenes károkozásra azon hely joga az irányadó, ahol a cselekményt elkövették, vagy ahol a következmények beálltak, attól függően, hogy melyik a legkedvezőbb a kárt szenvedett fél számára. Ha a kárért való felelősséget megalapozó esemény nyílt tengeren közlekedő hajón vagy repülőgépen következett be, a hajó lobogója szerinti állam vagy a repülőgép lajstromozásának helye szerinti állam joga tekintendő azon hely jogának, ahol a kárért való felelősséget keletkeztető cselekmények megtörténtek.

A jogalap nélküli gazdagodásra irányadó jog az azon jogviszonyra alkalmazandó jog, amely a jogalap nélküli gazdagodás létrejöttének alapjául szolgáló okból jött létre, amelynek létrejöttét ezen okból várták, illetve amelynek ezen okból kellett volna létrejönnie. A más ügyébe való jóhiszemű beavatkozásra (*negotiorum gestio*) a megbízás nélküli ügyviteli cselekmény elvégzésének helye szerinti jog az irányadó. A megbízás nélküli ügyvitel nélküli vagyontárgyhasználatból eredő kötelmi viszonyokra, valamint a nem jogellenes károkozásból eredő egyéb szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra azon hely joga az irányadó, ahol a kötelmi viszonyt létesítő tények bekövetkeztek.

3.3 A személyi állapot, valamint annak a családi állapottal kapcsolatos vonatkozásai (név, lakóhely, cselekvőképesség)

A természetes személyek jog- és cselekvőképességére az érintett személy állampolgársága szerinti állam joga az irányadó.

Az állampolgárság szerinti állam joga szerint cselekvőképtelen természetes személy cselekvőképésnek minősül, ha a kötelezettség keletkezésének helye szerinti jog alapján cselekvőképességgel rendelkezik.

3.4 Szülő-gyermek kapcsolat megállapítása, ideértve az örökbefogadást is

A szülők és gyermekek közötti kapcsolatokra az állampolgárságuk szerinti állam joga az irányadó.

Ha a szülők és gyermekek eltérő államok állampolgárai, azon állam joga alkalmazandó, amelyben mindannyian lakóhellyel rendelkeznek.

Ha a szülők és gyermekek eltérő államok állampolgárai, és nem ugyanabban az államban rendelkeznek lakóhellyel, a Horvát Köztársaság joga alkalmazandó, ha a gyermek vagy bármelyik szülő a Horvát Köztársaság állampolgára.

Az apaság és anyaság elismerésére, megállapítására és vitatására azon állam joga az irányadó, amelynek az a személy, akinek apasága vagy anyasága elismerés, megállapítás vagy vita tárgyát képezi, a gyermek születésekor állampolgára volt.

3.4.1 Örökbefogadás

Az örökbefogadás feltételeire és megszüntetésére azon állam joga az irányadó, amelynek az örökbefogadó és az örökbefogadott személyek az örökbefogadás időpontjában egyaránt állampolgárai.

Ha az örökbefogadó és az örökbefogadott személyek eltérő államok állampolgárai, az örökbefogadás feltételeire és megszüntetésére az állampolgárságuk szerinti államok jogai együtt alkalmazandók.

Ha házastársak együtt fogadnak örökbe, az örökbefogadás feltételeire és megszüntetésére az örökbefogadott személy állampolgársága szerinti állam joga mellett a szülők állampolgársága szerinti államok jogai is alkalmazandók.

Az örökbefogadás alaki követelményeire az örökbefogadás helyének joga az irányadó.

Az örökbefogadás joghatásaira azon állam joga az irányadó, amelynek az örökbefogadó és az örökbefogadott személyek az örökbefogadás időpontjában egyaránt állampolgárai.

Ha az örökbefogadó és az örökbefogadott személyek eltérő államok állampolgárai, a lakóhelyük szerinti állam joga alkalmazandó.

Ha az örökbefogadó és az örökbefogadott személyek eltérő államok állampolgárai, és nem ugyanabban az államban rendelkeznek lakóhellyel, a Horvát Köztársaság joga alkalmazandó, ha egyikük a Horvát Köztársaság állampolgára.

Ha sem az örökbefogadó, sem az örökbefogadott személy nem állampolgára a Horvát Köztársaságnak, az örökbefogadott személy állampolgársága szerinti állam joga alkalmazandó.

3.5 Házasság, házasság nélkül együtt élő párok, élettársi kapcsolatok, házasság felbontása, különválás, tartási kötelezettségek

3.5.1 Házasság

A házasságkötés feltételeire minden egyes személy tekintetében azon állam joga az irányadó, amelynek az érintett személy a házasságkötés napján az állampolgára.

Még ha teljesülnek is a házasságkötés azon állam joga szerinti feltételei, amelynek a Horvát Köztársaság hatáskörrel rendelkező szerve előtt házasságot kötni kívánó személy az állampolgára, nem kerülhet sor házasságkötésre, ha a Horvát Köztársaság joga szerint egy korábbi házasság fennállásával, rokoni kapcsolattal vagy cselekvőképtelenséggel kapcsolatos házassági akadály áll fenn e személy tekintetében.

A házasságkötés alaki követelményeire a házasságkötés helyének joga az irányadó.

A házasság érvénytelenségére (semmisségére és megtámadhatóságára) bármelyik olyan jog alkalmazható, amely alapján a házasságkötésre sor került.

A házasság felbontására azon állam joga az irányadó, amelynek a házastársak mindketten állampolgárai az eljárás megindításakor. Az állampolgárságuk szerinti államok jogai együtt alkalmazandók.

3.5.2 A házasság nélkül együtt élő párok és az élettársi kapcsolatok

A házasság bármilyen formája nélkül együtt élő személyek vagyoni viszonyaira az állampolgárságuk szerinti állam joga az irányadó.

Ha e személyek eltérő állampolgársággal rendelkeznek, a közös lakóhelyük szerinti állam joga alkalmazandó.

3.5.3 A házasság felbontása és a különválás

A házasság felbontására azon állam joga az irányadó, amelynek a házastársak mindketten állampolgárai az eljárás megindításakor. Az állampolgárságuk szerinti államok jogai együtt alkalmazandók.

3.5.4 Tartási kötelezettségek

A szülők és gyermekek kivételével a vér szerinti rokonok közötti tartási kötelezettségre, illetve az egymással házasságból eredő rokoni viszonyban álló más személyek tartási kötelezettségére a tartásra kötelezni kívánt rokon állampolgársága szerinti állam joga az irányadó.

3.6 Házassági vagyoni jogi rendszerek

A házastársak személyes kapcsolataira és jogszabály szerinti házassági vagyoni rendszerükre az állampolgárságuk szerinti állam joga az irányadó.

Ha a házastársak eltérő államok állampolgárai, a lakóhelyük szerinti állam joga alkalmazandó. Ha a házastársak sem közös állampolgársággal, sem azonos állambeli lakóhellyel nem rendelkeznek, az utolsó közös lakóhelyük szerinti állam joga alkalmazandó.

Ha az alkalmazandó jog nem határozható meg a fentiek alapján, a Horvát Köztársaság joga alkalmazandó. A házassági vagyoni szerződésre az a jog az irányadó, amely a házasságkötések irányadó volt a személyes kapcsolatokra és a jogszabály szerinti házassági vagyoni rendszerre.

Ha az ily módon meghatározott jog szerint a házastársak megválaszthatják a házassági vagyoni szerződésre irányadó jogot, az általuk választott jog alkalmazandó.

3.7 Öröklés, végintézkedések

Az öröklésre azon állam joga az irányadó, amelynek az örökhagyó az elhalálozásakor állampolgára volt.

A végrendeletképzési képességre azon állam joga az irányadó, amelynek a végrendeletkészítő a végrendelet elkészítésekor állampolgára volt.

A végrendelet akkor érvényes jogilag alaki szempontból, ha az érvényes

1. a végrendelet elkészítésének helye szerinti jog szerint;
2. azon állam joga szerint, amelynek a végrendeletkészítő vagy a végrendeletkészés napján, vagy az elhalálozásának napján állampolgára volt;
3. a végrendeletkészítőnek vagy a végrendeletkészés napján, vagy az elhalálozásának napján meglévő lakóhelye szerinti jog szerint;
4. a végrendeletkészítőnek vagy a végrendeletkészés napján, vagy az elhalálozásának napján meglévő tartózkodási helye szerinti jog szerint;
5. a Horvát Köztársaság joga szerint;
6. ingatlanok tekintetében ezenfelül az ingatlan fekvésének helye szerinti jog szerint.

3.8 Ingatlan

Az ingatlanokkal kapcsolatos szerződésekre kizárólag az ingatlan fekvése szerinti állam joga az irányadó.

3.9 Fizetésektelenség

A fizetésektelenségi eljárásról szóló törvény 303. cikkében rögzített alapelv szerint az eljárás megindításának helye szerinti állam joga az irányadó a fizetésektelenségi eljárás megindításának joghatásaira.

Utolsó frissítés: 12/11/2018

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg. Az egyes tagállamok által gondozott, e honlapon helyet kapott nemzeti tartalmak frissítése jelenleg zajlik, tekintettel az Egyesült Királyság kilépésére az Európai Unióból. Előfordulhat, hogy néhány részlet elkerülte a figyelmünket, és egy adott weboldal még nem tükrözi a megváltozott helyzetet. Igyekszünk mihamarabb naprakésszé tenni a teljes tartalmat.

Melyik jog alkalmazandó? - Ciprus

1 A hatályos jogszabályok forrásai

1.1 Nemzeti szabályok

Határon átnyúló ügyekben történő bírósághoz fordulás esetén az alkalmazandó jog megállapítására vonatkozó szabályokat Ciprus esetében elsődlegesen az uniós jog határozza meg, különösen a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló 593/2008/EK rendelet (Róma I.), és a szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra alkalmazandó jogról szóló 864/2007/EK rendelet (Róma II.).

Egyéb kérdésekben a ciprusi bíróságok számára saját ítélkezési gyakorlatuk szolgál iránymutatásul, nincs ugyanis vonatkozó nemzeti jogi vagy törvénykönyvbe foglalt szabályozás. Irányadó ciprusi ítélkezési gyakorlat hiányában a bíróságok az angol common law-t alkalmazzák a bíróságokról szóló törvény (14/60. sz. törvény) 29. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében.

1.2 Többoldalú nemzetközi egyezmények

A vagyonkezelőkre alkalmazandó jogról és elismerésükről szóló, 1985. július 1-jei hágai egyezmény, amelyet a Ciprusi Köztársaság a 2017. évi 15(III). sz. ratifikációs törvénnyel ratifikált.

1.3 Főbb kétoldalú egyezmények

Nem releváns.

2 A kollíziós jogi szabályok végrehajtása

2.1 A bírák hivatalból kötelesek-e alkalmazni a kollíziós jogi szabályokat?

A bíróság nem köteles saját kezdeményezésére alkalmazni ezeket a szabályokat. Erre a körülményre csak az ügyben részt vevő valamelyik fél hivatkozhat, akinek bizonyítékokkal alátámasztottan eredményesen igazolnia kell, hogy egy másik ország jogát kell alkalmazni a ciprusi jog helyett. Amennyiben a bíróság elutasítja az indítványt, a ciprusi jogot kell alkalmazni.

Mivel ennek eldöntése bizonyítási és eljárási kérdésektől függ, a fent hivatkozott 593/2008/EK rendelet és 864/2007/EK rendelet rendelkezései e tekintetben nem irányadók.

2.2 Vissza- és továbbutalás (Renvoi)

Az 593/2008/EK rendelet és a 864/2007/EK rendelet tiltja a vissza- és továbbutalás (*renvoi*) alkalmazását. Azokban az ügyekben azonban, amelyek nem tartoznak a rendeletek hatálya alá a vissza- és továbbutalás az alábbiak szerint megengedett:

Az olyan ügyben eljáró bíróságnak, amely tekintetében megállapítást nyert, hogy valamely másik állam jogát kell alkalmazni, vagy kizárólag e jog belső nemzeti szabályait kell alkalmaznia, vagy pedig e jogot teljes egészében, az e jog szerint alkalmazandó nemzetközi szabályokat is beleértve.

Az utóbbi esetben az a körülmény okoz nehézséget, hogy az alkalmazandó jogra vonatkozó, az érintett másik állam jogrendszere szerinti szabályozás visszautalhat a ciprusi jogra, amelyet a bírónak ez esetben alkalmaznia kell (*renvoi*). Ebben az esetben a bíróságnak két választása van: elfogadja a *renvoi* szabályt és a ciprusi jogot alkalmazza (*részleges renvoi* elmélet), vagy pedig elutasítja azt, és teljes egészében a másik állam jogát alkalmazza (*teljes renvoi*).

2.3 A kapcsoló tényező megváltozása

A kapcsoló tényezőkben (pl. lakóhely, az a hely, ahová az ingó vagyont vagy célvagyonát áthelyezték stb.) bekövetkezett változások következtében esetlegesen felmerülő problémák elkerülése érdekében rendszerint az alkalmazandó jogra vonatkozó szabályozást használják a kapcsoló tényező azonosítása időpontjának meghatározására. Lásd például a vagyonkezelőkről szóló 1985. július 1-jei hágai egyezmény 7. cikkét.

2.4 Kivételek a kollíziós jogi szabályok általános alkalmazása alól

Amennyiben valamely másik állam jogának alkalmazása összeegyeztethetetlen a Ciprusi Köztársaság közrendjével, úgy abban az esetben sem lehet alkalmazni e másik állam jogát, ha az alkalmazandó jogra vonatkozó szabályozás értelmében egyébként alkalmazni kellene. Az ítélkezési gyakorlat

értelmében a „közrend” magában foglalja az igazságosság, a közérkölc és az etika alapvető elveit (*Pilavachi & Co Ltd kontra International Chemical Co Ltd ítélet (1965), 1 CLR 97*).

Másik állam joga a vámokkal, adókkal és adózással kapcsolatos ügyekben szintén nem alkalmazható.

2.5 A külföldi jog bizonyítása

A *Royal Bank of Scotland plc kontra Geodrill Co Ltd és társai ítéletben (1993) 1 JSC 753* kidolgozott szabályt kell alkalmazni, amelyek értelmében az ügyében a külföldi jog alkalmazandóságára hivatkozó félnek először elő kell terjesztenie az erre vonatkozó indítványát, majd pedig szakértői véleményt kell erről becsatolnia annak érdekében, hogy meggyőzze a bíróságot. Amennyiben a bíróság nem fogadja el a bizonyítékokat vagy egyik fél sem terjeszt elő ilyen indítványt, a ciprusi jogot kell alkalmazni.

3 Kollíziós jogi szabályok

3.1 Szerződéses kötelek és jogi aktusok

Az 593/2008/EK (Róma I.) rendelet irányadó az összes olyan szerződéses kötelezettségre és jogi aktusra, amellyel kapcsolatban felmerül az alkalmazandó jog kérdése.

3.2 Szerződésen kívüli kötelmi viszonyok

A legtöbb esetben a 864/2007/EK (Róma II.) rendeletet kell alkalmazni, és az abban foglalt általános szabály értelmében az alkalmazandó jogot a káresemény bekövetkezésének helye (*lex loci damni*) szerint kell meghatározni, figyelmen kívül hagyva az országot vagy országokat, ahol a káresemény közvetett következményei felmerülhetnek. A rendelet arra vonatkozó különös szabályokat is meghatároz, hogy hogyan kell megállapítani a szerződésen kívüli kötelmi viszonyok egyes típusaira, például a tisztességtelen versenyre és a termékfelelősségre vonatkozó ügyekre alkalmazandó jogot.

A célvagyonok tekintetében az 1985. évi hágai egyezményt ratifikáló, a vagyonnekezelőkre alkalmazandó jogról és elismerésükről szóló 2017. évi ratifikációs törvény (15(III)/2017. sz. törvény) alkalmazandó. A ratifikációs törvény és az egyezmény értelmében a célvagyonra a vagyonnekezelő választása szerinti jog irányadó. Egyébként a célvagyonra az a jog irányadó, amellyel a legszorosabb kapcsolatban áll.

3.3 A személyi állapot, valamint annak a családi állapottal kapcsolatos vonatkozásai (név, lakóhely, cselekvőképesség)

Vezetéknév

A vezetéknév meghatározására a szülők és gyermekek közötti kapcsolatokról szóló törvény (216/90. sz. törvény) irányadó. A 216/90. sz. törvényben foglaltak szerint a gyermek vezetéknévét a szülők által a gyermek születésétől számított három hónapon belül tett közös nyilatkozat határozza meg. Amennyiben a szülők nem tesznek ilyen nyilatkozatot, a gyermek az apa vezetéknévét fogja viselni. A házasságon kívül született gyermek az anya vezetéknévét viseli, hacsak, illetve amíg az apa apai elismerő nyilatkozatot nem tesz.

Lakóhely

A személy lakóhelyét a végrendeletekről és az öröklésről szóló törvény 195. fejezete határozza meg, amely szerint adott időpontban az egyes személyek vagy a születésükkor kapott lakóhellyel (születés kori lakóhely), vagy pedig a saját elhatározásukból megszerzett vagy megtartott lakóhellyel rendelkeznek (választás szerinti lakóhely).

Az apa életben léte alatt házasságból született gyermek esetében a születés napjától kezdődően a gyermek születés kori lakóhelyének az apa lakóhelyét kell tekinteni.

A házasságon kívül, vagy az apa halálát követően született gyermek esetében a születés napjától kezdődően a gyermek születés kori lakóhelyének az anya lakóhelye minősül.

Jog- és cselekvőképesség

A személy házasságkötési képességét a házasságról szóló törvény (104(I)/2013. sz. törvény) 14. cikkében foglalt rendelkezések szabályozzák, amelyek értelmében az érintett személy nem rendelkezik házasságkötési képességgel, ha a tizennyolcadik életévét nem töltötte be, vagy ha a házasságkötés időpontjában nem képes érvényes jognyilatkozatot tenni olyan mentális zavara vagy szellemi fogyatékossága, agyi elváltozása vagy egyéb állapota vagy betegsége, illetve drogfüggősége miatt, amelynek következtében hiányzik az ügyei viteléhez szükséges belátási képessége.

Házasságkötési képességgel rendelkeznie kell azonban tekinteni a házasulandó pár tizennyolcadik életévét be nem töltött tagjait vagy egyik tagját, amennyiben betöltötték a tizenhatodik életévüket, vagy a gyámjaik ahhoz írásban hozzájárultak, vagy a házasságkötést rendkívüli körülmények indokolják. Amennyiben a fent hivatkozott hozzájárulást nem adják meg, illetve gyám hiányában a házasságkötési képesség kérdésében az érintett személy lakóhelye szerint illetékes családjogi bíróság dönt.

Az ügyleti képesség tekintetében a szerződésekről szóló törvény 149. fejezetének 11. cikke kimondja, hogy a személy akkor rendelkezik szerződéskötési képességgel, ha rendelkezik az ügyei viteléhez szükséges belátási képességgel és az ügyleti képességétől törvényben előírtak szerint nem fosztották meg.

A törvény értelmében a házas személy nem minősül szerződéskötésre képtelen személynek azon egyetlen okból kifolyólag, hogy nem töltötte be a tizennyolcadik életévét.

3.4 Szülő-gyermek kapcsolat megállapítása, ideértve az örökbefogadást is

3.4.1 Szülő-gyermek kapcsolat megállapítása

A szülő és a gyermek közötti jogviszonyt, ideértve a szülői felelősséget, a gyermektartást és a kapcsolattartást, a ciprusi jog szabályozza, különösen a szülők és a gyermekek közötti kapcsolatokról szóló törvény (216/90. sz. törvény).

A hatályuk alá tartozó ügyekben szintén alkalmazni kell a 2201/2003/EK rendeletben (Brüsszel IIa.) és a 4/2009/EK rendeletben, valamint a szülői felelősséggel és a gyermekek védelmét szolgáló intézkedésekkel kapcsolatos együttműködésről, valamint az ilyen ügyekre irányadó joghatóságról, alkalmazandó jogról, elismerésről és végrehajtásról szóló 1996. évi hágai egyezményben foglaltakat.

3.4.2 Örökbefogadás

A ciprusi bíróságok előtt folyamatban lévő örökbefogadási eljárásokban a ciprusi jogot kell alkalmazni, tekintet nélkül arra, hogy az örökbefogadási ügy határon átnyúló jellegű-e.

3.5 Házasság, házasság nélkül együtt élő párok, élettársi kapcsolatok, házasság felbontása, különválás, tartási kötelezettségek

3.5.1 Házasság

A házasságkötéssel és a házasság felbontásával kapcsolatos ügyeket Cipruson a házasságról szóló 2003. évi törvény (104(I)/2003. sz. törvény) szabályozza. Szintén vonatkozik rájuk a házasságkötéshez szükséges kölcsönös beleegyezésről, a legelső korhatárról és a házasságkötések anyakönyvezéséről szóló ENSZ határozat, amelyet a Ciprusi Köztársaság a 16(III)/2003. sz. törvénnyel ratifikált.

3.5.2 A házasság nélkül együtt élő párok és az élettársi kapcsolatok

3.5.3 A házasság felbontása és a különválás

A házasság felbontásával kapcsolatos ügyeket a házasságkötésről, a békéltető eljárásról és a házassági kötelek spirituális felbontásáról szóló 1990. évi törvény (22/1990. sz. törvény) 111. cikke – az egyházi házasságok tekintetében –, valamint a házasságról szóló törvény (104(I)/2003. sz. törvény) szabályozza.

A házasság felbontásának és a különválásnak az elismerésével kapcsolatos ügyekre a házasság felbontásának és a különválásnak az elismeréséről szóló 1971. évi hágai egyezményben foglaltakat kell alkalmazni, amelyet a Ciprusi Köztársaság a 14(III)1983. sz. törvénnyel ratifikált.

3.5.4 Tartási kötelezettségek

Tartási kötelezettségek

A házassági vagyoni jogról szóló módosított törvényben (232/1991. sz. törvény) foglaltak szerint:

A házastársak különélése esetén a bíróság a házastárs kérelmére tartásdíj fizetésére kötelező határozatot hoz a másik házastárssal szemben, melynek értelmében e házastárs a kérelmező házastárs részére tartásdíjat köteles fizetni.

A volt házastársak között tartási kötelezettség abban az esetben áll fenn, ha az egyik házastárs nem képes eltartani magát a saját jövedelméből vagy vagyonából és:

- a) a házasságot felbontó ítélet jogerőre emelkedésének napján vagy az alábbiakban megjelölt időtartamok leteltekor életkorából vagy egészségi állapotából kifolyólag nem képes olyan munkát vállalni vagy folytatni, amely biztosítaná, hogy magát eltartsa;
- b) olyan kiskorú vagy felnőtt gyermeket vagy más eltartott személyt gondoz, aki fizikai vagy mentális fogyatékosága okán nem képes önmagáról gondoskodni, és a tartást kérelmező személy emiatt nem tud megfelelő munkát találni;
- c) nem képes tartós és megfelelő munkát találni vagy szakképzésre van szüksége, legfeljebb azonban a házasságot felbontó ítélet jogerőre emelkedésének napjától számított három évig;
- d) bármely egyéb esetben, amennyiben a házasságot felbontó ítélet jogerőre emelkedésének időpontjában a tartás megítélése méltányossági okból indokolt. A tartás fontos okból megtagadható vagy korlátozható, különösen, ha a házasság rövid ideig állt fenn, vagy a házasság felbontása vagy az együttélés megszűnése annak a házastársnak róható fel, aki a tartásra esetleg jogosult lehetne, vagy e házastárs a rászorultságát maga idézte elő.

A tartásra való jogosultságot megszüntik, illetve a tartást elrendelő határozatot megfelelően módosítani szükséges, amennyiben azt a körülmények indokolják.

Kiskorú gyermekkel kapcsolatos tartási kötelezettségek

A szülők és a gyermekek közötti kapcsolatokról szóló törvény (216/90. sz. törvény) értelmében a kiskorú gyermekkel kapcsolatos tartási kötelezettségek a szülőket az anyagi lehetőségeikhez mérten együttesen terhelik. A fenti szülői kötelezettség határozat vagy perbeli egyezség alapján a gyermek nagykorúvá válását követően is fennállhat, amennyiben azt rendkívüli körülmények indokolják (például a gyermek cselekvőképtelen vagy fogyatékoságban szenved, a Nemzeti Gárdánál szolgál vagy oktatási intézményben vagy szakiskolában tanulmányokat folytat).

A szülőknél a kiskorú gyermekükkel szemben fennálló tartási kötelezettsége abban az esetben is fennáll, ha a gyermek saját vagyonnal rendelkezik.

3.6 Házassági vagyoni jogi rendszerek

A 232/1991. sz. törvény 13. cikkében foglaltak alkalmazandók, amelyek értelmében a házasság főszabályként nem változtat a házastársak vagyoni feletti önálló rendelkezési jogán. A hivatkozott törvény 14. cikke ugyanakkor lehetővé teszi a házastárs számára, hogy a házasság felbontása vagy érvénytelenítése esetén magának követelje a másik házastárs valamely vagyontárgyát, feltéve, hogy a követeléssel előálló házastárs bármely módon hozzájárult a másik házastárs vagyonszaporulatához. A követeléssel előálló fél jogi úton követelheti, hogy fizessék meg számára a vagyonszaporulat azon részét, amely az ő hozzájárulásának eredménye.

Az egyik házastárs által a másik házastárs vagyonszaporulatához történő hozzájárulás vélelmezett mértéke az értéknövekedés egyharmadának felel meg, kivéve, ha bizonyítást nyer, hogy a hozzájárulás mértéke ennél alacsonyabb vagy magasabb volt.

A házastársak vagyonszaporulatába nem tartozik bele, amit a házastársak ajándékozás, öröklés, hagyomány vagy egyéb ingyenes juttatás útján szereztek.

3.7 Öröklés, végintézkedések

Az öröklést és a hagyatékkal kapcsolatos ügyeket, a végrendelet-készítésre és annak visszavonására vonatkozó alakisági előírások kivételével, az öröklési ügyekre irányadó joghatóságról, az alkalmazandó jogról, az öröklési ügyekben hozott határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az öröklési ügyekben kiállított közokiratok elfogadásáról és végrehajtásáról, valamint az európai öröklési bizonyítvány bevezetéséről szóló 650/2012/EU rendelet szabályozza.

A hivatkozott rendelet 22. cikke szerint egy adott személy az utána történő öröklésre irányadó jogként választhatja annak az államnak a jogát, amelynek állampolgárságával a választás megtételekor vagy az elhalálozás időpontjában rendelkezik. A jogválasztásról kifejezett nyilatkozatban kell rendelkezni. Azokban az esetekben, ahol készült végrendelet, a végrendeleti intézkedések szabályaival kapcsolatos kollíziókról szóló, 1961. október 5-i hágai egyezményben foglaltak az irányadók. Az egyezmény 1. cikkében foglalt rendelkezések értelmében egy adott végintézkedés alakilag akkor érvényes, ha alakilag megfelel:

- a) azon hely szerinti belső jognak, ahol a végrendelező a végintézkedést tette, vagy
- b) egy olyan állampolgárság szerinti belső jognak, amellyel a végrendelező a végintézkedés megtételekor vagy az elhalálozás időpontjában rendelkezett, vagy
- c) a végrendelező azon lakóhelye vagy szokásos tartózkodási helye szerinti belső jognak, amellyel a végintézkedés megtételekor vagy az elhalálozás időpontjában rendelkezett, vagy
- d) ingatlanok érintettsége esetén az ingatlanok fekvése szerinti belső jognak.

3.8 Ingatlan

Az ingatlanokkal kapcsolatos kötelezettségeket keletkeztető jogviszonyokra az 593/2008/EK rendelet (Róma I.) vonatkozik, amely szerint a szerződésekre a felek által választott jog az irányadó. Jogválasztás hiányában a rendelet 4. cikkében foglaltakat kell alkalmazni, amely kifejezetten meghatározza az egyes ügyekben alkalmazandó jogot.

Ingatlanl kapcsolatos dologi jogra vonatkozó szerződés esetén, összhangban a ciprusi bíróságok ítélkezési gyakorlatával, a bíróság az ingatlan fekvése szerinti ország jogát (*lex situs*) alkalmazza.

3.9 Fizetéseképtelenség

Az alkalmazandó jogot a fizetéseképtelenségi eljárásról szóló 1346/2000/EK rendelet rendelkezései határozzák meg. Ez annak a tagállamnak a joga, ahol a fizetéseképtelenségi eljárást megindították.

Utolsó frissítés: 18/04/2018

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg. Az egyes tagállamok által gondozott, e honlapon helyet kapott nemzeti tartalmak frissítése jelenleg zajlik, tekintettel az Egyesült Királyság kilépésére az Európai Unióból. Előfordulhat, hogy néhány részlet elkerülte a figyelmünket, és egy adott weboldal még nem tükrözi a megváltozott helyzetet. Igyekszünk mihamarabb naprakésszé tenni a teljes tartalmat.

1 A hatályos jogszabályok forrásai

1.1 Nemzeti szabályok

Luxemburnak nincs nemzetközi magánjogi törvénykönyve. A belső jogban a kollíziós jogi rendelkezések különféle törvényekben és különös jogszabályokban található meg. A témát főként többoldalú nemzetközi egyezmények és másodlagos uniós jogszabályok szabályozzák.

1.2 Többoldalú nemzetközi egyezmények

Jelentős számú kollíziós szabály olyan többoldalú nemzetközi egyezményekből ered, amelyekben Luxemburg részes fél. Ezen egyezmények többségét a Hágai Nemzetközi Magánjogi Konferencia keretében kötötték meg.

Ezeknek az egyezmények a listája elérhető a [Hágai Konferencia](#) honlapján.

1.3 Főbb kétoldalú egyezmények

Néhány kétoldalú egyezmény tartalmaz kollíziós szabályokat. Részletekért látogasson el a [Legilux](#) weboldalra.

2 A kollíziós jogi szabályok végrehajtása

2.1 A bírák hivatalból kötelesek-e alkalmazni a kollíziós jogi szabályokat?

A személyi jogállással kapcsolatos ügyekben a bíróság hivatalból alkalmazza a kollíziós szabályokat. Nem ez a helyzet akkor, ha a felek szabad jogválasztási lehetőséggel rendelkeznek, mint például a szerződésekkel kapcsolatos ügyekben, tekintettel arra az alapelvre, hogy a felek szabadon választhatják meg az alkalmazandó jogot. Ilyen ügyekben a bíróság kizárólag akkor alkalmazza hivatalból a kollíziós szabályokat, ha nyilvánvalóan a jogszabályok csalárd kikerüléséről van szó.

Ha a felek nem kérték külföldi jog alkalmazását, az eljáró bíróság automatikusan saját nemzeti jogát alkalmazza.

2.2 Vissza- és továbbutalás (Renvoi)

A vissza- és továbbutalást (*renvoi*) kifejezetten kizáró nemzetközi egyezménnyel vagy európai szabályozással nem érintett területeken az ítélkezési gyakorlat Luxemburgban bizonyos mértékig megengedi a vissza- és továbbutalást. Amennyiben a kollíziós jogi szabályok alkalmazását követően a vissza- vagy továbbutalás az eljáró bíróság nemzeti jogát jelöli ki, az egyszeri vissza- vagy továbbutalás megengedett, a további utalás azonban nem. Ezt az eljáró bíróság anyagi jogára való utalásnak kell tekinteni.

A vissza- vagy továbbutalás kizárt azokban az ügyekben, amelyekben a felek szabadon választhatják meg az alkalmazandó jogot.

2.3 A kapcsoló tényező megváltozása

Ez a helyzet, amikor az alkalmazandó jogot kijelölő kapcsolóelv megváltozása miatt valamely helyzet egymást követően két eltérő jogrendszer hatálya alá tartozik: a kapcsolóelv térbeli megváltozása miatt fellépő időbeli jogszabályi kollíziót jelent.

A luxemburgi szabályok értelmében az új jogot a múltban létrejött, de a jelenben is joghatást kifejtő helyzetek jövőbeni joghatásaira kell alkalmazni. Azonban a kollíziós szabályok által meghatározott új jogot kell alkalmazni akkor, ha a korábban alkalmazandó jog alapján létrejött helyzetben következik be változás.

2.4 Kivételek a kollíziós jogi szabályok általános alkalmazása alól

Vannak olyan esetek, amikor az ügyben eljáró bíróságnak a saját nemzeti jogát kell alkalmaznia annak ellenére, hogy a kollíziós szabályok alapján külföldi jog lenne alkalmazandó:

ha a külföldi jog nem határozható meg,

ha hontalan személy érintett,

ha a külföldi jog nem kínál megoldást,

sürgős ideiglenes intézkedések elrendelése esetén,

ha a külföldi jog az eljáró bíróság államának közrendjébe ütközik.

Amennyiben a rendelkezések közvetlenül alkalmazhatók, a bíróság saját nemzeti jogát (*lex fori*) alkalmazza a következők vonatkozásában is:

eljárási jogszabályok és a bíróságokra vonatkozó jogszabályok,

a munkavállalók védelmére és a bérleti megállapodásokra vonatkozó rendelkezések,

fogyasztóvédelem,

végül, ha a felek nyilvánvalóan csalárd célból döntöttek úgy, hogy nem az eljáró bíróság nemzeti jogát alkalmazzák, hanem egy mesterségesen

alkalmazandóvá tett másik jogot, a bíróságnak meg kell tagadnia e jog alkalmazását, és saját nemzeti jogát kell alkalmaznia.

2.5 A külföldi jog bizonyítása

Mivel Luxemburgban a külföldi jog a luxemburgi bíróság által figyelembe veendő tényező, a bizonyítási teher főszabály szerint a külföldi jogot választó félre hárul. A bizonyítási teher ezért a feleken van, pontosabban azon a félen, akinek követelésére külföldi jog vonatkozik.

3 Kollíziós jogi szabályok

3.1 Szerződéses kötelek és jogi aktusok

Főszabály szerint a szerződéses kötelezettségekre a felek által választott jog irányadó, a közrendre és a jogszabályok csalárd megkerülésére vonatkozó kötelező jogszabályi rendelkezések sérelme nélkül.

Amennyiben nincs a felek által előnyben részesített jog, az 1980-as Római Egyezmény és a 2008. június 17-i 593/2008/EK rendelet rendelkezései alkalmazandók. Az utóbbi esetben a bíróság az objektíve legmegfelelőbb jogot fogja alkalmazni.

3.2 Szerződésen kívüli kötelmi viszonyok

Főszabály szerint a szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra a kár vagy a kötelezettség keletkezésének helye szerinti jog irányadó, kivéve, ha valamely másik jog szorosabban kapcsolódik a tényálláshoz, vagy ha valamelyik nemzetközi egyezményt kell alkalmazni.

3.3 A személyi állapot, valamint annak a családi állapottal kapcsolatos vonatkozásai (név, lakóhely, cselekvőképesség)

Főszabály szerint a személyi jogállásra a természetes személy nemzeti joga irányadó, kivéve, ha olyan, helyzettől függő kritériumok állnak fenn, mint az érintett személyek, különösen az érintett gyermekek szokásos tartózkodási helye. Ez a név képzésére, összetételére és megváltoztatásának feltételeire is vonatkozik, mivel mindez része a személy jogállásának.

A jogügyletek kötésére vonatkozó általános képességre és a perképességre az érintett személy nemzeti joga irányadó. A kereshetőségi jogra ugyanakkor az arra alkalmazandó jogrend irányadó, mivel ez az anyagi jogra vonatkoztatott fogalom. Szerződésekkel kapcsolatos ügyekben ezt a szabályt enyhíti, ha a másik szerződő fél jóhiszeműen jár el, azonban szerződéskötési képessége hiányára hivatkoznak olyan okból, amely a teljesítés helye szerinti országban nem létezik. Ilyen esetben a teljesítés helyének joga lép a nemzeti jog helyébe.

3.4 Szülő-gyermek kapcsolat megállapítása, ideértve az örökbefogadást is

3.4.1 Szülő-gyermek kapcsolat megállapítása

A törvényes leszármazással kapcsolatos ügyekben Luxemburgban a házasságra irányadó jog, mégpedig a szülők közös nemzeti joga, a közös lakóhely szerinti jog vagy az eljáró bíróság országa szerinti jog alkalmazandó.

A természetes leszármazás megállapításával kapcsolatos valamennyi kérdésre főszabály szerint a gyermek nemzeti joga az irányadó.

A leszármazás megállapításához szükséges bizonyíték típusát, az elismerés anyagi jogi feltételeit, a leszármazás vitatására vonatkozó kérelem benyújtásának határidejét és annak kizáró okait, valamint a kérelemmel szembeni védekezés eszközeit illetően a gyermek nemzeti joga alkalmazandó.

3.4.2 Örökbefogadás

– Az örökbefogadás feltételei

A polgári törvénykönyv (*Code civil*) 370. cikkével összhangban főszabály szerint az örökbefogadó(k) nemzeti joga szabályozza az örökbefogadás feltételeit. Amennyiben a két örökbefogadó házastárs eltérő állampolgársággal rendelkezik, a kérelem benyújtásának időpontjában fennálló közös szokásos tartózkodási helyük joga alkalmazandó. Az örökbefogadhatóság feltételeit ugyanakkor főszabály szerint az örökbefogadott személy nemzeti joga szabályozza. Ezen elv alól kivételt képez az az eset, ha az örökbefogadott személy az örökbefogadás eredményeképpen az örökbefogadó állampolgárságát kapja meg. Ebben az esetben a feltételekre az örökbefogadó nemzeti joga irányadó.

– Az örökbefogadás joghatásai

Az örökbefogadás joghatásai az örökbefogadó(k) nemzeti joga szerint alakulnak. Amennyiben az örökbefogadók eltérő állampolgársággal rendelkeznek vagy mindkettőjük hontalan, vagy amennyiben az egyik házastárs hontalan, az örökbefogadás idején fennálló közös tartózkodási helyük szerinti jog alkalmazandó.

Külföldön történő örökbefogadás esetén az örökbefogadó nemzeti jogában, valamint az örökbefogadott személy nemzeti jogában rögzített joghatósági szabályok egymással ellentétesek lehetnek. Ilyen esetekben az örökbefogadás akkor tekinthető érvényesnek, ha az örökbefogadás helye szerinti ország jogában rögzített szabályokat betartották, és ha az örökbefogadásra az e jog szerint hatáskörrel rendelkező hatóságok előtt került sor.

3.5 Házasság, házasság nélkül együtt élő párok, élettársi kapcsolatok, házasság felbontása, különválás, tartási kötelezettségek

3.5.1 Házasság

– A házasság érvényességének feltételei

Az alaki feltételeket főszabály szerint a házasságkötés helyének joga szabályozza.

Az 1978. évi hágai egyezmény alapján a házasság akkor érvényes, ha teljesülnek az egyes házastársak nemzeti jogában előírt anyagi jogi feltételek. A belső jogot a házasságkötés helye szerinti állam kollíziós szabályai határozzák meg. Ha legalább az egyik házastárs ezen állam állampolgára, vagy annak területén rendelkezik szokásos tartózkodási hellyel, a házasságkötés helye szerinti állam jogában előírt anyagi jogi feltételeket be kell tartani. A házasság érvényességi feltételeire irányadó jog a házasság érvénytelenítése iránti kereset anyagi jogi feltételeire is alkalmazandó.

Külföldön kötött házasságok esetén a házasság érvényességére vonatkozó vélelem áll fenn, ha a házassági anyakönyvi kivonatot a házasságkötés helyének jogában meghatározott alaki követelményekkel összhangban készítették el. Az elismerés megtagadható, ha a külföldön kötött házasság nyilvánvalóan Luxemburg közrendjébe ütközik.

– A házasság joghatásai

Közös állampolgárság hiánya esetén a luxemburgi joghatásokat főszabály szerint a házastársak közös lakóhelyének, tehát a pár tényleges tartózkodási helyének joga szabályozza.

3.5.2 A házasság nélkül együtt élő párok és az élettársi kapcsolatok

A házasságon kívüli együttélés nem tartozik a kollíziós szabályok hatálya alá, mivel a luxemburgi jog szerint a nem házastársak közötti kapcsolatok de facto helyzetet jelentenek.

A Luxemburgban létesített élettársi kapcsolatokra a luxemburgi nemzeti jog alkalmazandó.

Azok az élettársak, akik külföldön bejegyzett élettársi kapcsolatot létesítettek, azt bejegyeztethetik az anyakönyvi nyilvántartásba, amennyiben az élettársi kapcsolat külföldi létesítésekor mindkét élettárs megfelelt a 4. cikk szerinti követelményeknek. Amennyiben a külföldön létesített élettársi kapcsolat elismerést nyer Luxemburgban, ahhoz ugyanazok az előnyök kapcsolódnak, mint a Luxemburgban létesített bejegyzett élettársi kapcsolatokra.

3.5.3 A házasság felbontása és a különválás

Amennyiben a házastársak azonos állampolgársággal rendelkeznek, a házasság felbontását és a különválást a házastársak nemzeti joga szabályozza. Ellenkező esetben tényleges közös lakóhelyük joga alkalmazandó. Amennyiben egyik kritérium sem teljesül, az eljáró bíróság országának joga (*lex fori*) alkalmazandó.

Ezek a szabályok alkalmazandók a házasság felbontása iránti kereset elfogadhatóságának általános kérdéseire, a házasság felbontásának okaira, joghatásaira és az ahhoz kapcsolódó intézkedésekre is.

3.5.4 Tartási kötelezettségek

A tartási kötelezettségekről szóló 4/2009/EK tanácsi rendelet 15. cikke értelmében az e tekintetben alkalmazandó jogot a 2007. november 23-án elfogadott, a tartási kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló hágai jegyzőkönyvvel összhangban kell meghatározni. Főszabály szerint a jogosult szokásos tartózkodási helye szerinti állam joga alkalmazandó, de a felek megállapodhatnak abban, hogy a már folyamatban lévő eljárások esetében az eljáró bíróság országának jogát, vagy az alábbiak valamelyikét jelölik ki:

- a) azon állam joga, amelynek állampolgárságával a házastársak valamelyike a jogválasztás időpontjában rendelkezik;
- b) azon állam joga, amelyben a jogválasztás időpontjában valamelyik fél szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik;
- c) a felek által a vagyoni jogi rendszerükre kijelölt vagy ténylegesen alkalmazott jog;
- d) a felek által a házasságuk felbontására vagy a különválásra irányadó jogként kijelölt vagy ténylegesen alkalmazott jog.

3.6 Házassági vagyoni jogi rendszerek

A házassági vagyoni jogi rendszert a házastársak által a házasságkötés előtt megválasztott belső jog szabályozza.

Amennyiben a házasságkötéskor a házastársak nem éltek ezzel a lehetőséggel, az alkalmazandó jogot a házassági vagyoni rendszerekre alkalmazandó jogról szóló, 1978. március 14-i hágai egyezményvel összhangban kell meghatározni.

Az 1978. március 14-i hágai egyezmény értelmében a házastársak az alábbi jogok közül kizárólag egyet jelölhetnek ki:

1. bármelyik állam joga, amelynek állampolgárságával a házastársak valamelyike a jogválasztás időpontjában rendelkezik;
2. azon állam joga, amelyben a jogválasztás időpontjában valamelyik fél szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik;
3. azon állam joga, amelynek területén a házastársak egyike a házasságkötést követően elsőként új szokásos tartózkodási helyet létesít.

Az így kikötött jog a házastársak teljes vagyonára alkalmazandó.

Mindazonáltal a házastársak – függetlenül attól, hogy az előző bekezdések szerint kikötötték-e jogot vagy sem – mindegyik ingatlan vagy egyes ingatlanok tekintetében kijelölhetik az ingatlanok fekvésének helye szerinti jogot. Rendelkezhetnek úgy is, hogy az esetlegesen később megszerzett ingatlanok esetében azok fekvésének helye szerinti jog legyen irányadó.

Amennyiben a felek nem választják meg az alkalmazandó jogot, a bíróságnak fel kell tárnia a felek hallgatólagos választását. Vélelmezni kell, hogy azon állam belső joga alkalmazandó, amelynek területén a házastársak a házasságkötést követő első szokásos tartózkodási helyüket létesítik.

Mindazonáltal, az 1978. március 14-i hágai egyezményvel összhangban az alábbi esetekben a házassági vagyoni jogi rendszerre a házastársak közös állampolgársága szerinti állam belső joga irányadó:

1. amennyiben az 5. cikkben hivatkozott nyilatkozatot ez az állam tette, és annak alkalmazását a házastársakra nem zárja ki az említett cikk (2) bekezdése;
2. amennyiben ez az állam nem részes fél az egyezményben, és nemzetközi magánjogi szabályai alapján a saját belső jogát kell alkalmazni, valamint a házastársak a házasságkötést követő első szokásos tartózkodási helyüket:

a) olyan államban létesítették, amely az 5. cikkben hivatkozott nyilatkozatot megtette,
vagy

b) olyan államban létesítették, amely nem részes fél az egyezményben, és amelynek nemzetközi magánjogi szabályai szintén a felek állampolgársága szerinti jogot rendelik alkalmazni;

3. amennyiben a házastársak a házasságkötést követő első szokásos tartózkodási helyüket nem ugyanazon állam területén létesítik.

Ha a házastársak szokásos tartózkodási helye nem ugyanazon állam területén van, és nincs közös állampolgárságuk, a házassági vagyoni rendszerükre azon állam belső joga irányadó, amellyel az az összes körülmény figyelembevételével a legszorosabb kapcsolatot mutatja.

Az alkalmazandó jog szabadon megváltoztatható, ha ezt az új választott jog lehetővé teszi.

3.7 Öröklés, végintézkedések

A 2015. augusztus 17-én vagy azt követően bekövetkezett öröklésre a 2012. július 4-i 650/2012/EU rendelet rendelkezései alkalmazandók. E rendelet 21. cikke előírja, hogy az öröklés egészére alkalmazandó jog annak az államnak a joga, amelynek a területén az örökhagyó szokásos tartózkodási helye elhalálozásának időpontjában volt.

A 2015. augusztus 17. előtt bekövetkezett öröklésre továbbra is a luxemburgi kollíziós szabályok irányadók.

– Törvényes öröklés

Luxemburgban az öröklés vagyontípusok szerinti részekben történik: ingó vagyon öröklése illetve egy vagy több ingatlan vagyon öröklése. Annak megállapításához, hogy valamely vagyontárgy ingó vagy ingatlan vagyon-e, a fórum jogát kell alkalmazni.

Ingó vagyontárgyak öröklését főszabály szerint az örökhagyó halála napján fennálló utolsó lakóhelye szerinti jog szabályozza. A lakóhelyet a polgári törvénykönyv szabályai szerint kell meghatározni.

Ingatlan öröklésére azon állam joga irányadó, amelyben az adott ingatlan található.

– Végrendeleti öröklés

Főszabály szerint a személyi jogállás irányadó a végintézkedési képességre. A végintézkedési képesség hiányának bizonyos eseteit azonban az öröklési jog szabályozza. Az ajándék elfogadására való általános jogképességet a személyes jog szabályozza.

3.8 Ingatlan

A polgári törvénykönyv 3. cikke értelmében ingatlan tulajdonjogára a vagyontárgy fekvése szerinti állam joga irányadó. Ez vonatkozik az ingatlanhoz kapcsolódó dologi jogok tartalmára is, azok létesítésére és átruházására, valamint elbirtoklás útján történő megszerzésükre.

3.9 Fizetéseképtelenség

A fizetéseképtelenségi eljárásról szóló 1346/2000/EK tanácsi rendelet és (EU) 2015/848 rendelet alkalmazási körén kívül a fizetéseképtelenségi eljárás megindításának helye szerinti jog irányadó.

Ez a Luxemburgban indított és a külföldön bejelentett összes kollektív eljárás joghatásaira is vonatkozik. A felek valamelyike fizetéseképtelenségének a másik szerződő fél által érvényesíthető jogokra gyakorolt konkrét hatásaira ugyanakkor a fizetéseképtelenség bejelentésének helye szerinti állam joga alkalmazandó. E jog alkalmazási köre a fizetéseképtelenség konkrét hatásaira korlátozódik, és nem terjed ki a fizetéseképtelenség által érintett vállalkozás összes elemére.

Utolsó frissítés: 09/01/2020

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg. Az egyes tagállamok által gondozott, e honlapon helyet kapott nemzeti tartalmak frissítése jelenleg zajlik, tekintettel az Egyesült Királyság kilépésére az Európai Unióból. Előfordulhat, hogy néhány részlet elkerülte a figyelmünket, és egy adott weboldal még nem tükrözi a megváltozott helyzetet. Igyekszünk mihamarabb naprakészé tenni a teljes tartalmat.

Melyik jog alkalmazandó? - Magyarország

1 A hatályos jogszabályok forrásai

1.1 Nemzeti szabályok

Az alkalmazandó jogot a nemzetközi magánjogról szóló 2017. évi XXVIII. törvény (a továbbiakban „Nmjtv.”) szabályozza; ez azonban csak akkor alkalmazható, ha uniós rendelet, vagy nemzetközi szerződés nem tartalmaz az alkalmazandó jogra vonatkozó rendelkezést.

1.2 Többoldalú nemzetközi egyezmények

E tekintetben a [Hágai Nemzetközi Magánjogi Értekezlet honlapján](#) található információkat elsősorban.

1.3 Főbb kétoldalú egyezmények

- [Magyar-csehszlovák jogsegélyszerződés](#),
- [magyar-jugoszláv jogsegélyszerződés](#),
- [magyar-román jogsegélyszerződés](#).

2 A kollíziós jogi szabályok végrehajtása

2.1 A bírák hivatalból kötelesek-e alkalmazni a kollíziós jogi szabályokat?

Igen.

2.2 Vissza- és továbbutalás (Renvoi)

Amennyiben külföldi jogot kell alkalmazni, a meghatározott külföldi jognak a felmerült kérdést közvetlenül rendező, anyagi szabályai az irányadóak. Ha viszont az alkalmazandó külföldi jogot az állampolgárság határozza meg és a külföldi jog a magyar jogra utal vissza, a magyar anyagi jogot kell alkalmazni vagy ha egy másik külföldi jogra utal tovább, ennek a jognak az anyagi jogi szabályait kell alkalmazni.

2.3 A kapcsoló tényező megváltozása

Az alkalmazandó jogot meghatározó körülmények megváltozásának a változást megelőzően alkalmazandó jog szerint érvényesen létrejött jogviszonyokra csak akkor van hatása, ha az Nmjtv. kifejezetten így rendelkezik.

2.4 Kivételek a kollíziós jogi szabályok általános alkalmazása alól

A magyar közrendbe ütközik és ezért mellőzni kell az Nmjtv. alapján irányadó külföldi jog alkalmazását, ha annak eredménye az adott ügyben nyilvánvalóan és súlyosan sértené a magyar jogrendszer alapvető értékeit és alkotmányos elveit. Ha a közrend sérelme másképp nem hárítható el, a külföldi jog mellőzött rendelkezése helyett a magyar jog rendelkezéseit kell alkalmazni.

Az irányadó jogra tekintet nélkül alkalmazni kell a magyar jognak azokat a rendelkezéseit, amelyek tartalmából és céljából egyértelműen megállapítható, hogy azok feltétlenül érvényesülést kívánnak (imperatív szabályok). Más állam jogának imperatív szabályai akkor vehetők figyelembe, ha azok a tényállással szoros kapcsolatban vannak és annak megítélése szempontjából meghatározó jelentőségűek.

2.5 A külföldi jog bizonyítása

A külföldi jog tartalmát a bíróság hivatalból állapítja meg, amihez bármely eszközt igénybe vehet. Nemzetközi egyezmény alapján kérelmet intézhet külföldi hatósághoz, a felek előterjesztéseit, szakvéleményt is figyelembe vehet, és az igazságügyért felelős minisztert is megkeresheti e célból.

Ha a külföldi jog tartalma észszerű időn belül nem állapítható meg, a magyar jogot kell alkalmazni. Ha a magyar jog alapján az adott tényállás nem bírálható el, az alkalmazandó joghoz legközelebb álló külföldi jogot kell alkalmazni.

A magyar jogról és joggyakorlatról külföldi felhasználás céljára az igazságügyért felelős miniszter bizonyítványt állít ki.

3 Kollíziós jogi szabályok

3.1 Szerződéses kötelek és jogi aktusok

Az Nmjt. rendelkezéseit az [593/2008/EK rendelet \(Róma I rendelet\)](#) hatálya alá nem tartozó jogviszonyokra kell alkalmazni.

A szerződés egészére vagy csak egy részére a felek által választott jog alkalmazandó. Ha a jogválasztás nem kifejezett, annak a szerződés rendelkezéseiből vagy az ügy körülményeiből egyértelműen megállapíthatónak kell lennie. Jogválasztásra legkésőbb a perfelvételi szakban, a bíróság által megállapított határidőn belül van lehetőség.

A felek megállapodhatnak abban, hogy a szerződésre a korábban alkalmazandó jog helyett egy másik jog alkalmazandó. Ez a szerződésnek az alaki érvényességre irányadó jog szerinti érvényességét nem érinti.

Ha a szerződés csak egy állam jogához kapcsolódik, a jogválasztás nem sértheti e jognak azokat a szabályait, amelyekről megállapodással nem lehet eltérni.

Jogválasztás hiányában a szerződésre annak az államnak a jogát kell alkalmazni, amelyhez a szerződés az adott jogviszony lényeges elemei szerint legszorosabban kapcsolódik.

A szerződés vagy valamely szerződési feltétel létrejöttét és érvényességét az a jog határozza meg, amely a szerződés vagy szerződési feltétel érvényessége esetén az Nmjt. alapján alkalmazandó lenne.

Arra a szerződésre, amelynek tárgya ingatlanra vonatkozó dologi jog vagy ingatlanbérlet, az ingatlan fekvése szerinti állam jogában előírt alaki követelmények irányadók, ha e követelmények a szerződéskötés helyétől és a szerződésre irányadó jogtól függetlenül kötelező jellegűek, és e követelményektől megállapodás útján nem lehet eltérni.

Az egyoldalú jognyilatkozatokra a szerződésekre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

3.2 Szerződésen kívüli kötelmi viszonyok

Az Nmjt. rendelkezéseit a [864/2007/EK rendelet \(Róma II rendelet\)](#) hatálya alá nem tartozó jogviszonyokra kell alkalmazni. A Róma II rendelet 7. cikk szerinti jogválasztással a kártérítést követelő személy legkésőbb a perfelvételi szakban, a bíróság által megállapított határidőn belül élhet.

A szerződésen kívüli kötelmi jogviszonyokra annak az államnak a joga alkalmazandó, amelynek területén a kötelemkeletkeztető jogi tény hatása bekövetkezett. Ha a jogviszony jogosultjának és kötelezettjének szokásos tartózkodási helye, létesítő okirata szerinti székhelye a kötelemkeletkeztető jogi tény hatásának bekövetkezésekor ugyanabban az államban van, ennek az államnak a joga alkalmazandó. Ha a szerződésen kívüli jogviszony szorosan összefügg egy, a felek között már korábban meglévő másik jogviszonnyal, akkor a szerződésen kívüli jogviszonyra is e másik jogviszonyra irányadó jog alkalmazandó.

A felek a szerződésen kívüli kötelmi jogviszony létrejöttét követően jogot választhatnak. Ha a jogválasztás nem kifejezett, annak az ügy körülményeiből egyértelműen megállapíthatónak kell lennie. Jogválasztásra legkésőbb a perfelvételi szakban, a bíróság által megállapított határidőn belül van lehetőség. Ha a jogviszony csak egy állam jogához kapcsolódik, a jogválasztás nem sértheti e jognak azon szabályait, amelyekről megállapodással nem lehet eltérni.

3.3 A személyi állapot, valamint annak a családi állapottal kapcsolatos vonatkozásai (név, lakóhely, cselekvőképesség)

Az ember jogképességét, cselekvőképességét és személyiségi jogait személyes joga alapján kell elbírálni. Az ember személyes joga annak az államnak a joga, amelynek az állampolgára. Akinek több állampolgársága van, és egyik állampolgársága magyar, személyes joga a magyar jog, kivéve, ha a másik állampolgárságához szorosabb kapcsolat fűzi. Akinek több állampolgársága van, amelyek egyike sem magyar, személyes joga azon állampolgársága szerinti állam joga, amelyhez az adott ügy lényeges körülményeire tekintettel a legszorosabb kapcsolat fűzi. Akinek több állampolgársága van, amelyek egyike sem magyar, és egyik állampolgárságához sem fűzi szorosabb kapcsolat, továbbá akinek az állampolgársága nem állapítható meg, valamint a hontalan személyes joga annak az államnak a joga, ahol a szokásos tartózkodási helye van. Ha az ember személyes joga nem állapítható meg, a magyar jogot kell alkalmazni. A Magyarországon menedékjogot élvező személy, valamint a befogadott jogképességére, cselekvőképességére és személyiségi jogaira a magyar jog alkalmazandó.

Az ember névviselésére a személyes joga, vagy kérelmére a magyar jog alkalmazandó. Akinek több állampolgársága van, születési nevének viselésére bármelyik állampolgársága szerinti jogot választhatja. A házassági névviselésre a felek együttes kérelmére bármelyik házastárs állampolgársága szerinti jog vagy a magyar jog alkalmazandó, ilyen kérelem hiányában a házastársak személyei viszonyaira alkalmazandó jog irányadó. Házasság felbontása vagy érvénytelenségének megállapítása esetén a névviselésre annak az államnak a joga alkalmazandó, amely alapján a házassági név keletkezett. Magyar állampolgár más állam joga szerint érvényesen bejegyzett születési és házassági nevét belföldön el kell ismerni, ha az érintett magyar állampolgár vagy házastársa e másik államnak is állampolgára, vagy az érintett magyar állampolgár szokásos tartózkodási helye abban az államban van. Nem lehet olyan nevet elismerni, amely a magyar közrendbe ütközik.

Azt a személyt, aki a személyes joga szerint cselekvőképtelen vagy korlátozottan cselekvőképes, a mindennapi életben tömegesen előforduló, és különösebb megfontolást nem igénylő, belföldön kötött és teljesített csekély jelentőségű szerződése szempontjából cselekvőképesnek kell tekinteni, ha a magyar jog szerint cselekvőképes lenne. Azt a személyt, aki személyes joga szerint cselekvőképtelen vagy korlátozottan cselekvőképes, de a magyar jog szerint cselekvőképes lenne, egyéb vagyoni jogi ügyletei szempontjából is cselekvőképesnek kell tekinteni, ha az ügylet jogkövetkezményeinek belföldön kell beállniuk.

Az ügyeinek vitelében akadályozott személy képviselőjére, valamint az eseti gondnokságra a kirendelő bíróság államának jogát kell alkalmazni.

A holtak vagy eltűntnek nyilvánításra, továbbá a halál tényének megállapítására az eltűnt személy személyes joga alkalmazandó. Ha az eltűnt személy személyes joga nem a magyar jog, belföldi jogi érdek fennállása esetén a magyar jogot kell alkalmazni.

Az ember szokásos tartózkodási helye az a hely, ahol az adott jogviszony összes körülményéből megállapíthatóan életvitelének tényleges központja van; ennek meghatározása során az érintett szándékára utaló tényekre is figyelemmel kell lenni. Lakóhely az a hely, ahol az ember állandóan vagy a végleges letelepedés szándékával lakik.

A jogi személy és a jogi személyiséggel nem rendelkező jogalanyok személyes joga annak az államnak a joga, amelynek területén a jogi személyt nyilvántartásba vették. Ha a jogi személyt több állam joga szerint vették nyilvántartásba vagy a létesítő okiratban megjelölt székhely államának joga szerint nyilvántartásba vételére nincs szükség, személyes joga annak az államnak a joga, ahol a létesítő okiratában megjelölt székhelye van. Ha a jogi személy a létesítő okiratban megjelölt székhellyel nem rendelkezik vagy több ilyen székhelye van, és egyik állam joga szerint sem vették nyilvántartásba, személyes

joga annak az államnak a joga, amelynek területén a központi ügyintézés helye van. A jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező jogalany jogállását a személyes joga szerint kell elbírálni.

3.4 Szülő-gyermek kapcsolat megállapítása, ideértve az örökbefogadást is

3.4.1 Szülő-gyermek kapcsolat megállapítása

Az apaság vagy az anyaság megállapítása, továbbá az apaság vélelmének megdöntése kérdésében a gyermek születése idején fennállott személyes jogát kell alkalmazni. A gyermek apai elismerését a gyermeknek az elismerés idején fennálló személyes joga szerint, a megfogant, de még meg nem született gyermek elismerését pedig az anyának az elismerés idején fennálló személyes joga szerint kell elbírálni. Az elismerést alaki okból nem lehet érvénytelennek tekinteni, ha az akár a magyar jog, akár az elismerés helyén és idején hatályos jog szerint alakilag érvényes. Ha a fentiek alapján alkalmazandó jog szerint az apai jogállás betöltetlen, az ügygel szoros kapcsolatban álló másik állam joga alkalmazandó, ha az e tekintetben a gyermekre nézve kedvezőbb.

3.4.2 Örökbefogadás

Az örökbefogadás csak akkor érvényes, ha ennek feltételei mind az örökbefogadó, mind az örökbe fogadni kívánt személy örökbefogadás idején fennálló személyes joga szerint fennállnak. Az örökbefogadás jogi hatásaira, az örökbefogadás megszűnésére, valamint ennek jogi hatásaira az örökbefogadónak az örökbefogadás vagy annak megszűnése idején fennálló személyes jogát kell alkalmazni.

Ha az örökbefogadók házastársak, akkor az örökbefogadás jogi hatásaira, az örökbefogadás megszűnésére, valamint ennek jogi hatásaira

- a) a házastársaknak az örökbefogadás vagy annak megszűnése idején fennálló közös állampolgársága szerinti állam jogát, ennek hiányában,
- b) annak az államnak a jogát, amelynek területén az örökbefogadás, vagy ennek megszűnése idején a házastársak közös szokásos tartózkodási helye volt, ennek hiányában
- c) az eljáró bíróság államának jogát kell alkalmazni.

3.5 Házasság, házasság nélkül együtt élő párok, élettársi kapcsolatok, házasság felbontása, különválás, tartási kötelezettségek

3.5.1 Házasság

A házasság csak akkor érvényes, ha ennek anyagi jogi feltételei a házasságkötés időpontjában mindkét házasuló személyes joga szerint fennállnak. A házasságkötés érvényességének alaki kellékeire a házasságkötés helyén és idején hatályos jog alkalmazandó. A házasságkötésre és a házasság érvényességére vonatkozó szabályokat megfelelően alkalmazni kell a házasság létezése vagy nemlétezése megállapításának kérdésében is. A házasságot Magyarországon nem lehet megkötni, ha a házasságkötésnek a magyar jog szerint elháríthatatlan akadálya van.

3.5.2 A házasság nélkül együtt élő párok és az élettársi kapcsolatok

A bejegyzett élettársi kapcsolat létrejöttére és érvényességére, valamint annak joghatásaira, ide nem értve a névviselést, a házasságra vonatkozó rendelkezéseket kell az alábbi kivételekkel megfelelően alkalmazni.

A bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésének nem akadálya, és annak érvényességét nem érinti, ha a leendő bejegyzett élettárs személyes joga az azonos neműek bejegyzett élettársi kapcsolatának jogintézményét nem ismeri, feltéve, hogy

- a) a magyar állampolgársággal nem rendelkező leendő bejegyzett élettárs igazolja, hogy személyes joga szerint házasságkötésének nem lenne akadálya, és
- b) legalább az egyik leendő bejegyzett élettárs magyar állampolgár vagy belföldön szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik. A bejegyzett élettársi kapcsolat joghatásaira ebben az esetben a magyar jogot kell alkalmazni.

A bejegyzett élettársi kapcsolat megszűnésére annak az államnak a jogát kell alkalmazni,

- a) amelynek területén a bejegyzett élettársi kapcsolat megszüntetésére irányuló eljárást megindító kereset vagy kérelem benyújtásakor a bejegyzett élettársak szokásos tartózkodási helye található, ennek hiányában
- b) amelynek területén a bejegyzett élettársak utolsó szokásos tartózkodási helye található, ha ez a tartózkodási hely a kereset vagy kérelem benyújtásától számított egy évnél nem régebbi időpontban szűnt meg, feltéve, hogy a kereset vagy kérelem benyújtásakor az egyik bejegyzett élettárs még mindig ebben az államban tartózkodik, ennek hiányában
- c) amelynek a kereset vagy kérelem benyújtásakor mindkét bejegyzett élettárs az állampolgára volt.

Ha az alkalmazandó jog a fentiek alapján nem határozható meg az eljáró bíróság a saját államának jogát alkalmazza.

Az élettársi kapcsolat létrejöttére, megszűnésére és joghatásaira az élettársak közös állampolgársága szerinti állam joga alkalmazandó. Ha az élettársak állampolgársága különböző, annak az államnak a joga alkalmazandó, amelynek területén az élettársak szokásos tartózkodási helye, ennek hiányában az utolsó közös szokásos tartózkodási helye található. Ha az élettársak közös szokásos tartózkodási helye nem állapítható meg, az eljáró bíróság államának joga alkalmazandó. Az élettársak vagyoni jogviszonyaikra jogot választhatnak.

3.5.3 A házasság felbontása és a különválás

E tárgyban az [E 1259/2010/EU rendelet \(„Róma III”\)](#) irányadó. A házastársak a rendelet 5-7. cikke szerinti jogválasztással legkésőbb a perfelvételi szakban a bíróság által megállapított határidőn belül élhetnek.

3.5.4 Tartási kötelezettségek

E tárgyban a [E tartási kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló, 2007. november 23-i hágai jegyzőkönyv](#) irányadó.

3.6 Házassági vagyoni rendszerek

A házastársak vagyoni jogviszonyaira annak az államnak a joga alkalmazandó, amelynek az elbírálás időpontjában mindkét házastárs állampolgára. Ha az elbírálás időpontjában a házastársak állampolgársága különböző, annak az államnak a jogát kell alkalmazni, amelynek területén a házastársak közös szokásos tartózkodási helye, ennek hiányában a házastársak utolsó közös szokásos tartózkodási helye található. Ha a házastársaknak nem volt közös szokásos tartózkodási helye, az eljáró bíróság államának jogát kell alkalmazni.

A házastársak vagyoni jogviszonyaikra megválaszthatják az alkalmazandó jogot, feltéve, hogy ez az alábbi jogok egyike:

- a) annak az államnak a joga, amelynek a házastársak egyike a megállapodás megkötésének időpontjában az állampolgára,
- b) annak az államnak a joga, amelynek területén a házastársak egyike a megállapodás megkötésének időpontjában szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik, vagy
- c) az eljáró bíróság államának a joga.

A jogválasztás joga a házasulókat is megilleti. Jogválasztásra legkésőbb a perfelvételi szakban a bíróság által megállapított határidőn belül van lehetőség.

Ha a házastársak másként nem állapodnak meg, a házastársak vagyoni jogviszonyaira alkalmazandó jog megválasztása csak a jövőre nézve bír joghatással. A házassági vagyoni szerződés alaki szempontból érvényes akkor is, ha megfelel a megkötésének helye szerinti jognak.

3.7 Öröklés, végintézkedések

A 2015. augusztus 17-én vagy azt követően elhunyt személyek esetében a [E 650/2012/EU rendelet](#) alkalmazandó.

3.8 Ingatlan

A dolog fekvésének helyén irányadó jogot kell alkalmazni a tulajdonjogra és más dologi jogra, ideértve a zálogjogot és a birtokot is.

3.9 Fizetéseképtelenség

A [2015/848/EU rendelet](#) 7-17. cikkei határozzák meg az alkalmazandó jogot.

Utolsó frissítés: 21/03/2018

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg. Az egyes tagállamok által gondozott, e honlapon helyet kapott nemzeti tartalmak frissítése jelenleg zajlik, tekintettel az Egyesült Királyság kilépésére az Európai Unióból. Előfordulhat, hogy néhány részlet elkerülte a figyelmünket, és egy adott weboldal még nem tükrözi a megváltozott helyzetet. Igyekszünk mihamarabb naprakésszé tenni a teljes tartalmat.

Melyik jog alkalmazandó? - Málta

1 A hatályos jogszabályok forrásai

1.1 Nemzeti szabályok

A nemzeti jogszabályok törvényen alapszanak (azaz írott törvények). Ezek szabadon hozzáférhetőek a máltai törvénytár [weboldalán](#). Amióta Málta 2004-ben csatlakozott az Európai Unióhoz, a máltai jogrend a közvetlenül alkalmazandó, illetve a máltai jogszabályokba átültetett európai uniós jogot és szabályozást is magában foglalja, amely valószínűleg előnyben részesül a hazai jogszabályokkal szemben.

Bár a precedens elvének nincsenek gyökerei a máltai jogban és Máltán nem kötelező alkalmazni, a máltai bíróságok általában jelentőséget tulajdonítanak a korábbi ítéleteknek, különösen a Fellebbviteli Bíróság és az Alkotmánybíróság által hozott határozatoknak (mindkettő felsőbbbíróság Máltán).

1.2 Többoldalú nemzetközi egyezmények

Az 1961. október 5-én kelt egyezmény a külföldön felhasználásra kerülő közokiratok diplomáciai vagy konzuli hitelesítésének (felülhitelesítésének) mellőzéséről

Az 1965. november 15-én kelt egyezmény a polgári és kereskedelmi ügyekben a bírósági és bíróságon kívüli iratok külföldi kézbesítéséről

Az 1970. március 18-án kelt egyezmény polgári vagy kereskedelmi ügyekben a külföldön történő bizonyítás felvételéről

Az 1980. október 25-én kelt egyezmény a gyermekek jogellenes külföldre vitelének polgári jogi vonatkozásairól

Az 1980. október 25-én kelt egyezmény az igazságszolgáltatáshoz való nemzetközi hozzáférésről

Az 1985. július 1-jén kelt egyezmény a bizalmi vagyonekezelőkre alkalmazandó jogról és elismerésükről

Az 1988. január 25-én kelt egyezmény az adóügyekben történő kölcsönös adminisztratív segítségnyújtásról

Az 1992. január 16-án kelt egyezmény a régészeti örökség védelméről

Az 1993. május 29-i egyezmény a gyermekeknek a nemzetközi örökbefogadások terén való védelméről és az ilyen ügyekben történő együttműködésről

Az 1996. október 19-én kelt egyezmény a szülői felelősséggel és a gyermekek védelmét szolgáló intézkedésekkel kapcsolatos együttműködésről, valamint az ilyen ügyekre irányadó joghatóságról, alkalmazandó jogról, elismerésről és végrehajtásról

Az 1980. évi római egyezmény a szerződéses kötelezettségekre vonatkozó jogról

A 2005. június 30-án kelt egyezmény a joghatósági megállapodásokról

A 2007. november 23-án kelt egyezmény a gyermektartás és a családi tartások egyéb formáinak nemzetközi behajtásáról

A 2007. november 23-án kelt jegyzőkönyv a tartási kötelezettségekre alkalmazandó jogról

Málta számos ENSZ szerződést is megerősített – a megerősítések állapota megtekinthető [itt](#).

1.3 Főbb kétoldalú egyezmények

Nincs tudomásunk olyan, jogválasztásra vonatkozó rendelkezést tartalmazó kétoldalú egyezményről, amelynek Málta részes fele lenne.

2 A kollíziós jogi szabályok végrehajtása

2.1 A bírák hivatalból kötelesek-e alkalmazni a kollíziós jogi szabályokat?

A bíró nem hivatkozhat hivatalból a kollíziós szabályokra; ezek a szabályok kizárólag akkor alkalmazandóak, ha legalább az egyik peres fél kollízió fennállása mellett érvelt. Az e jogalpra hivatkozó félnek kell a bíróság előtt kielégítően bizonyítania a külföldi jog tartalmát. Ilyen felhívás vagy kielégítő bizonyítás hiányában a hazai bíróságok a máltai jognak megfelelően ítélik meg.

2.2 Vissza- és továbbutalás (Renvoi)

Máltának nincs egyértelmű álláspontja a vissza- és továbbutalás elvének alkalmazásával kapcsolatban. A kodifikált kollíziós szabályok korlátozott hatáskörűek, és így a bíróságoknak gyakran a nemzetközi magánjog kodifikálatlan szabályait kell alkalmazniuk, amikor meghatározzák, hogy egy adott ügyben melyik jogot kell alkalmazni. A máltai bíróságok megállapították, hogy a nemzetközi magánjogot szabályozó jogszabályok hiányában a máltai bíróságoknak az angol szokásjog elveivel kell foglalkozniuk. Erre tekintettel a máltai bíróságok a vissza- és továbbutalás angol alkalmazását fogadták el. Ebből következik, hogy a vissza- és továbbutalás elve jogellenes károkozás, biztosítás, illetve szerződés esetén elutasításra kerül. Akkor azonban alkalmazandó, ha végrendeletek érvényességéről, külföldi ingatlanokkal kapcsolatos követelésekről, illetve családjogi ügyekről van szó.

2.3 A kapcsolódó tényező megváltozása

Ez úgy került megoldásra, hogy minden egyes kollíziós szabály meghatározza a kapcsolódó azonosítási szempontjából releváns időpontot.

2.4 Kivételek a kollíziós jogi szabályok általános alkalmazása alól

A máltai bíróságok a máltai közrenddel ellentétes külföldi jog alkalmazását visszautasíthatják, ha a külföldi jog külföldi adójogként vagy büntetőjogként jellemezhető.

2.5 A külföldi jog bizonyítása

A külföldi jogi jogalapot ténykérdésként és nem jogkérdésként kell bizonyítani. A máltai bíróságok a hazai jogszabályok értelmezésére rendelkeznek hatáskörrel, és a külföldi jog tartalmát saját maguk nem értelmezhetik. A külföldi jog megértésére a bíróság a külföldi jog szakértőit jelöli ki. A peres felek különböző szakértők által készített jelentéseket is előterjeszhetnek a bizonyításuk részeként.

A bizonyítási teher az ellenvetést előterjesztő félre, nevezetesen a per alperesére hárul.

3 Kollíziós jogi szabályok

3.1 Szerződéses kötelek és jogi aktusok

A nem uniós országokkal fennálló szerződéses kötelek esetében a 1980-as Római Egyezmény alkalmazandó, a máltai törvénytár 482. fejezete, a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó Római Egyezményről szóló (megerősítő) törvény eredményeképpen. Másrészt az uniós országokkal fennálló szerződéses köteleket a Róma I. rendelet (a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló 593/2008/EK rendelet) szabályozza.

3.2 Szerződésen kívüli kötelmi viszonyok

A szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra vonatkozó kollíziós szabályokat a (Róma II.-ként ismert) szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra alkalmazandó jogról szóló 864/2007/EK rendelet szabályozza.

3.3 A személyi állapot, valamint annak a családi állapottal kapcsolatos vonatkozásai (név, lakóhely, cselekvőképesség)

A máltai állampolgárságot születés alapján szerzi meg az állampolgár, amennyiben apja vagy anyja Málta állampolgára.

Az állampolgárságtól eltérően a magánszemély a szokásos tartózkodási helyet megválaszthatja, amikor nagykorúvá válik. A szokásos tartózkodási hely megállapítása azon hely alapján történik, ahol az érintett személy az adott illetékességi területen belül határozatlan ideig vagy állandó jelleggel szándékozik lakni.

A konkrét kötelmi viszony létrehozására, mint például házasságkötés, szerződés-kötés, kereskedelmi tevékenység folytatása, végrendekezés stb., irányuló jogképességet az adott területre vonatkozó szabályok határozzák meg.

3.4 Szülő-gyermek kapcsolat megállapítása, ideértve az örökbefogadást is

3.4.1 Szülő-gyermek kapcsolat megállapítása

A szülő gyermeke iránti felelősségét a máltai polgári törvénykönyv határozza meg, azonban a szülői felügyelet a törvény erejénél fogva megszűnik, amikor a gyermek betölti tizenhét éves életét. A máltai bíróság joghatóságát a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló 2201/2003/EK rendelet (Brüsszel IIa.) határozza meg. Ezt a **vonatkozó szakasz** tovább tárgyalja.

3.4.2 Örökbefogadás

Az örökbefogadást is a máltai polgári törvénykönyv szabályozza, amelyet a máltai bíróságok minden egyes alkalommal alkalmaznak, amikor joghatósággal rendelkeznek. A külföldi örökbefogadásokat a máltai jog a gyermekeknek a nemzetközi örökbefogadások terén való védelméről és az ilyen ügyekben történő együttműködésről szóló egyezmény alapján ismeri el.

3.5 Házasság, házasság nélkül együtt élő párok, élettársi kapcsolatok, házasság felbontása, különválás, tartási kötelezettségek

3.5.1 Házasság

A házasság alaki érvényességét a házasságkötési szertartás helyének joga szabályozza. A házasságkötés alakiságára vonatkozó máltai szabályok a máltai törvénytár 255. fejezetében (a [házasról szóló törvény](#)) találhatóak. Az említett törvény többek között szabályozza a házasságkötés akadályait is. Az egyik ott említett akadály szerint „az olyan személyek között kötött házasság érvénytelen, akik közül az egyik nem töltötte be tizenhatodik életét”. Máltán az alkalmazandó jogként a házastársak lakóhelyét veszik figyelembe.

3.5.2 A házasság nélkül együtt élő párok és az élettársi kapcsolatok

A bejegyzett élettársi kapcsolatokat a máltai törvénytár 530. fejezete (a bejegyzett élettársi kapcsolatokról szóló törvény) szabályozza, amely hivatkozik a 255. fejezetre. Így a bejegyzett élettársi kapcsolatokat illetően a 255. fejezetben előírt alakiságoknak és feltételeknek kell megfelelni.

3.5.3 A házasság felbontása és a különválás

A házasság felbontását a házasság kizárólag a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló 2201/2003/EK rendelet értelmében rendelkezik joghatósággal egy házasság felbontása iránti eljárásban. Ezt a **vonatkozó szakasz** részletesebben tárgyalja.

3.5.4 Tartási kötelezettségek

Máltát köti a tartással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az e területen folytatott együttműködésről szóló 4/2009/EK tanácsi rendelet. Ezt a **vonatkozó szakasz** részletesebben tárgyalja.

3.6 Házassági vagyoni jogi rendszerek

Máltán annak a helynek a joga az alkalmazandó jog, ahol a házastársi közös lakás található (a dolog fekvési helye szerinti jog). A polgári törvénykönyv 1316. cikke úgy rendelkezik, hogy a Máltán kötött házasság vagyoni közösségi rendszert keletkeztet. Ezenkívül, egy Máltán kívül megkötött házasság esetében azon házastársak között, akik ezt követően Máltán telepsznek le, a vagyoni közösség létrejön, amint máltai lakóhelyükön letelepedtek, kivéve, ha már korábban a vagyoni közösségi rendszer kizárásáról szóló megállapodást kötöttek.

3.7 Öröklés, végintézkedések

Öröklés és végintézkedések esetében a máltai bíróságok következetesen a szokásjogot fogadták el. Így „törvényes öröklés esetében (azaz, ha nincs végintézkedés), az örökhagyó halálakor lakóhelye szerinti jog alkalmazandó az ingó javak öröklésére; az ingatlan öröklésére azon illetékességi terület joga alkalmazandó, ahol az ingatlan található. Olyan esetekben, amikor van végintézkedés, az örökhagyó végintézkedés hagyására vonatkozó jogképességét az örökhagyónak a végintézkedés kelte szerinti lakóhelyének joga határozza meg. A hagyományos akkor rendelkezik jogképességgel az ingó javak átvételére, ha akár a saját lakóhelye szerinti jog, akár az örökhagyó lakóhelye szerinti jog alapján jogképességgel rendelkezik.” Továbbá „egy végintézkedés alakilag akkor érvényes, amennyiben az alábbiak közül bármelyik jognak megfelel: azon hely joga a végintézkedés megtételének időpontjában, ahol a végintézkedést tették (azaz rendszerint ahol aláírták és a tanúk hitelesítették); az örökhagyó lakóhelyének, szokásos tartózkodási helyének vagy állampolgárságának joga a végintézkedés megtételének időpontjában; az örökhagyó lakóhelyének, szokásos tartózkodási helyének vagy állampolgárságának joga az elhalálozás időpontjában. A végintézkedés ingatlan átruházása szempontjából akkor is érvényes alakilag, ha megfelel azon illetékességi terület jogának, ahol az ingatlan található.”

3.8 Ingatlan

3.9 Fizetéseképtelenség

Máltát köti a fizetéseképtelenségi eljárásról szóló, módosított 1346/2000/EK rendelet. Az említett rendelet többek között az adós vagyoni részleges vagy teljes lefoglalására és a felszámoló kijelölésére irányuló eljárásra vonatkozó szabályokat határozza meg, amennyiben az adós fő érdekeltségei valamelyik uniós tagállamban találhatóak. Az 1346/2000/EK rendelet hatályán kívül eső esetekben a máltai jog alkalmazandó, amennyiben a máltai bíróság joghatósággal rendelkezik, nevezetesen ha a társaságot Máltán jegyezték be.

Utolsó frissítés: 11/04/2018

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalról felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg. Az egyes tagállamok által gondozott, e honlapon helyet kapott nemzeti tartalmak frissítése jelenleg zajlik, tekintettel az Egyesült Királyság kilépésére az Európai Unióból. Előfordulhat, hogy néhány részlet elkerülte a figyelmünket, és egy adott weboldal még nem tükrözi a megváltozott helyzetet. Igyekezzünk mihamarabb naprakésszé tenni a teljes tartalmat.

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata [PL](#) nemrég módosult. Az Ön által kiválasztott nyelvű változatot most készítik fordítónk.

Az oldal jelenleg a következő nyelveken olvasható.

Melyik jog alkalmazandó? - Lengyelország

FIGYELEM! Az alábbiakban adott válaszok NEM VONATKOZNAK az uniós jog által szabályozott helyzetekre

1 A hatályos jogszabályok forrásai

1.1 Nemzeti szabályok

A nemzetközi magánjogról szóló 2011. február 4-i törvény (Hivatalos Lap 2011/80. szám, 432. alszám, módosításokkal) (a továbbiakban: PILA)

1.2 Többoldalú nemzetközi egyezmények

A polgári jogoktól történő megfosztásról és hasonló védelmi intézkedésekről szóló, 1905. július 17-i hágai egyezmény

A végrendeleti intézkedések szabályaival kapcsolatos kollíziókról szóló, 1961. október 5-i hágai egyezmény

A kiskorúak védelme tekintetében a hatóságok jogkörére és az alkalmazandó jogra vonatkozó, 1961. október 5-i hágai egyezmény

A közlekedési balesetekre alkalmazandó jogról szóló, 1971. május 4-i hágai egyezmény

A tartási kötelezettségre alkalmazandó jogról szóló, 1973. október 2-i hágai egyezmény

A szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló, 1980. június 19-én Rómában aláírásra megnyitott egyezmény

A szülői felelősséggel és a gyermekek védelmét szolgáló intézkedésekkel kapcsolatos együttműködésről, valamint az ilyen ügyekre irányadó joghatóságról, alkalmazandó jogról, elismerésről és végrehajtásról szóló, 1996. október 19-i hágai egyezmény

1.3 Főbb kétoldalú egyezmények

Lengyelország több olyan kétoldalú megállapodást kötött a jogügyletekre vonatkozóan, amelyek kollíziós szabályokat is rögzítenek. Ezek között az uniós tagállamokkal és harmadik országokkal kötött megállapodások is vannak. Mivel az uniós tagállamok kötelező és számos területet érintő kollíziós szabályokat tartalmazó eszközök **elsőbbiséget** élveznek a tagállamok által megkötött kétoldalú megállapodásokkal szemben, főszabály szerint jelenleg kizárólag a harmadik országokkal kötött megállapodások bírnak gyakorlati jelentőséggel.

Ezek között szerepelnek a Fehéroroszországgal (1994. október 26.), Oroszországgal (1996. szeptember 16.), Ukrajnával (1993. május 24.), a Koreai Népi Demokratikus Köztársasággal (1986. szeptember 28.), Kubával (1982. november 18.), Vietnammal (1993. március 22.) és (a Jugoszláviával kötött, 1960. február 6-án kelt megállapodás alapján) jogutódlás révén Bosznia-Hercegovinával, Montenegróval és Szerbiával kötött megállapodások.

2 A kollíziós jogi szabályok végrehajtása

2.1 A bírák hivatalból kötelesek-e alkalmazni a kollíziós jogi szabályokat?

Igen, a bíróság hivatalból alkalmazza a kollíziós szabályokat. A bíróság a külföldi jogot is hivatalból alkalmazza, ha valamely kollíziós szabály a külföldi jogot határozza meg az adott kérdésben alkalmazandó jogként.

2.2 Vissza- és továbbutalás (Renvoi)

A PILA 5. cikke értelmében a lengyel jog csak a visszautalást engedi meg.

Az (1) bekezdés nem alkalmazandó, ha az alkalmazandó jog meghatározására

1. *jogválasztással;*
2. *a jogügylet formájára tekintettel;*
3. *szerződéses kötelezettségre, szerződésen kívüli kötelmi viszonyra vagy olyan egyoldalú jogügyletre tekintettel került sor, amelyek vonatkozásában a törvény meghatározza az alkalmazandó jogot.*

2.3 A kapcsoló tényező megváltozása

2.4 Kivételek a kollíziós jogi szabályok általános alkalmazása alól

A jogviszonyokra vonatkozó kollíziós szabályokban meghatározott jog alkalmazásától való eltéréseket a PILA 3. és 10. cikke rögzíti.

3. cikk (1) bekezdés. Amennyiben a törvény a személyes jog alkalmazását rendeli, és az érintett személy állampolgársága nem határozható meg, nem rendelkezik állampolgársággal, vagy a személyes jog tartalma nem állapítható meg, az adott személy lakóhelyének jogát vagy – ennek hiányában – a szokásos tartózkodási helye szerinti ország jogát kell alkalmazni.

10. cikk (1) bekezdés. Amennyiben a jog alkalmazhatóságát meghatározó körülmények nem állapíthatók meg, azt a jogot kell alkalmazni, amelyhez a jogviszony a legszorosabban kapcsolódik. Ezenfelül a lengyel jogot kell alkalmazni, amennyiben az alkalmazandó külföldi jog tartalma észszerű időn belül nem határozható meg.

Ezenfelül a PILA 67. cikke rögzíti, hogy amennyiben a PILA, a különös szabályozások, a Lengyelország által megerősített és Lengyelországban alkalmazandó nemzetközi megállapodások vagy az uniós jog nem határozza meg az alkalmazandó jogot, a jogviszonyra **azon állam joga irányadó, amelyhez a jogviszony a legszorosabban kapcsolódik.**

2.5 A külföldi jog bizonyítása

A bíróság hivatalból határozza meg és alkalmazza a külföldi jogot – a lengyel polgári perrendtartás 1143. cikke.

3 Kollíziós jogi szabályok

3.1 Szerződéses kötelek és jogi aktusok

A PILA-ban rögzített releváns kollíziós szabályok:

28. cikk (1) bekezdés: A szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogot a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló, 2008. június 17-i 593/2008 európai parlamenti és tanácsi rendelet (Róma I.) (HL L 177., 2008.7.4., 6. o.) alapján kell meghatározni. A rendelet rendelkezései adott esetben az (1) bekezdésben hivatkozott rendelet 1. cikke (2) bekezdésének j) pontjában a rendelet hatálya alól kizárt szerződéses kötelezettségekre is alkalmazandók. A PILA 29. cikkének (1) bekezdése értelmében amennyiben a lengyel jog biztosítási kötelezettséget ír elő, a biztosítási szerződésre a lengyel jog irányadó. (2) Amennyiben az Európai Gazdasági Térség valamely tagállamának biztosítási kötelezettséget előíró joga szerint e tagállam jogát kell alkalmazni a biztosítási szerződésre, e jog alkalmazandó.

30. cikk (1) A 28. cikkben hivatkozott rendeletben meghatározott esetek kivételével a legalább egy tagállam területéhez szorosan kapcsolódó szerződés tekintetében az Európai Gazdasági Térség tagállamától eltérő ország jogának választása nem foszthatja meg a fogyasztókat az alábbi irányelveket átültető lengyel jogszabályokban biztosított védelemtől:

1. *A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv (HL L 95., 1993.4.21., 29. o.; EU HL lengyel nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 288. o.);*
2. *(hatályon kívül helyezve);*
3. *A fogyasztási cikkek adásvételének és a kapcsolódó jótállásnak egyes vonatkozásairól szóló, 1999. május 25-i 1999/44/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 171., 1999.7.7., 12. o.; EU HL lengyel nyelvű különkiadás 15. fejezet, 4. kötet, 223. o.);*
4. *A fogyasztói pénzügyi szolgáltatások távértékesítéssel történő forgalmazásáról, valamint a 90/619/EGK tanácsi irányelv, a 97/7/EK irányelv és a 98/27/EK irányelv módosításáról szóló, 2002. szeptember 23-i 2002/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 271., 2002.10.9., 16. o.; EU HL lengyel nyelvű különkiadás 6. fejezet, 4. kötet, 321. o.);*
5. *A fogyasztói hitelmegállapodásokról és a 87/102/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. április 23-i 2008/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 133., 2008.5.22., 66. o., módosításokkal).*
(2) Amennyiben a szálláshelyek időben megosztott használati jogára, a hosszú távra szóló üdülési termékekre, ezek viszontértékesítésére és cseréjére vonatkozó szerződések egyes szempontjai tekintetében a fogyasztók védelméről szóló, 2009. január 14-i 2008/122/EK európai parlamenti és tanácsi

irányelv (HL L 33., 2009.2.3., 10. o.) hatálya alá tartozó szerződésre alkalmazandó jog az Európai Gazdasági Térség tagállamától eltérő ország joga, a fogyasztók nem foszthatók meg az említett irányelvet átültető lengyel jogban számukra biztosított védelemtől:

1. ha valamely ingatlan az egyik tagállam területén fekszik, vagy

2. ingatlanhoz közvetlenül nem kapcsolódó megállapodás esetén, ha valamely gazdasági szereplő az egyik tagállamban végez üzleti vagy szakmai tevékenységet, vagy e tevékenységet valamelyik tagállamba bármely módon áthelyezi, és a szerződés e tevékenységre vonatkozik.

31. cikk. A váltótól vagy csektől eltérő biztosítékból eredő követelésre az adott biztosíték végrehajtásának vagy kibocsátásának helye szerinti ország joga irányadó.

32. cikk (1) Az egyoldalú jogügyletből eredő kötelezettségre az ügyletet teljesítő fél által választott jog irányadó. Amennyiben az ilyen kötelezettséggel érintett mindkét fél meghatározott, a felek megállapodása alapján kell jogot választani, módosítani vagy mellőzni.

(2) Olyan esetekben, amelyekben a felek kifejezetten nem választanak jogot, az egyoldalú jogügyletből eredő kötelezettségre azon ország joga irányadó, amelyben az ügyletet teljesítő személy szokásos tartózkodási hellyel vagy székhellyel rendelkezik. Amennyiben az ügy körülményei arra engednek következtetni, hogy a kötelezettség egy másik ország jogához szorosabban kapcsolódik, ez utóbbi ország joga alkalmazandó.

...

A 36. cikk értelmében a harmadik felekkel szemben fennálló követelések engedményezésének joghatásait az engedményezett követelésekre joghatósággal rendelkező ország joga határozza meg.

37. cikk. A tartozásátvállalásra azon ország joga alkalmazandó, amely az átvállalt tartozás tekintetében joghatósággal rendelkezik.

38. cikk. A kötelezettség pénznemének értékében bekövetkezett változás joghatását a kötelezettségre alkalmazandó jog szerint kell megítélni.

3.2 Szerződésen kívüli kötelmi viszonyok

A releváns kollíziós szabályokat a PILA rögzíti:

33. cikk. A jogügyletektől eltérő eseményekből eredő kötelezettségekre alkalmazandó jogot a szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra alkalmazandó jogról szóló, 2007. július 11-i 864/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (Róma II.) (HL L 199., 2007.7.31., 40. o.) alapján kell meghatározni.

34. cikk. A közlekedési balesetekre alkalmazandó jogról szóló, 1971. május 4-i hágai egyezmény (Hivatalos Lap 2003/63. szám, 585. alszám) határozza meg a közlekedési balesetektől eredő, harmadik személyekkel szemben fennálló, szerződésen kívüli felelősségre alkalmazandó jogot.

35. cikk. Az adott országban közhatalmat gyakorló szervek cselekményeieről és mulasztásaiéről harmadik személyekkel szemben fennálló felelősségre az adott ország joga irányadó.

3.3 A személyi állapot, valamint annak a családi állapottal kapcsolatos vonatkozásai (név, lakóhely, cselekvőképesség)

A természetes személy jogállására vonatkozó kollíziós szabályok:

A természetes személy jogképességére és jogügyletek teljesítésére való képességére a személyes joga irányadó (11. cikk (1) bekezdés).

(2) Amennyiben valamely természetes személy az üzleti tevékenységének keretében jogügyletet teljesít, elegendő, ha az üzleti tevékenység székhelye szerinti ország joga alapján képességgel rendelkezik az adott ügylet teljesítésére.

(3) Az (1) bekezdés nem zárja ki a jogügyletre irányadó jog alkalmazását, ha az a jogügylet teljesítésére való képességet illetően különleges követelményeket rögzít.

A 12. cikk alapján, amennyiben azonos országban lévő felek kötnek szerződést, az a természetes személy, aki az adott ország joga alapján szerződéskötési képességgel rendelkezik, kizárólag akkor hivatkozhat a 11. cikk (1) bekezdésében hivatkozott jog szerinti cselekvőképtelenségére, ha a másik fél tudott e cselekvőképtelenségről a szerződés aláírásakor, vagy erről abban az időpontban gondatlansága miatt nem tudott.

(2) Az egyoldalú jogügyletet teljesítő és a jogügylet teljesítésének helye szerinti ország joga szerint erre képességgel rendelkező természetes személy kizárólag akkor hivatkozhat a 11. cikk (1) bekezdésében hivatkozott jog szerinti cselekvőképtelenségére, ha ez nem érint hátrányosan olyan, kellő gondossággal eljáró személyt, aki arra a vélelemre támaszkodott, hogy a jogügyletet teljesítő személy e teljesítésre megfelelő képességgel rendelkezett.

(3) Amennyiben a természetes személy képviselő útján jár el, az (1) és (2) bekezdés alkalmazhatóságát a képviselőt érintő lényeges körülmények határozzák meg.

(4) Az (1) és (2) bekezdés nem vonatkozik a családjog és gyámsági jog vagy az öröklési jog területén létrejött jogügyletekre vagy olyan ingatlant érintő szabályozásokra, amely a jogügylet teljesítésének helye szerinti országtól eltérő országban fekszik.

A 13. cikk (1) bekezdése alapján **a cselekvőképtelenségre** a cselekvőképtelen természetes személy személyes joga irányadó. Amennyiben egy lengyel bíróság külföldi állampolgár cselekvőképtelenségéről határoz, a lengyel jogot kell alkalmazni.

A 14. cikk (1) bekezdése szerint a személyes jogot kell alkalmazni a természetes személy **halálának vélelmezésére vagy holtta nyilvánítására**. Amennyiben egy lengyel bíróság külföldi állampolgár halálának vélelmezéséről vagy holtta nyilvánításáról határoz, a lengyel jogot kell alkalmazni.

A 16. cikk (1) bekezdése alapján a természetes személy **személyhez fűződő jogaira** a személyes joga irányadó.

Az a természetes személy, akinek személyhez fűződő joga veszélyeztetve van, vagy akinek jogát megsértették, a veszélyt vagy a jogsértést előidéző esemény bekövetkezésének helye szerinti ország joga vagy a jogsértés hatásai bekövetkezésének helye szerinti ország joga alapján védelmet kérhet.

Amennyiben a természetes személy személyhez fűződő jogait a tömegtájékoztatóban sértették meg, a válaszadási jogra, a kiigazítás vagy más hasonló védőintézkedés kéréséhez való jogra azon ország joga irányadó, amelyben a kiadó vagy műsorszolgáltató székhellyel vagy szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik.

3.4 Szülő-gyermek kapcsolat megállapítása, ideértve az örökbefogadást is

3.4.1 Szülő-gyermek kapcsolat megállapítása

A szülők és gyermekek közötti kapcsolatokra vonatkozó kollíziós szabályok (PILA):

„A gyermek származásának megállapítására vagy vitatására a gyermeknek a születésekor fennálló személyes joga alkalmazandó (a PILA 55. cikkének (1) bekezdése). Amennyiben a gyermeknek a születésekor fennálló személyes joga nem teszi lehetővé az apaság bírósági végzéssel történő megállapítását, arra a gyermeknek a származása megállapításakor fennálló személyes joga irányadó. A gyermek származásának elismerésére a gyermeknek az elismeréskor fennálló személyes joga irányadó. Amennyiben e jog nem rendelkezik a gyermek elismeréséről, a gyermeknek a születésekor fennálló személyes joga irányadó, feltéve, hogy az lehetővé teszi az ilyen elismerést. A megfogant, de még meg nem született gyermek elismerésére az édesanyjának az elismeréskor fennálló személyes joga irányadó.

A PILA 56. cikkének (1) bekezdése alapján a szülői felelősséggel és a gyermekek védelmét szolgáló intézkedésekkel kapcsolatos együttműködésről, valamint az ilyen ügyekre irányadó joghatóságról, alkalmazandó jogról, elismerésről és végrehajtásról szóló, 1996. október 19-i hágai egyezmény (HL L 151., 2008.6.11., 39. o.; Hivatalos Lap 2010/172. szám, 1158. alszám) **határozza meg a szülői felelősségre és a felügyeleti jogokra alkalmazandó jogot**.

Amennyiben a gyermek szokásos tartózkodási helyévé olyan ország válik, amely az (1) bekezdésben hivatkozott egyezményben nem részes fél, ezt követően ezen ország joga alapján kell megállapítani a gyermek korábbi szokásos tartózkodási helye szerinti országban hozott intézkedések alkalmazhatóságának feltételeit.

A szülői felelősséggel és a gyermekek védelmét szolgáló intézkedésekkel kapcsolatos együttműködésről, valamint az ilyen ügyekre irányadó joghatóságról, alkalmazandó jogról, elismerésről és végrehajtásról szóló, 1996. október 19-i hágai egyezmény határozza meg a gyermekek **gyámságára** alkalmazandó jogot (a PILA 59. cikke).

Amennyiben a gyermek szokásos tartózkodási helyévé olyan ország válik, amely az (1) bekezdésben hivatkozott egyezményben nem részes fél, ezt követően ezen ország jogát kell alkalmazni a gyermek korábbi szokásos tartózkodási helye szerinti országban hozott intézkedések alkalmazhatósága feltételeinek megállapítására.

3.4.2 Örökbefogadás

A PILA 57. cikke szerint az örökbefogadásra az örökbefogadó szülő személyes joga irányadó.

A házastársak általi közös örökbefogadásra közös személyes joguk irányadó. Amennyiben a házastársak nem rendelkeznek közös személyes joggal, a mindkét házastárs lakóhelye szerinti ország jogát kell alkalmazni, vagy – amennyiben a házastársak nem azonos országban rendelkeznek lakóhellyel – az alkalmazandó jog a házastársak közös szokásos tartózkodási helye szerinti ország joga. Amennyiben a házastársak szokásos tartózkodási helye nem azonos országban van, az alkalmazandó jog azon ország joga, amelyhez a házastársakat egyébként a legszorosabb kapcsolat fűzi.

A PILA 58. cikkében foglaltak szerint nem kerülhet sor örökbefogadásra a jövőbeni örökbefogadott személyes jogának a hozzájárulására, a törvényes képviselőjének hozzájárulására és a hatáskörrel rendelkező hatóság hozzájárulására, valamint a lakóhely másik országba történő áthelyezését követően az örökbefogadásra vonatkozó korlátozásokra történő alkalmazása nélkül.

3.5 Házasság, házasság nélkül együtt élő párok, élettársi kapcsolatok, házasság felbontása, különválás, tartási kötelezettségek

3.5.1 Házasság

A házasságkötési képességet az egyes felek vonatkozásában a házasságkötéskor fennálló személyes joguk szerint kell meghatározni (a PILA 48. cikke).

A 49. cikk (1) bekezdésének rendelkezéseivel összhangban a házasságkötés alakiságaira a házasságkötés helye szerinti ország joga irányadó. Amennyiben a házasságkötésre Lengyelország területén kívül kerül sor, elegendő a házastársak személyes jogában vagy a házastársaknak a házasságkötés időpontjában fennálló lakóhelye vagy szokásos tartózkodási helye szerinti jogban szereplő követelményeket teljesíteni.

A PILA 50. cikke szerint a 48. és 49. cikkben hivatkozott jogot megfelelően alkalmazni kell a házasságkötésre való képtelenség joghatásaira és a házasságkötés alaki követelményei teljesítésének elmulasztására.

A házastársak személyes kapcsolatára és házassági vagyoni jogi rendszerére közös személyes joguk irányadó (51. cikk (1) bekezdés). Amennyiben a házastársak nem rendelkeznek közös személyes joggal, a mindkét házastárs lakóhelye szerinti ország jogát kell alkalmazni, vagy – amennyiben a házastársak nem azonos országban rendelkeznek lakóhellyel – az alkalmazandó jog a házastársak közös szokásos tartózkodási helye szerinti ország joga. Amennyiben a házastársak szokásos tartózkodási helye nem azonos országban van, az alkalmazandó jog azon ország joga, amelyhez a házastársakat egyébként a legszorosabb kapcsolat fűzi.

3.5.2 A házasság nélkül együtt élő párok és az élettársi kapcsolatok

Nincs

3.5.3 A házasság felbontása és a különválás

A PILA 54. cikke szerint a házasság felbontására a házastársaknak a házasság felbontására irányuló kérelem benyújtásakor fennálló közös személyes joga irányadó. Amennyiben a házastársak nem rendelkeznek közös személyes joggal, az alkalmazandó jog azon ország joga, amelyben a házastársak a házasság felbontására irányuló kérelem benyújtásakor lakóhellyel rendelkeznek, vagy – ennek hiányában – azon ország joga, amelyben a házastársak utolsó közös szokásos tartózkodási helye volt, feltéve, hogy az továbbra is a házastársak egyikének szokásos tartózkodási helye marad. A lengyel jogot kell alkalmazni, ha a körülmények alapján az alkalmazandó jog nem határozható meg.

A fenti rendelkezések a különválásra megfelelően alkalmazandók.

3.5.4 Tartási kötelezettségek

A 63. cikk alapján a tartásra alkalmazandó jogot a tartással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az e területen folytatott együttműködésről szóló, 2008. december 18-i 4/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 7., 2009.1.10., 1. o.) alapján kell meghatározni.

3.6 Házassági vagyoni rendszerek

A házastársak személyes kapcsolatára és házassági vagyoni jogi rendszerére közös személyes joguk irányadó (51. cikk (1) bekezdés). Amennyiben a házastársak nem rendelkeznek közös személyes joggal, a mindkét házastárs lakóhelye szerinti ország jogát kell alkalmazni, vagy – amennyiben a házastársak nem azonos országban rendelkeznek lakóhellyel – az alkalmazandó jog a házastársak közös szokásos tartózkodási helye szerinti ország joga. Amennyiben a házastársak szokásos tartózkodási helye nem azonos országban van, az alkalmazandó jog azon ország joga, amelyhez a házastársakat egyébként a legszorosabb kapcsolat fűzi.

A PILA 52. cikkének (1) bekezdése alapján a házastársak a házassági vagyoni jogi rendszerükre alkalmazandó jogként egyikük személyes jogát vagy azon ország jogát jelölhetik ki, amelyben egyikük lakóhellyel vagy szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik. A jogválasztásra a házasságkötést megelőzően is sor kerülhet.

A házassági vagyoni jogi szerződésekre a felek által az (1) bekezdés szerint kiválasztott jog irányadó. Amennyiben a felek kifejezetten nem választanak jogot, a házassági vagyoni jogi szerződésre a házastársak személyes viszonyaira és házassági vagyoni jogi rendszerére a szerződés aláírásakor alkalmazandó jog irányadó. A házassági vagyoni jogi rendszerre vagy a házassági szerződésre irányadó jog megválasztásakor elegendő a házassági vagyoni jogi szerződések tekintetében a kiválasztott jog vagy a jogválasztás helye szerinti ország joga által előírt alakiságokat megtartani.

3.7 Öröklés, végintézkedések

Az öröklésre alkalmazandó jogot az öröklési ügyekre irányadó joghatóságról, az alkalmazandó jogról, az öröklési ügyekben hozott határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az öröklési ügyekben kiállított közokiratok elfogadásáról és végrehajtásáról, valamint az európai öröklési bizonyítvány bevezetéséről szóló, 2012. július 4-i 650/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 201., 2012.7.27., 107. o., módosításokkal) szabályozza.

3.8 Ingatlan

A PILA 41. cikkének (1) bekezdése alapján a tulajdonjogra és más vagyoni jogokra a vagyontárgy fekvése szerinti ország joga irányadó. A tulajdonjog megszerzésére és elvesztésére, más vagyoni jogok elvesztésére, tartalmának megváltozására vagy elsőbbségére azon ország joga irányadó, amelynek területén a vagyontárgy a fenti joghatásokat kiváltó esemény bekövetkezésekor volt.

3.9 Fizetéseképtelenség

A csődeljárásra alkalmazandó jogot meghatározó kollíziós szabályokat a 2003. február 28-i csődtörvény (egységes szerkezetbe foglalt szöveg: Hivatalos Lap 2015., 233. alszám) tartalmazza:

A csődtörvény 460. cikke szerint e fejezet eltérő rendelkezései hiányában a Lengyelországban indult csődeljárásokra a lengyel jogot kell alkalmazni.

A csődtörvény 461. cikke szerint a más uniós tagállamban vagy az Európai Szabadkereskedelmi Társulásnak (EFTA) az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes tagállamban alkalmazott munkavállalók munkavégzésére a munkaszerződésükre irányadó jogot kell alkalmazni.

Az adott tárgy ingatlan jellegét meghatározó jog a vagyontárgy fekvésének helyén alkalmazandó jog.

A másik uniós tagállam vagy az Európai Szabadkereskedelmi Társulásnak (EFTA) az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes tagállama területén fekvő ingatlan használatára vagy adásvételére vonatkozó megállapodásokra az ingatlan fekvése szerinti ország jogát kell alkalmazni. A másik uniós tagállam vagy az Európai Szabadkereskedelmi Társulásnak (EFTA) az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes tagállama területén fekvő ingatlanhoz vagy lajstromozott tengerjáró hajókhöz, illetve légi járművekhez kapcsolódó jogokra a vonatkozó nyilvántartást vezető ország joga irányadó.

A csőd megállapítása nem sértheti a hitelezők és a csődbe ment félnek az Európai Unió másik tagállama vagy az Európai Szabadkereskedelmi Társulásnak (EFTA) az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes tagállama területén található vagyontárgyait vagy más vagyont, beleértve a vagyont egyes szervezett részeit megterhelő harmadik személyek jogait és különösen a kötelezettségek fedezése érdekében a vagyont feletti rendelkezéshez való jogot vagy a kötelezettségeknek a vagyont használatából történő fedezéséhez való jogot, a zálogjogokat és a jelzálogjogokat, a vagyonnak az annak megőrzéséért felelős személyek általi, az illetékes fél akaratának ellenére történő kiadásának követeléséhez való jogot vagy a vagyont vagyonkezelőként történő használatához való jogot (a csődtörvény 462. cikke). Ez vonatkozik a személyhez fűződő jogokra és a földhivatali, valamint jelzálogjogi nyilvántartásokban és más közhiteles nyilvántartásban szereplő olyan követelésekre is, amelyek gyakorlása vagy érvényesítése a fent említett jogok létrehozását eredményezi.

A csődtörvény 463. cikkének (1) bekezdése alapján adásvételi szerződés keretében az eladó javára a tulajdonjog fenntartása a szerződés tárgyát megvásárló belföldi bank csődjének megállapítása következtében nem szűnik meg, ha a csőd megállapításakor a szerződés tárgya az Európai Unió más tagállamának vagy az Európai Szabadkereskedelmi Megállapodásnak (EFTA) az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes tagállamának területén volt.

A vagyontárgyat értékesítő belföldi bank csődjének megállapítása nem szolgáltat alapot az adásvételi szerződéstől való elállásra, ha az adásvétel tárgyát a csőd megállapítása előtt átruházták, és az a csőd megállapításakor külföldön volt.

A 464. cikk alapján az olyan jogok gyakorlására, amelyeket azok alapításához, fennállásához vagy az azokkal való rendelkezéshez be kell jegyezni valamely nyilvántartásba, közzé kell tenni valamely számlán, vagy központi értékraktárban kell elhelyezni, az adott nyilvántartás vagy számla vezetésének, illetve raktár fekvésének helye szerinti ország joga irányadó.

A 464. cikk sérelme nélkül a visszavásárlás jogára az e jogot keletkeztető megállapodásra irányadó, szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jog irányadó.

A 464. cikk sérelme nélkül a szabályozott piacon kötött ügyletekre irányadó, szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogot kell alkalmazni a pénzügyi eszközökkel való kereskedelemről szóló, 2005. július 29-i törvény értelmében a szabályozott piacon teljesített ügyletek keretében aláírt megállapodásokra.

A csődtörvény 467. cikkében előírt beszámításra a beszámításról szóló megállapodásra irányadó, szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jog irányadó. Ezenfelül a csődtörvény 467.1. cikke szerint a csőd megállapítása nem sértheti a hitelező saját adósságának a csődbe ment fél adósságával szemben történő beszámításához való jogát, amennyiben arra a csődbe ment fél tartozására alkalmazandó jog lehetőséget ad.

A csőd megállapítását követően teljesített és ingatlannal, tengerjáró hajóval vagy légi járművel való, bejegyzéshez kötött rendelkezésből vagy az alapításuk, fennállásuk vagy a velük való rendelkezés tekintetében nyilvántartásba vételhez, számlán való közléshez vagy központi értékraktárban történő elhelyezéshez kötött jogokkal való rendelkezésből álló jogügylet kikényszeríthetőségére és érvényességére azon ország joga irányadó, amelyben a vagyontárgy fekszik, vagy amelyben a nyilvántartást vagy számlát vezetik, illetve ahol az értékraktár áll.

A csődtörvény 469. cikke alapján a hitelezők megkárosításával teljesített jogügylet kikényszeríthetőségére és érvénytelenségére vonatkozó rendelkezés nem alkalmazandó, amennyiben az ügyletre alkalmazandó jog nem engedi meg, hogy a hitelezők megkárosítása céljából teljesített ügyletet kikényszeríthetetlennek lehessen tekinteni.

A csődtörvény 470. cikke alapján a csőd megállapításának az Európai Unió tagállamának vagy az Európai Szabadkereskedelmi Megállapodás (EFTA) Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes tagállamának bírósága előtt folyamatban levő eljárásokra gyakorolt hatásait a folyamatban levő eljárások országának joga szerint kell megítélni.

Utolsó frissítés: 12/04/2018

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg. Az egyes tagállamok által gondozott, e honlapon helyet kapott nemzeti tartalmak frissítése jelenleg zajlik, tekintettel az Egyesült Királyság kilépésére az Európai Unióból. Előfordulhat, hogy néhány részlet elkerülte a figyelmünket, és egy adott weboldal még nem tükrözi a megváltozott helyzetet. Igyekszünk mihamarabb naprakésszé tenni a teljes tartalmat.

Melyik jog alkalmazandó? - Románia

1 A hatályos jogszabályok forrásai

1.1 Nemzeti szabályok

Romániában a nemzetközi magánjog nemzeti forrásai a következők: az alkotmány, a polgári törvénykönyv VII. címe és a polgári perrendtartás, a külföldi állampolgárokra, a társaságokra, a cégjegyzékre és az állampolgárságra vonatkozó nemzetközi magánjoghoz kapcsolódó különféle különös törvények.

1.2 Többoldalú nemzetközi egyezmények

A Hágai Nemzetközi Magánjogi Konferenciának a polgári eljárásról, a közokiratok diplomáciai vagy konzuli hitelesítésének (felülhitelesítésének) mellőzéséről, az iratok kézbesítéséről, a bizonyításvételről, az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférésről, a gyermekek jogellenes külföldre vitelének polgári jogi vonatkozásairól, a gyermekek védelméről, az örökbefogadásról, a joghatósági megállapodásokról és a tartási kötelezettségekről szóló egyezményei.

Az Európa Tanácsnak a kereskedelmi ügyekben folytatott választottbíráskodásról, a gyermek felügyeletére vonatkozó eljárásokban a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, a külföldi joggal kapcsolatos tájékoztatásról, az örökbefogadásról, a házasságon kívül született gyermekek jogállásáról és az állampolgárságról szóló egyezményei.

Az Egyesült Nemzeteknek a nők és gyermekek jogainak kérdéseiről, a gyermektartási kötelezettség külföldön történő behajtásáról, a választottbíráskodásról, az immunitásról, a közlekedésről, a szellemi tulajdonjogról, a szerződésen kívüli felelősségről, a szennyezésért való polgári kártérítési felelősségről, a beszállásról, az elvülési időkről és az adásvételi szerződésről szóló egyezményei.

1.3 Főbb kétoldalú egyezmények

Románia a polgári ügyekben nyújtandó jogsegélyről szóló egyezményt kötött Albániával, Algériával, Ausztriával, Belgiummal, Bulgáriával, a Cseh Köztársasággal, Dél-Koreával, az Egyesült Királysággal, Egyiptommal, Franciaországgal, Görögországgal, Kínával, Kubával, Lengyelországgal, Macedóniával, Magyarországgal, Marokkóval, Moldovával, Mongóliával, Olaszországgal, Oroszországgal, Spanyolországgal, Szerbiával, Szíriával, Szlovákiával, Szlovéniával, Törökországgal, Tunéziával és Ukrajnával.

2 A kollíziós jogi szabályok végrehajtása

A külföldi jog nemzetközi elemmel rendelkező jogviszonyra történő alkalmazására a bíróság hivatalból vagy az érintett fél saját kezdeményezésére hivatkozhat.

Aktív szerepe alapján a bíróság hivatalból felvetheti valamely külföldi jog alkalmazását, és a feleket a külföldi jog alkalmazásával kapcsolatban vitára készítheti, amennyiben a román kollíziós szabály hivatkozik az adott külföldi jogra. Ezenfelül bármely érintett fél hivatkozhat a bíróság előtt külföldi jogra a hozzáférhetőség elve alapján.

2.1 A bírák hivatalból kötelesek-e alkalmazni a kollíziós jogi szabályokat?

A külföldi jog magában foglalja az anyagi jogi rendelkezéseket (beleértve a kollíziós szabályokat), kivéve, ha a felek megválasztották az alkalmazandó külföldi jogot; a jogi aktusok formájára és a szerződéses kötelezettségekre irányadó külföldi jogi eseteket és az olyan nemzetközi egyezményekben rögzített más különös eseteket, amelyekben Románia az Európai Unió joga vagy jogszabály révén részes fél.

Amennyiben a külföldi jog visszaul a román jogra vagy más állam jogára, kifejezett eltérő rendelkezés hiányában a román jog alkalmazandó.

Lásd a polgári törvénykönyv 2559. és 2560. cikkét.

2.2 Vissza- és továbbutalás (Renvoi)

A külföldi jog magában foglalja az anyagi jogi rendelkezéseket (beleértve a kollíziós szabályokat), kivéve, ha a felek megválasztották az alkalmazandó külföldi jogot; a jogi aktusok formájára és a szerződéses kötelezettségekre irányadó külföldi jogi eseteket és az olyan nemzetközi egyezményekben rögzített más különös eseteket, amelyekben Románia az Európai Unió joga vagy jogszabály révén részes fél.

Amennyiben a külföldi jog visszaul a román jogra vagy más állam jogára, kifejezett eltérő rendelkezés hiányában a román jog alkalmazandó.

Lásd a polgári törvénykönyv 2559. és 2560. cikkét.

2.3 A kapcsoló tényező megváltozása

Olyan esetek, amelyekben a kapcsoló tényező változása ellenére is minden esetben a régi jog alkalmazandó: az utolsó állampolgárság joga (a vélelmezett halálesetet, távollétet vagy eltűnést megállapító határozat); az a jog, amely a gyermek születésének napján irányadó a gyermek szülei közötti házasság joghatásaira (a gyermek házasságon belüli születése); a gyermek nemzeti joga születésének napjától kezdve (a gyermek házasságon kívüli születése). Olyan esetek, amelyekben a régi jog a kapcsoló tényező változása ellenére is megelőzi az új jogot: azon állam joga, ahova a vagyontárgyat szállították (szállítandó vagyontárgy); a szerződés megkötését követően a jellemző teljesítés adósának lakóhelye/székhelye szerinti jog (valamely szerződés szerinti legszorosabb kapcsolatok megállapítása).

Olyan esetek, amelyekben a kapcsoló tényező változása esetén akár az új, akár a régi jog alkalmazható: azon hely joga, ahol a jogot keletkeztető vagy megszüntető jogi tény felmerülésének idején az ingó vagyontárgy található (dologi jogok alapítása, átruházása vagy megszüntetése); a közzétételi formák teljesítésének helyén és idején alkalmazandó jog (korábban áthelyezett vagy később egy másik országba szállítandó ingó vagyontárgy); azon állam joga, ahol a vagyontárgy a birtoklás időszakának kezdetén volt, vagy ahova azt szállították (elbirtoklás).

Olyan esetek, amelyekben a kapcsoló tényező változása esetén a kedvezőbb jog alkalmazandó: az állampolgárság nagykorúvá válással kapcsolatban történő változása esetén; a gyermek házasságon kívüli születése esetén (ha születéskor kettős állampolgár).

2.4 Kivételek a kollíziós jogi szabályok általános alkalmazása alól

A külföldi jog nem alkalmazandó, ha sérti a román nemzetközi magánjog szerinti közrendet (például ha olyan eredményre vezet, amely összeegyeztethetetlen a román vagy az európai uniós jog alapelveivel és az alapvető emberi jogokkal), vagy ha a külföldi jog a román jog sérelmére elkövetett csalás révén vált alkalmazandóvá. Külföldi jog alkalmazásának hiányában a román jog alkalmazandó.

Kivételesen a nemzetközi magánjogra vonatkozó nemzeti szabályok alapján meghatározott jog nem alkalmazható, ha a jogviszony e joggal igen távoli kapcsolatban áll. Ebben az esetben a jogviszonyhoz legszorosabban kapcsolódó jog alkalmazandó.

A nemzetközi elemmel rendelkező jogviszonyokat szabályozó román jogban foglalt kötelező rendelkezések elsőbbséget élveznek. Egy másik állam jogában foglalt kötelező rendelkezések közvetlenül alkalmazhatók nemzetközi elemmel rendelkező jogviszony szabályozására is, ha a jogviszony szorosan kapcsolódik ezen állam jogához, és a felek jogos érdekei ezt kívánják.

Lásd a polgári törvénykönyv 2564. és 2566. cikkét.

2.5 A külföldi jog bizonyítása

A bíróság a külföldi jog tartalmát az e jogot előíró állami szervektől kapott tanúsítvánnyal, szakértői véleménnyel vagy más megfelelő módon révén határozza meg. Előfordulhat, hogy a külföldi jogra hivatkozó félnek kell bizonyítania a külföldi jog tartalmát.

Lásd a polgári törvénykönyv 2562. cikkét, a nemzetközi polgári jogsegélyről szóló 189/2003. sz. törvény 30. cikkét, a külföldi jogról való tájékoztatásról szóló, 1968-ban Londonban megkötött európai egyezményt és az 1.3. pontban felsorolt államokkal megkötött kétoldalú szerződéseket.

3 Kollíziós jogi szabályok

3.1 Szerződéses kötelmek és jogi aktusok

Valamely okirat tartalmát a felek vagy az okirat szerzője által választott jog határozza meg. A felek választhatnak az okirat egészére vagy kizárólag egy részére irányadó jogot.

Jogválasztás hiányában azon állam joga alkalmazandó, amelyhez az okirat a legszorosabban kapcsolódik (a jellemző teljesítésre kötelezett fél állama vagy az az állam, amelyben az okirat megkötésének napján az okirat szerzője lakóhellyel vagy székhellyel rendelkezik), ha pedig ez a jog nem határozható meg, az okirat megkötésének helye szerinti jog.

Valamely okirat alaki követelményeit az okirat tartalmára irányadó jog határozza meg. Az okiratot érvényesnek kell tekinteni, ha teljesíti a következő jogok egyike által meghatározott feltételeket: az elkészítésének helye szerinti jog; az állampolgárság szerinti jog vagy az ehhez hozzájáruló személy szokásos tartózkodási helyének joga; vagy az okirat érvényességét vizsgáló hatóság által alkalmazott nemzetközi magánjog szerint irányadó jog.

A szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogot az európai uniós rendeletek alapján, az e rendeletek hatályán kívül eső ügyekben pedig a szóban forgó okiratra alkalmazandó jogra vonatkozó nemzeti rendelkezések alapján kell meghatározni, kivéve, ha nemzetközi egyezmények vagy különös rendelkezések másként rendelkeznek.

Lásd a polgári törvénykönyv 2640–2646. cikkét.

3.2 Szerződésen kívüli kötelmi viszonyok

A szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra alkalmazandó jogot az európai uniós rendeletek alapján, az e rendeletek hatályán kívül eső ügyekben pedig a felek közötti korábbi jogviszony tartalmát szabályozó jog alapján kell meghatározni, kivéve, ha nemzetközi egyezmények vagy különös rendelkezések másként rendelkeznek.

A magánélethez való jog vagy a személyhez fűződő jogok megsértésén alapuló jogorvoslati kérelmekre – a sérelmet szenvedett személy választása szerint – a sérelmet szenvedett személy szokásos tartózkodási helye szerinti állam joga, a sérelmes eredmény bekövetkezésének helye vagy a jogsértést elkövető fél szokásos tartózkodási helye vagy székhelye szerinti állam joga az irányadó.

A személyhez fűződő jogok megsértésével szembeni fellépés jogára a kiadvány megjelenése vagy a program sugárzása államának joga az irányadó.

Lásd a polgári törvénykönyv 2641. és 2642. cikkét.

3.3 A személyi állapot, valamint annak a családi állapottal kapcsolatos vonatkozásai (név, lakóhely, cselekvőképesség)

Az egyén nevére saját nemzeti joga az irányadó. A gyermek nevének születés kori megállapítására – választástól függően – a mindkét szülő és a gyermek közös állampolgársága szerinti állam joga vagy azon állam joga az irányadó, ahol a gyermek született és születésétől fogva élt.

Az egyén lakóhelyére a nemzeti jog az irányadó.

Az egyéneket családi jogállására, valamint jog- és cselekvőképességére a nemzeti jogok az irányadó. Valamely konkrét jogviszonnyal kapcsolatos különös jog- és cselekvőképzetlenségi esetekre az érintett jogviszonyra alkalmazandó jog az irányadó. A személyiség kezdetét és megszűnését az egyes személyek nemzeti joga határozza meg.

A teljes jog- és cselekvőképességgel rendelkező egyén számára nyújtott gondozásra azon állam joga az irányadó, amelyben az egyén szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik a gondnokság alá helyezés napján vagy egyéb védelmi jellegű intézkedés megtételének napján.

Lásd a polgári törvénykönyv 2570., 2572–2576. és 2578–2579. cikkét.

3.4 Szülő-gyermek kapcsolat megállapítása, ideértve az örökbefogadást is

3.4.1 Szülő-gyermek kapcsolat megállapítása

A gyermek házasságon belüli születését a szülők házasságának általános joghatásaira a születés napján irányadó jog szerint kell megállapítani.

Amennyiben a szülők házassága a gyermek születése előtt megszűnt vagy azt felbontották, a megszűnés vagy felbontás napján a házasság joghatásait szabályozó jog az irányadó. Ez vonatkozik a házasságból született gyermek apaságának tagadására, valamint valamely név gyermek általi felvételére is.

A gyermek házasságon kívüli születését a gyermek születést követő nemzeti joga alapján kell meghatározni, amely vonatkozik a gyermeki viszony elismerésére és annak joghatásaira, valamint a gyermeki viszony elismerésének megtámasztására. Amennyiben a gyermek a románon kívül több más állampolgársággal is rendelkezik, a rá nézve legkedvezőbb állampolgárság szerinti jog alkalmazandó.

Lásd a polgári törvénykönyv 2603–2606. cikkét.

3.4.2 Örökbefogadás

Az örökbefogadás elvégzéséhez szüksége lényeges feltételeket az örökbefogadó és az örökbe fogadni kívánt gyermek nemzeti joga határozza meg.

Ezeknek teljesíteniük kell a két nemzeti jog mindegyike által megállapított, mindkét jogrendszer szerint kötelező feltételeket is. A közösen örökbe fogadó házastársakkal vagy a másik házastárs gyermekét örökbe fogadó házastárssal szemben támasztott lényeges feltételeket a házasság általános joghatásaira irányadó jog állapítja meg.

Az örökbefogadás joghatásaira, az örökbefogadó és az örökbefogadott közötti kapcsolatra, valamint az örökbefogadás felbontására az örökbefogadó nemzeti joga, ha pedig mindkét házastárs örökbefogadó, a házasság általános joghatásaira irányadó jog alkalmazandó.

Az örökbefogadás alakíságra az örökbefogadás államának joga az irányadó.

Lásd a polgári törvénykönyv 2607–2610. cikkét.

3.5 Házasság, házasság nélkül együtt élő párok, élettársi kapcsolatok, házasság felbontása, különválás, tartási kötelezettségek

3.5.1 Házasság

A házasságkötés anyagi jogi feltételeit az egyes jövőbeni házastársak házasságkötés időpontja szerinti nemzeti joga határozza meg.

A házasságkötés alakíságra a házasságkötés államának joga az irányadó.

A házasságkötésre vonatkozó jogi követelményekre irányadó jog alkalmazandó a házasság érvénytelenségére és az ilyen érvénytelenség joghatásaira is.

A házasság általános joghatásaira a házastársak közös szokásos tartózkodási helyének joga, ennek hiányában pedig a házastársak közös állampolgárságának joga az irányadó. Közös állampolgárság hiányában a házasságkötés államának joga alkalmazandó.

Lásd a polgári törvénykönyv 2585–2589. cikkét.

3.5.2 A házasság nélkül együtt élő párok és az élettársi kapcsolatok

3.5.3 A házasság felbontása és a különválás

Románia alkalmazza a „Róma III” rendeletet.

A nemzeti jog szerint a házastársak kölcsönös megállapodással úgy dönthetnek, hogy a következő jogok egyike legyen alkalmazandó a házasság felbontására: azon állam joga, amelyben a jogválasztási megállapodás napján a házastársak közös szokásos tartózkodási helye található; azon állam joga, amelyben a házastársak utolsó közös szokásos tartózkodási helye volt, ha legalább egyikük még a jogválasztási megállapodás napján is ott él; azon állam joga, amelynek bármelyik házastárs az állampolgára; azon állam joga, amelyben a házastársak legalább 3 évig éltek; vagy a román jog.

A házasság felbontására alkalmazandó jog megválasztására vonatkozó megállapodást a házasság felbontásáról szóló döntés meghozataláért felelős hatóság elé utalás napjáig lehet megkötni vagy módosítani. A bíróságnak ugyanakkor a házastársak megállapodását legkésőbb azon az első meghallgatáson figyelembe kell vennie, amelyre a feleket szabályosan idézték.

Amennyiben a házastársak nem választanak jogot, a házasság felbontására irányadó jog: azon állam joga, amelyben a házasság felbontására irányuló kereset előterjesztésekor a házastársak közös szokásos tartózkodási hellyel rendelkeznek; közös szokásos tartózkodási hely hiányában a házastársak utolsó közös szokásos tartózkodási helye szerinti állam joga, ha legalább az egyik házastárs szokásos tartózkodási helye ezen állam területén található a házasság felbontására irányuló kereset előterjesztésekor; ennek hiányában a házasság felbontására irányuló kereset előterjesztésekor a házastársak közös állampolgárságának joga; a házastársak közös állampolgárságának hiányában a házastársak utolsó közös állampolgárságának joga, amennyiben legalább egyikük megőrizte ezt az állampolgárságot a házasság felbontására irányuló kereset előterjesztésének napján; minden más esetben pedig a román jog.

A házasság felbontására irányadó jog a különválásra is megfelelően alkalmazandó.

Lásd a polgári törvénykönyv 2597–2602. cikkét.

3.5.4 Tartási kötelezettségek

A tartási kötelezettségre alkalmazandó jogot az európai uniós rendeletek alapján kell meghatározni (polgári törvénykönyv 2612. cikke).

3.6 Házassági vagyoni rendszerek

A házassági vagyoni rendszerre a házastársak által választott jog alkalmazandó (az egyik házastárs szokásos tartózkodási helye a választás napján; bármelyik házastárs állampolgárságának joga a választás napján; vagy a házasságkötést követő első közös szokásos tartózkodási hely joga). Az irányadó a harmadik felekkel szembeni nyilvánosságot és kikényszeríthetőséget, valamint – esetlegesen a megkötés helyének jogával együtt – a házassági vagyoni szerződés megkötéséhez szükséges alakíságra.

A házassági vagyoni rendszerre alkalmazandó jog megválasztásáról szóló megállapodás a házasságkötés előtt, a házasságkötéskor és a házasság során is megköthető.

Az alaki feltételeket a házassági vagyoni jogi rendszerre irányadóként választott jog vagy a megállapodás megkötésének helye szerinti jog szabályozza. Amennyiben a házastársak nem választottak a házassági vagyoni jogi rendszerre alkalmazandó jogot, arra a házasság általános joghatásaira alkalmazandó jog az irányadó.

Lásd a polgári törvénykönyv 2590–2596. cikkét.

3.7 Öröklés, végintézkedések

Románia alkalmazza a 650/2012/EU rendeletet.

A nemzeti jogban az öröklésre az örökhagyó elhalálozás időpontjában meglévő szokásos tartózkodási helye szerinti állam joga az irányadó.

Az egyén az öröklésre alkalmazandó jogként választhatja az állampolgársága szerinti állam jogát. Az alkalmazandó jog megválasztása esetén e jog irányadó a jogválasztási nyilatkozatban kifejezett hozzájárulás fennállására és érvényességére.

A végrendelet elkészítése, módosítása vagy visszavonása akkor tekintendő érvényesnek, ha az okirat megfelel az elkészítése, módosítása vagy visszavonása napján, illetve a végrendelettel elhalálozása napján alkalmazandó alaki követelményeknek a következők szerint: a végrendelettel nemzeti joga; a szokásos tartózkodási hely joga; az okirat elkészítése, módosítása vagy visszavonása helyének joga; az ingatlan fekvési helyének joga; vagy az örökölt vagyontárgyak átadási eljárását lefolytató bíróság vagy szerv joga.

Amennyiben az öröklésre alkalmazandó jog alapján nincs örökös, a Románia területén található/fekvő vagyontárgyakat a román állam szerzi meg az örökös nélküli hagyatéki vagyon odaítélésére vonatkozó román jog alapján.

Lásd a polgári törvénykönyv 2633–2636. cikkét.

3.8 Ingatlan

A vagyontárgy fekvésének helye szerinti jog (*lex rei sitae*) olyan kérdéseket szabályoz, mint például: birtoklás, tulajdonjog és vagyontárgyakon fennálló más dologi jogok, beleértve a biztosítékok; (a tulajdonlás időszakának kezdetét követően) elbirtoklás; (amikor az e jogot keletkeztető, módosító vagy megszüntető jogi tény bekövetkezett) a helyet változtatott vagyontárgyon fennálló dologi jogok alapítása, átruházása vagy megszüntetése; (az ingó jelzálógról szóló szerződés megkötésekor) az érvényesség feltételei, a közzététel és az ingó jelzáló joghatásai; a közzététel formái és az ingatlanra vonatkozó jogok alapítása; valamint (a lopás/kivétel vagy a kereset idején) az ellopott vagy jogellenesen kivitt vagyontárgyakra vonatkozó követelések.

A szállítás alatt álló vagyontárgyra a feladás államának joga az irányadó.

A közlekedési eszközön fennálló dologi jogok alapítására, átruházására vagy megszüntetésére irányadó: a légi jármű lobbogójának vagy a légi jármű lajstromba vétele államának joga; az örökségét képező vasúti és közúti járművek vonatkozásában a közlekedési társaság szervezeti jogállására irányadó jog. A részvények vagy kötvények – akár látra szóló, akár névre szóló formában történő – kibocsátására a kibocsátó jogi személy szervezeti jogállására alkalmazandó jog az irányadó.

A szellemi alkotás szerzői jogának keletkezésére, tartalmára és lejártára az első közzététel helye szerinti állam joga az irányadó.

A szellemi tulajdonjogok keletkezésére, tartalmára és lejártára a letétbe helyezés vagy lajstromba vétel, illetve a letétbe helyezés vagy lajstromba vétel iránti kérelem előterjesztése államának joga az irányadó.

Lásd a polgári törvénykönyv 2613–2632. cikkét.

3.9 Fizetéseképtelenség

Az alkalmazandó jogra vonatkozó rendelkezéseket a fizetéseképtelenségi eljárásról és a fizetéseképtelenség elkerülését célzó eljárásokról szóló 85/2014. sz. törvény tartalmazza, amelyek elősegítik az 1346/2000/EK rendelet alkalmazását.

Utolsó frissítés: 13/04/2018

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg. Az egyes tagállamok által gondozott, e honlapon helyet kapott nemzeti tartalmak frissítése jelenleg zajlik, tekintettel az Egyesült Királyság kilépésére az Európai Unióból. Előfordulhat, hogy néhány részlet elkerülte a figyelmünket, és egy adott weboldal még nem tükrözi a megváltozott helyzetet. Igyezzünk mihamarabb naprakésszé tenni a teljes tartalmat.

Melyik jog alkalmazandó? - Szlovénia

1 A hatályos jogszabályok forrásai

1.1 Nemzeti szabályok

A nemzetközi magánjog általános szabályait rögzítő alapvető jogszabály a nemzetközi magánjogról és eljárásról szóló törvény (*Zakon o mednarodnem zasebnem pravu in postopku*, röviden: ZMZPP, a Szlovén Köztársaság hivatalos közlönyének [*Uradni list RS*] 56/99. száma). Az egyes kollíziókra a különféle tárgyköröket szabályozó jogszabályok az irányadók (például a pénzügyi műveletekről, a fizetéseképtelenségi eljárásról és a kötelező megszüntetéséről szóló törvény (*Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju*, röviden: ZFPPIPP).

1.2 Többoldalú nemzetközi egyezmények

A Szlovén Köztársaság által megerősített és közzétett egyezmények közvetlenül alkalmazandók, és elsőbbséget élveznek a nemzeti jogszabályokkal szemben. A kollíziós szabályokra a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló, 1980. június 19-i római egyezmény módosításai által kötelezett tagállamokra kiterjedő, a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló, 2008. június 17-i 593/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (Róma I.) és a szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra alkalmazandó jogról szóló, 2007. július 11-i 864/2007 európai parlamenti és tanácsi rendelet (Róma II.) az irányadó. Kollíziós szabályokat a Szlovén Köztársaság által is aláírt, a nemzetközi magánjogról szóló [hágai egyezmény](#) révén elfogadott többoldalú egyezmények is tartalmaznak.

1.3 Főbb kétoldalú egyezmények

Kollíziós szabályok az Ausztriával, Bulgáriával, a Cseh Köztársasággal, Franciaországgal, Lengyelországgal, Magyarországgal, Mongóliával, az Orosz Föderációval, Romániával és Szlovákiával megkötött, a jogsegélyről szóló kétoldalú egyezményekben is szerepelnek. Az egyezmények felsorolása a [minisztérium weboldalain](#) érhető el.

2 A kollíziós jogi szabályok végrehajtása

2.1 A bírág hivatalból kötelesek-e alkalmazni a kollíziós jogi szabályokat?

A bíróságot köti a jogi kollízióra irányadó jog, azonban a felek szabadon megállapodhatnak a jogviszonyukra irányadó jogban. Ilyen esetben a felek által választott jog alkalmazandó. Ezenfelül a nemzetközi magánjogról és eljárásról szóló törvény szerint általánosságban irányadó jog nem alkalmazandó, ha az összes körülmény alapján nyilvánvaló, hogy a szóban forgó jogviszony és az alkalmazandó jog között nincs jelentős kapcsolat, azonban valamely más joggal lényegesen szorosabb kapcsolat áll fenn.

2.2 Vissza- és továbbutalás (Renvoi)

A vissza- és továbbutalás doktrínáját a nemzetközi magánjogról és eljárásról szóló törvény 6. cikke rögzíti, amely előírja, hogy amennyiben az alkalmazandó jog meghatározása során valamely külföldi állam szabályai a szlovén jogra utalnak, az alkalmazandó jogra vonatkozó szlovén rendelkezésekre tekintet nélkül a szlovén jog az irányadó. Ez a rendelkezés nem alkalmazandó abban az esetben, ha a felek választják meg az irányadó jogot.

2.3 A kapcsoló tényező megváltozása

A változó kapcsoló tényezőkre irányadó konkrét jogválasztási szabály rendszerint e szabály alkalmazásának időpontját is meghatározza. Bizonyos kapcsoló tényezők a kollíziós szabályban rögzített irányadó jog megválasztása szempontjából döntő jelentőséggel bíró időpontot hordoznak magukban (például a végrendeletnek a végrendelet elkészítésekor fennálló állampolgársága), míg más körülmények között a kapcsoló tényező megváltozása eltérő jogrendszer alkalmazandóságát vonja maga után. Tartós jogviszonyok esetén a már megszerzett jogok elismerésének alapelvét kell alkalmazni.

2.4 Kivételek a kollíziós jogi szabályok általános alkalmazása alól

A nemzetközi magánjogról és eljárásról szóló törvény által meghatározott jog nem alkalmazandó, ha alkalmazásának joghatása ellentétes lenne a szlovén jogrenddel. A közrend fogalma az ítélezési gyakorlat révén kifejezett jogi követelmény. Ennek alapját többnyire az állam alkotmányos szabályai, a nemzeti jogszabályok alapelvei és erkölcsi alapelvek képezik.

2.5 A külföldi jog bizonyítása

A bíróság vagy hatáskörrel rendelkező más hatóság hivatalból határozza meg az alkalmazandó külföldi jog tartalmát az igazságszolgáltatásért felelős minisztérium külföldi jogra vonatkozó tájékoztatása vagy a külföldi jog tartalmának más alkalmas módszerrel történő megvizsgálása révén. A felek a külföldi jog tartalmát illetően valamely hatáskörrel rendelkező külföldi hatóság vagy intézmény által kiadott közokiratot vagy más dokumentumot nyújthatnak be. Amennyiben a külföldi jog tartalma nem állapítható meg a konkrét ügyben, a szlovén jog alkalmazandó.

3 Kollíziós jogi szabályok

3.1 Szerződéses kötelek és jogi aktusok

A tagállamokat illetően a Szlovén Köztársaságban a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló, 2008. június 17-i 593/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet alkalmazandó, és az az anyagi jogra irányadó nemzeti jogszabályok helyébe lép. A rendelet hatálya alá nem tartozó ügyekben adott esetben a kétoldalú egyezmények alkalmazandók. Kétoldalú egyezmények hiányában a szerződéses jogviszonyokban a jogi kollíziókra irányadó nemzeti jog (a nemzetközi magánjogról és eljárásról szóló törvény) alkalmazandó.

Általános kollíziós szabály:

A nemzetközi magánjogról és eljárásról szóló törvény értelmében jogszabály vagy nemzetközi egyezmény eltérő rendelkezése hiányában a szerződő felek szerződésére az általuk választott jog alkalmazandó. A felek jogválasztásra vonatkozó akarata kifejezetten kinyilvánítható, illetve a szerződéses rendelkezések vagy más körülmények egyértelműen egy adott, a felek által választott jogra utalhatnak. A szerződés érvényességét a választott jog szerint kell megvizsgálni. Amennyiben a felek nem választottak alkalmazandó jogot, a legszorosabban kapcsolódó jog az irányadó. Amennyiben a körülmények nem utalnak más jogra, a szerződés alapvető elemeinek teljesítésére köteles fél állandó lakóhelye vagy üzleti tevékenységének fő helye szerinti állam joga alkalmazandó.

A munkaszerződésekre a munkavállaló munkavégzésének szokásos helye szerinti állam joga az irányadó. A munkaszerződésben eltérő jog alkalmazásában való megállapodásukkal a felek nem zárhatják ki a szóban forgó jog választásának hiányában a felekre alkalmazandó állami jog munkavállalói jogok védelmére vonatkozó kötelező rendelkezéseinek alkalmazását.

A fogyasztói szerződés termékek, jogok és/vagy szolgáltatások fogyasztó részére történő biztosítására irányuló szerződés. A fogyasztó olyan személy, aki túlnyomórészt személyes vagy háztartási felhasználás céljára termékeket, jogokat vagy szolgáltatásokat szerez be. A fogyasztói szerződés nem tartalmaz szállítási szerződést vagy a fogyasztó részére történő szolgáltatásnyújtásra vonatkozó szerződést, amennyiben a szerződés teljesítésére teljes mértékben a fogyasztó állandó lakóhelyének államán kívül kerül sor. A nemzetközi magánjogról és eljárásról szóló törvény rendelkezéseinek sérelme nélkül a fogyasztói szerződésre a fogyasztó tartózkodási helye szerinti állam joga az irányadó, amennyiben a szerződést az említett államban megtett ajánlat vagy felhívás alapján kötötték, vagy ha a fogyasztó az adott államban tette meg a szerződéskötéshez szükséges lépéseket, vagy amennyiben a fogyasztó társszerződő fél, vagy képviselője az adott államban kapja meg a fogyasztó megrendelését, vagy amennyiben az adásvételi szerződést másik államban kötötték meg, vagy a fogyasztó másik államban adta le a megrendelést, vagy amennyiben az eladó ilyen szerződések megkötésének népszerűsítésére utazást szervezett. A fenti körülmények között a szerződő felek nem állapodhatnak meg olyan jog alkalmazásában, amely kizárja a fogyasztó állandó lakóhelye szerinti államban a fogyasztói jogok védelmét szolgáló kötelező rendelkezések alkalmazását.

Az ingatlanokkal kapcsolatos szerződésekre az ingatlan fekvésének helye szerinti állam joga alkalmazandó.

A szerződő felek eltérő megállapodása hiányában a szerződő felek jogviszonyára az általános kollíziós szabály alkalmazandó annak meghatározását illetően is, hogy az ingó vagyontárgy vevője mikortól jogosult az adott vagyontárgy használatára és gyümölcseinek szedésére és mikortól viseli a vagyontárggyal kapcsolatos kockázatokat.

Ezenfelül a szerződő felek eltérő megállapodása hiányában a vagyontárgy átadásának módszerére és az átvétel visszautasítása esetén szükséges intézkedések megtételére a vagyontárgy szándékolt átadásának helye szerinti állam joga az irányadó.

Valamely követelés engedményezésének vagy tartozás átvállalásának joghatásait illetően: az engedményezésben vagy a tartozásátvállalásban közvetlenül nem érintett adósok vagy hitelezők jogállására az engedményezésre, illetve a tartozásátvállalásra alkalmazandó jog az irányadó.

Eltérő döntés hiányában az elsődleges ügyletre alkalmazandó jog az irányadó a járulékos ügyletre.

Az egyoldalú jogügyletekre az adós állandó lakóhelye vagy székhelye szerinti állam joga alkalmazandó.

3.2 Szerződésen kívüli kötelmi viszonyok

A nemzetközi egyezmény vagy a szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra alkalmazandó jogról szóló, 2007. július 11-i 864/2007 európai parlamenti és tanácsi rendelet (Róma II.) hatálya alá nem tartozó, szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra a kollíziós szabályok szerint a nemzeti jog az irányadó.

A nemzetközi magánjogról és eljárásról szóló törvény értelmében a szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra a cselekmény elkövetésének helye szerinti állam joga alkalmazandó A következmény felmerülésének helye szerinti állam joga alkalmazandó, amennyiben az a sértettre kedvezőbb, feltéve, hogy a sértettnek előre kellett látnia a következmények helyszínét, vagy azt előre láthatta. Amennyiben e jog és az adott jogviszony között nincs szoros kapcsolat, azonban egy másik joggal kapcsolat áll fenn, ez utóbbi jog alkalmazandó.

Amennyiben a kártérítési felelősséget keletkeztető eseményre nyílt tengeren közlekedő hajón vagy légi járművön került sor, vélelmezendő, hogy az alkalmazandó jog a hajó vagy légi jármű lajstromozása szerinti állam joga.

3.3 A személyi állapot, valamint annak a családi állapottal kapcsolatos vonatkozásai (név, lakóhely, cselekvőképesség)

Amennyiben a Szlovén Köztársaság valamely állampolgára egy másik államnak is állampolgára, a nemzetközi magánjogról és eljárásról szóló törvény alkalmazásában e személyt kizárólag szlovén állampolgárnak kell tekinteni. Amennyiben valamely személy a Szlovén Köztársaság állampolgárságával nem, azonban két vagy több állam állampolgárságával rendelkezik, a nemzetközi magánjogról és eljárásról szóló törvény alkalmazásában az adott személy

állandó lakóhelye szerinti állam joga az irányadó. Amennyiben valamely személy az állampolgársága szerinti egyetlen államban sem rendelkezik állandó lakóhellyel, a nemzetközi magánjogról és eljárásról szóló törvény alkalmazásában azon állam joga az irányadó, amelyhez az adott személyt a legszorosabb kapcsolat fűzi.

Amennyiben az adott személy nem rendelkezik állampolgársággal, vagy állampolgársága nem határozható meg, az állandó lakóhelye szerinti állam joga alkalmazandó. Amennyiben az adott személy nem rendelkezik állandó lakóhellyel, vagy állandó lakóhelye nem határozható meg, az ideiglenes tartózkodási helye szerinti állam joga alkalmazandó. Amennyiben az ideiglenes tartózkodási hely sem állapítható meg, a szlovén jog alkalmazandó.

A személy nevének megváltoztatására az adott személy állampolgársága szerinti állam joga alkalmazandó.

A természetes személy szerződéskötési képességére az adott személy állampolgársága szerinti állam joga alkalmazandó. Az állampolgársága szerinti állam joga alapján szerződéskötési képességgel nem rendelkező természetes személy szerződéskötési képességének fennállása vélelmezendő, amennyiben a kötelezettség keletkezésének helye szerinti állam joga szerint rendelkezik e képességgel. Valamely természetes személy szerződéskötési képességének elvesztésére vagy korlátozására az adott személy állampolgársága szerinti állam joga az irányadó.

3.4 Szülő-gyermek kapcsolat megállapítása, ideértve az örökbefogadást is

3.4.1 Szülő-gyermek kapcsolat megállapítása

A gondnok kijelölésére vagy a gondnokság megszüntetésére, valamint a gondnok és a gondnokság alatt álló (gondnokolt) személy közötti jogviszonyra a gondnokolt személy állampolgársága szerinti állam joga az irányadó. A Szlovén Köztársaságban külföldi vagy hontalan személlyel szemben alkalmazott ideiglenes egészségügyi intézkedésekre a szlovén jog az irányadó, és azok mindaddig hatályban maradnak, amíg a joghatósággal rendelkező állam nem dönt az intézkedésről vagy – adott esetben – nem semmisíti meg azt. E szabály a külföldi vagy hontalan személy Szlovén Köztársaság területén fekvő vagyontárgyának védelmére is alkalmazandó.

A szülők és gyermekek közötti kapcsolatokra az állampolgárságuk szerinti állam joga az irányadó. Amennyiben a szülők és a gyermekek eltérő államok állampolgárságával rendelkeznek, a valamennyiük állandó lakóhelye szerinti állam joga alkalmazandó. Amennyiben a szülők és a gyermekek eltérő államok állampolgárai, és nem ugyanabban az államban rendelkeznek állandó lakóhellyel, a gyermek állampolgársága szerinti állam joga alkalmazandó.

Az apaság vagy anyaság elismerésére, megállapítására és vitatására irányuló eljárásra a gyermek állampolgársága szerinti állam joga az irányadó.

A vérrokonokkal szemben fennálló tartási kötelezettségre – a szülők által a gyermekeknek nyújtandó tartás kivételével – és a házasságkötés révén rokonná vált személyekkel (azaz a nem vérrokonokkal) szemben fennálló tartási kötelezettségre a tartást igénylő személy állampolgársága szerinti állam joga az irányadó.

A gyermek törvényesítésének eljárására a szülők állampolgársága szerinti állam joga vagy – amennyiben a szülők nem azonos állam állampolgárai – azon szülő államának joga az irányadó, amely szerint az örökbefogadás érvényes. A törvényesítéshez a gyermek, más személy vagy valamely nemzeti szerv által történő hozzájárulásra a gyermek állampolgársága szerinti állam joga az irányadó.

3.4.2 Örökbefogadás

Az örökbefogadás feltételeit és megszüntetését az örökbefogadó és az örökbefogadott állampolgársága szerinti állam joga határozza meg. Amennyiben az örökbefogadó és az örökbefogadott eltérő államok állampolgárságával rendelkezik, az örökbefogadás feltételeire és megszüntetésére az állampolgárságuk szerinti államok joga együttesen alkalmazandó. Amennyiben a házastársak együtt fogadnak örökbe, az örökbefogadás feltételeire és megszüntetésére az örökbefogadott állampolgársága szerinti állam joga és az egyik és a másik házastárs állampolgársága szerinti államok joga is irányadó. Az örökbefogadás alakíságára az örökbefogadás helye szerinti állam joga az irányadó. Az örökbefogadás joghatására az örökbefogadónak és az örökbefogadottnak az örökbefogadás engedélyezésekor fennálló állampolgársága szerinti állam joga az irányadó. Amennyiben az örökbefogadó és az örökbefogadott eltérő államok állampolgárságával rendelkezik, az állandó lakóhelyük szerinti állam joga alkalmazandó. Amennyiben az örökbefogadó és az örökbefogadott eltérő államok állampolgárai, és nem ugyanabban az államban rendelkeznek állandó lakóhellyel, az örökbefogadott állampolgársága szerinti állam joga alkalmazandó.

3.5 Házasság, házasság nélkül együtt élő párok, élettársi kapcsolatok, házasság felbontása, különválás, tartási kötelezettségek

3.5.1 Házasság

A házasságkötés feltételeire az egyes feleknek a házasságkötés időpontjában fennálló állampolgársága szerinti állam joga az irányadó. A házasságkötés alakíságára a házasságkötés helye szerinti állam joga az irányadó. A házasság érvénytelenségére a házasságkötésre a fent ismertetett kollíziós szabályok alapján alkalmazandó jog az irányadó.

3.5.2 A házasság nélkül együtt élő párok és az élettársi kapcsolatok

A nemzetközi magánjogról és eljárásról szóló törvény nem tartalmaz a nem ház/élettársi kapcsolatban élő párokra vonatkozó különös rendelkezéseket. Tekintettel azonban a nem házas személyek kapcsolatának/az élettársi kapcsolatnak a házasságával azonos jogkövetkezményeire, előfordulhat, hogy azokra is a házasságra vonatkozó rendelkezések az irányadók.

A nem házas személyek/élettársi kapcsolatban élők közötti vagyoni jogi viszonyokra az állampolgárságuk szerinti állam joga az irányadó. Amennyiben e személyek állampolgársága különböző, a közös lakóhelyük szerinti állam joga alkalmazandó. A nem házas személyek/élettársi kapcsolatban élők szerződésen alapuló vagyoni jogi viszonyai tekintetében az irányadó jog a vagyoni jogi viszonyokra a szerződés megkötésekor alkalmazandó jog.

A nemzetközi magánjogról és eljárásról szóló törvény nem tartalmaz az azonos neműek közötti bejegyzett élettársi kapcsolatokra és az azok feltételeire vonatkozó különös rendelkezéseket. Tekintettel azonban az azonos neműek közötti élettársi kapcsolatok házasságával azonos jogkövetkezményeire, azokra a házasságra vonatkozó rendelkezések alkalmazhatók.

3.5.3 A házasság felbontása és a különválás

A házasság felbontására a házastársaknak a házasság felbontásának kezdeményezésekor fennálló közös állampolgársága szerinti állam joga az irányadó. Amennyiben a házasság felbontásának kezdeményezésekor a házastársak eltérő államok állampolgárságával rendelkeznek, a házasság felbontására az állampolgárságuk szerinti államok joga együttesen irányadó. Amennyiben a fenti szabályok alapján nem kerülhet sor a házasság felbontására, a házasság felbontására a szlovén jog az irányadó, amennyiben a házasság felbontásának kezdeményezésekor a házastársak egyike a Szlovén Köztársaságban rendelkezett állandó lakóhellyel. Amennyiben a házastársak egyike szlovén állampolgár, de nem rendelkezik állandó lakóhellyel Szlovéniában, és a házasság felbontására nem kerülhet sor a fenti szabályok alapján, a házasság felbontására a szlovén jog az irányadó.

A nemzetközi magánjogról és eljárásról szóló törvény nem tartalmaz az azonos neműek közötti élettársi kapcsolatok megszüntetésére vonatkozó különös rendelkezéseket. Tekintettel azonban az azonos neműek közötti élettársi kapcsolatok házasságával azonos jogkövetkezményeire, azokra a házasság felbontására vonatkozó rendelkezések alkalmazhatók.

3.5.4 Tartási kötelezettségek

A szülők és gyermekek közötti kapcsolatokra az állampolgárságuk szerinti állam joga az irányadó. Amennyiben a szülők és a gyermekek eltérő államok állampolgárságával rendelkeznek, a valamennyiük állandó lakóhelye szerinti állam joga alkalmazandó. Amennyiben a szülők és a gyermekek eltérő államok állampolgárai, és nem ugyanabban az államban rendelkeznek állandó lakóhellyel, a gyermek állampolgársága szerinti állam joga alkalmazandó.

3.6 Házassági vagyoni jogi rendszerek

A házastársak közötti személyi és vagyoni jogi rendszerre az állampolgárságuk szerinti állam joga az irányadó. Amennyiben a házastársak eltérő államok állampolgárságával rendelkeznek, az állandó lakóhelyük szerinti állam joga alkalmazandó. Amennyiben a házastársak közös állampolgársággal és azonos államban található állandó lakóhellyel sem rendelkeznek, az utolsó közös lakóhelyük szerinti állam joga alkalmazandó. Amennyiben az alkalmazandó jog e szabályok alapján nem határozható meg, az a jog alkalmazandó, amelyhez a házastársakat a legszorosabb kapcsolat fűzi.

A házastársak szerződésen alapuló vagyoni jogi rendszerére azon állam joga az irányadó, amely a szerződés megkötésekor a házastársak személyes és vagyoni viszonyára irányadó volt. Amennyiben e jog szerint a házastársak megválaszthatják a vagyoni jogi megállapodásaikra alkalmazandó jogot, az általuk választott jog alkalmazandó.

A házasság érvénytelenítése vagy felbontása esetén a házastársak személyes és vagyoni jogi rendszereire alkalmazandó kollíziós szabályok az irányadók a személyes és közös vagyoni jogi rendszerekre.

3.7 Öröklés, végintézkedések

Az öröklésre és örökösök elhalálozásakor fennálló állampolgárságuk szerinti állam joga az irányadó. A végintézkedési képességre a végrendelet készítőjének a végrendelet elkészítésekor fennálló állampolgárságuk szerinti állam joga az irányadó.

A végrendelet alakilag akkor érvényes, ha a következő jogrendszerek egyikében érvényesnek minősül: a végrendelet elkészítésének helye szerinti állam joga; azon állam joga, amelynek a végrendelet készítője a végrendelet elkészítésekor vagy elhalálozásának időpontjában az állampolgára volt; azon állam joga, amelyben a végrendelet készítője a végrendelet elkészítésekor vagy elhalálozásának időpontjában állandó lakóhellyel rendelkezett; a szlovén jog; vagy ingatlanokat illetően az ingatlan fekvésének helye szerinti állam joga.

A végrendelet visszavonása alakilag akkor érvényes, ha érvényesnek minősül bármely olyan jog alapján, amely szerint a végrendelet elkészítése – a fent ismertetettek szerint – érvényes lenne.

3.8 Ingatlan

A tulajdonjogi viszonyokra és más dologi jogokra a vagyontárgy fekvésének helye szerinti állam joga az irányadó. A szállítás alatt álló vagyontárgyakkal kapcsolatos tulajdonjogi viszonyokra a rendeltetési hely államának joga alkalmazandó. A közlekedési eszközökkel kapcsolatos tulajdonjogi viszonyokra a szlovén jog eltérő rendelkezése hiányában azon állam joga az irányadó, amelyben az adott járművek találhatóak.

3.9 Fizetésképtelenség

A fizetésképtelenségi eljárásról szóló, 2000. május 29-i 1346/2000/EK tanácsi rendelet közvetlenül alkalmazandó Szlovéniában az alkalmazási körébe tartozó kérdésekre és tagállamokra. Amennyiben a rendelet nem alkalmazandó, az irányadó jog a szlovén nemzeti jog, mégpedig a pénzügyi műveletekről, a fizetésképtelenségi eljárásról és a kötelező megszüntetéséről szóló törvény (*Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju*, röviden: ZFPPIPP, UL RS, ZFPPIPP-UPB7, 63/2013. sz.).

E törvénynek a „Nemzetközi elemmel rendelkező fizetésképtelenségi eljárások” címet viselő fejezete a nemzetközi elemmel rendelkező fizetésképtelenségi eljárásokra vonatkozó általános szabályokat tartalmaz, szabályozza a külföldi hitelezők és vagyonfelügyelők nemzeti bírósághoz való hozzáférést és a külföldi bíróságokkal és külföldi vagyonfelügyelőkkel való együttműködést. E fejezet a külföldi fizetésképtelenségi eljárások elismerését és az ideiglenes intézkedéseket, a fizetésképtelenség miatti párhuzamos intézkedéseket és a fizetésképtelenségi eljárások jogkövetkezményeire alkalmazandó jogot is szabályozza.

A nemzeti fizetésképtelenségi eljárásokra hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróság határozhat valamely külföldi eljárás elismeréséről és a külföldi bíróságokkal való együttműködésről. A nemzeti fizetésképtelenségi eljárások lefolytatására hatáskörrel rendelkező helyi nemzeti bíróságok: 1. amennyiben a belföldi jogi személyként vagy vállalkozóként működő adós a Szlovén Köztársaságban rendelkezik székhellyel: az adós letelepedési helye szerint illetékes bíróság; 2. amennyiben a külföldi személy adós a Szlovén Köztársaság területén fiókteleppel rendelkezik: az adós fióktelepe üzleti tevékenységének fő helye szerint illetékes bíróság; 3. egyéb esetekben: a ljubljanei kerületi bíróság (Okrožno sodišče v Ljubljani).

A fizetésképtelenségi eljárások jogkövetkezményeire irányadó jogot illetően az általános szabály szerint az eljárás lefolytatásának helye szerinti állam joga alkalmazandó, hacsak a jog valamely konkrét ügy vonatkozásában eltérően nem rendelkezik. A pénzügyi műveletekről, a fizetésképtelenségi eljárásról és a kötelező megszüntetéséről szóló törvény a megszerzett ingatlan használatával kapcsolatos szerződések vonatkozásában irányadó jogként az ingatlan fekvésének helye szerinti állam jogát határozza meg. A nyilvántartásba bejegyzett jogokra alkalmazandó jogra (a nyilvántartás vezetésére jogosult állam joga) különös szabályok vonatkoznak a fizetési rendszerekre és a pénzügyi piacokra vonatkozó jogot (az említett fizetési rendszerekre/pénzügyi piacokra alkalmazott állami jog), a beszámítási és visszavásárlási szerződésekre alkalmazandó jogot és a munkaszerződésekre irányadó jogot illetően.

Utolsó frissítés: 17/04/2018

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg. Az egyes tagállamok által gondozott, e honlapon helyet kapott nemzeti tartalmak frissítése jelenleg zajlik, tekintettel az Egyesült Királyság kilépésére az Európai Unióból. Előfordulhat, hogy néhány részlet elkerülte a figyelmünket, és egy adott weboldal még nem tükrözi a megváltozott helyzetet. Igyekszünk mihamarabb naprakésszé tenni a teljes tartalmat.

Melyik jog alkalmazandó? - Svédország

1 A hatályos jogszabályok forrásai

1.1 Nemzeti szabályok

Svédországban csak részben rögzítik jogszabályok a nemzetközi magánjogot, és azt az írott jog és az esetjog kombinációja alkotja. Az írott jog célja többnyire azon nemzetközi egyezmények érvényesítése, amelyekben Svédország részes fél. Az elsődleges jogi szabályozás a következő:

Házasság és gyermekek

A házasság és a gondnokság vonatkozásában bizonyos nemzetközi jogviszonyokról szóló törvény (*Lagen [1904:26 s. 1] om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap*, ismert svéd rövidítése: IÄL) 3. fejezetének 4. és 6. szakasza

A házasság, az örökbefogadás és a gondnokság vonatkozásában bizonyos nemzetközi jogviszonyokról szóló rendelet (*Förordningen [1931:429] om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, adoption och förmynderskap*, NÄF) 9., 12. és 13. szakasza

Az örökbefogadás vonatkozásában bizonyos nemzetközi jogviszonyokról szóló törvény (*Lagen [1971:796] om internationella rättsförhållanden rörande adoption*, IAL) 2. szakasza

A nemzetközi apasági kérdésekről szóló törvény (*Lagen [1985:367] om internationella faderskapsfrågor*, IFL) 2., 3. és 6. szakasza

A házastársak vagy élettársak közötti vagyoni jogi viszonyokkal kapcsolatos bizonyos nemzetközi kérdésekről szóló törvény (*Lagen [1990:272] om internationella frågor rörande makars och sambors förmögenhetsförhållanden*, LIMF) 3–5. szakasza

Az 1996. évi hágai egyezményre vonatkozó törvény (*Lagen [2012:318] om 1996 års Haagkonvention*) 1. szakasza és az említett, a szülői felelősséggel és a gyermekek védelmét szolgáló intézkedésekkel kapcsolatos együttműködésről, valamint az ilyen ügyekre irányadó joghatóságról, alkalmazandó jogról, elismerésről és végrehajtásról szóló, 1996. évi hágai egyezmény 15–22. cikke

A tartással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az e területen folytatott együttműködésről szóló, 2008. december 18-i 4/2009/EK tanácsi rendelet 15. cikke és a tartási kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló 2007. évi hágai jegyzőkönyv

Öröklés

Az öröklési ügyekre irányadó joghatóságról, az alkalmazandó jogról, az öröklési ügyekben hozott határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az öröklési ügyekben kiállított közokiratok elfogadásáról és végrehajtásáról, valamint az európai öröklési bizonyítvány bevezetéséről szóló, 2012. július 4-i 650/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 20–38. cikke

Szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról

A szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló, 2008. június 17-i 593/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet („Róma I” rendelet)

A váltókról szóló törvény (*Växellagen* 1932:130) 79–87. szakasza

A csekkokról szóló törvény (*Checklagen* 1932:131) 58-65. szakasza

Az áruk adásvételére alkalmazandó jogról szóló törvény (*Lagen [1964:528] om tillämplig lag beträffande köp av lösa saker*, IKL)

A munkahelyen a vállalati döntésekben való részvételről szóló törvény (*Lagen [1976:580] om medbestämmande i arbetslivet*, MBL) 25a., 31a. és 42a. szakasza

A bizonyos biztosítási szerződésekre alkalmazandó jogról szóló törvény (*Lagen [1993:645] om tillämplig lag för vissa försäkringsavtal*)

A hajózásról szóló törvénykönyv (*Sjölagen* 1994:1009) 13. fejezetének 4. szakasza és 14. fejezetének 2. szakasza

A fogyasztói szerződésekről szóló törvény (*Lagen [1994:1512] om avtalsvillkor i konsumentförhållanden*) 14. szakasza

A fogyasztóknak a lakóingatlanok időben megosztott használatára vagy a hosszú távra szóló üdülési termékekre vonatkozó megállapodásokban történő

védelméről szóló törvény (*Lagen [2011:914] om konsumentskydd vid avtal om tidsdelat boende eller långfristig semesterprodukt*) 1. fejezetének 4. szakasza

A távollevők között létrejött szerződésekről és a hálaló kereskedelemről szóló törvény (*Lagen [2005:59] om distansavtal och avtal utanför affärslokaler*) 3. fejezetének 14. szakasza

A fogyasztók részére történő értékesítésekről szóló törvény (*Konsumentköplagen* 1990:932) 48. szakasza

Kártérítés

A szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra alkalmazandó jogról szóló, 2007. július 11-i 864/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet („Róma II” rendelet)

A közúti közlekedési sérülésekről szóló törvény (*Trafikskadelagen* 1975:1410) 8., 14. és 38. szakasza

A Svédország és Norvégia között a rénszarvasok legeltetéséről 1972. február 9-én létrejött egyezményvel kapcsolatos törvény (*Lagen [1972:114] med anledning av konventionen den 9 februari 1972 mellan Sverige och Norge om renbetning*) 1. szakasza

A Dánia, Finnország, Norvégia és Svédország között 1974. február 19-én létrejött környezetvédelmi egyezményvel kapcsolatos törvény (*Lagen [1974:268] med anledning av miljöskyddskonventionen den 19 februari 1974 mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige*) 1. szakasza

A fizetéseképtelenségre vonatkozó jog

A fizetéseképtelenségi eljárásról szóló, 2000. május 29-i 1346/2000/EK tanácsi rendelet (fizetéseképtelenségi rendelet) 4., 8–11., 14., 15., 28. és 43. cikke (az Európai Parlament és a Tanács módosított rendeletet fogadott el, amely 2015 nyarán lép hatályba)

A Dániában, Finnországban, Izlandon vagy Norvégiában fekvő vagyont érintő fizetéseképtelenségre irányadó szabályok megállapításáról szóló törvény (*Lag [1934:67] med bestämmelser om konkurs, som omfattar egendom i Danmark, Finland, Island eller Norge*) 1., 3. és 5–8. szakasza

A Dániában, Finnországban, Izlandon vagy Norvégiában bekövetkező fizetéseképtelenség joghatásairól szóló törvény (*Lag [1934:68] om verkan av konkurs, som inträffat i Danmark, Finland, Island eller Norge*) 1., 4–9. és 13. szakasza

Egy másik skandináv országban fekvő vagyont érintő fizetéseképtelenségről szóló törvény (*Lag [1981:6] om konkurs som omfattar egendom i annat nordiskt land*) 1., 3–8. és 12. szakasza

Egy másik skandináv országban bekövetkező fizetéseképtelenség joghatásairól szóló törvény (*Lag [1981:7] om verkan av konkurs som inträffat i annat nordiskt land*) 1., 4–9., 13. és 14. szakasza

1.2 Többoldalú nemzetközi egyezmények

Svédország az alkalmazandó jogot meghatározó szabályokat rögzítő, alábbi többoldalú nemzetközi egyezményekben részes fél. Svédország a nemzetközi szerződések tekintetében „dualista” megközelítést alkalmaz, vagyis a többoldalú egyezményeket a svéd belső jogba is át kell ültetni: lásd fent.

A Nemzetek Szövetsége

Az idegen és a saját váltóra vonatkozó törvények ütközésének rendezése tárgyában megkötött 1930. évi egyezmény

A csekkre vonatkozó törvények ütközésének rendezése tárgyában megkötött 1931. évi egyezmény

Hágai Nemzetközi Magánjogi Konferencia

Az ingó dolgok nemzetközi adásvételére alkalmazandó jogról szóló 1955. évi egyezmény

A végrendeleti intézkedések szabályaival kapcsolatos kollíziókról szóló 1961. évi egyezmény

A szülői felelősséggel és a gyermekek védelmét szolgáló intézkedésekkel kapcsolatos együttműködésről, valamint az ilyen ügyekre irányadó joghatóságról, alkalmazandó jogról, elismerésről és végrehajtásról szóló 1996. évi egyezmény

A tartási kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló 2007. évi hágai jegyzőkönyv

Európai Unió

A szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló 1980. évi egyezmény (a „Róma I” rendelet a 2009. december 17. után megkötött szerződések vonatkozásában az egyezmény helyébe lép)

Skandináv egyezmények

A Dánia, Finnország, Izland, Norvégia és Svédország között létrejött, a házasságra, az örökbefogadásra és a gondnokságra vonatkozó nemzetközi magánjogi szabályok megállapításáról szóló (legutóbb egy 2006-os módosító egyezményrel módosított) 1931. évi egyezmény

A Svédország, Dánia, Finnország, Izland és Norvégia között létrejött, a fizetéseképtelenségről szóló 1933. évi egyezmény (skandináv fizetéseképtelenségi egyezmény)

A Dánia, Finnország, Izland, Norvégia és Svédország között létrejött, az öröklésről, a végrendeletekről és a hagyaték kezeléséről szóló (legutóbb egy 2012-es módosító egyezményrel módosított) 1934. évi egyezmény

A Dánia, Finnország, Norvégia és Svédország között létrejött 1974. évi környezetvédelmi egyezmény

1.3 Főbb kétoldalú egyezmények

A Svédország és Norvégia között a rénszarvasok legeltetéséről létrejött 1972. évi egyezmény (1972 års konvention mellan Sverige och Norge om renbetning)

2 A kollíziós jogi szabályok végrehajtása

2.1 A bírák hivatalból kötelesek-e alkalmazni a kollíziós jogi szabályokat?

A svéd jog nem tartalmaz olyan szabályt, amely előírná a bíróság számára a külföldi jog hivatalból történő alkalmazását. A kérdéssel főleg az ítélezési gyakorlat foglalkozott, amely láthatólag különbséget tesz a felek által bíróságon kívül szabadon rendezhető ügyekben (*dispositiva mål*) és a kizárólag bíróság által eldönthető ügyekben (*indispositiva mål*) történő eljárások között. Az olyan polgári peres ügyekben, amelyekben a felek jogosultak egyezséget kötni egymással, úgy tűnhet, hogy a külföldi jog kizárólag akkor alkalmazandó, ha arra a felek valamelyike hivatkozik. Számos, egyértelműen külföldi elemet tartalmazó ügyben kérdés nélkül a svéd jogot alkalmazták, mivel egyik fél sem hivatkozott a külföldi jogra. A bíróságon kívüli rendezést lehetővé nem tevő, másrészt az apaság megállapítását magukban foglaló eljárásokban például voltak olyan esetek, amelyekben a bíróságok hivatalból alkalmazták külföldi jogot.

2.2 Vissza- és továbbutalás (Renvoi)

A svéd nemzetközi magánjog főszabály szerint nem fogadja el a vissza- és továbbutalás doktrínáját. A váltókról szóló törvény 79. szakaszának (2) bekezdésében és a csekkokról szóló törvény 58. szakaszának (2) bekezdésében mindazonáltal szerepel egy kivétel, amely a külföldi állampolgárok váltókra vagy csekkre vonatkozó ügyletek megkötésére való képességére vonatkozik. Ennek oka, hogy az említett rendelkezések nemzetközi egyezményeken alapulnak. Az egy másik skandináv országban bekövetkező fizetéképtelenség joghatásairól szóló törvény 9. szakaszának (2) bekezdésében található egy másik kivétel. Végül, ami a házasságkötés alaki érvényességét illeti, a házasság és a gondnokság vonatkozásában bizonyos nemzetközi jogviszonyokról szóló törvény 1. szakaszának (7) bekezdése elismeri a vissza- és továbbutalást.

2.3 A kapcsoló tényező megváltozása

A svéd nemzetközi magánjog nem tartalmaz általános szabályt a kapcsoló tényező változásának joghatását illetően: a kérdést konkrétan az egyes önálló jogszabályok szabályozzák. Például a házastársak vagy élettársak közötti vagyoni jogi viszonyokkal kapcsolatos bizonyos nemzetközi kérdésekről szóló törvény 4. szakaszának (1) bekezdése rögzíti, hogy „[a]mennyiben az alkalmazandó jogot a felek megállapodása nem határozza meg, azon állam joga alkalmazandó, amelyben a házastársak a házasságkötéskor szokásos tartózkodási helyet (*hemvist*) létesítettek”, továbbá a törvény 4. szakaszának (2) bekezdése szerint „[a]mennyiben később mindkét házastárs más tagállamban létesített szokásos tartózkodási helyet, és ott legalább két évig lakott, ez utóbbi állam jogát kell alkalmazni”.

2.4 Kivételek a kollíziós jogi szabályok általános alkalmazása alól

A svéd nemzetközi magánjog alapelveinek tekinthető, hogy a külföldi jogi rendelkezés nem alkalmazható, amennyiben alkalmazása ezen ország jogrendszerének alapjaival nyilvánvalóan összeegyeztethetetlen lenne. E célt szolgáló rendelkezések sok nemzetközi magánjogi szabályozásban megtalálhatók, ebből azonban nem következik, hogy a közrendi korlátozáshoz jogszabályi alapra lenne szükség. Igen kevés ítéletben nyert megállapítást, hogy a külföldi jog a közrendi okokból nem alkalmazható.

Rendszerint az igazságszolgáltatás feladata annak meghatározása, hogy a svéd jog mely szabályai kötelezőek nemzetközi szinten.

2.5 A külföldi jog bizonyítása

Ha a bíróság megállapítása szerint külföldi jogot kell alkalmazni, és a bíróság nem ismeri a külföldi jogrendszer anyagi jogi rendelkezéseit, két lehetőség áll nyitva előtte. Maga folytatja le a vizsgálatot, vagy megkéri valamelyik felet, hogy bocsássa rendelkezésre a szükséges információt. Az alternatívák közötti választás alapját a célszerűség képezi. Ha a bíróság úgy dönt, hogy az ügyet maga vizsgálja ki, igénybe veheti az igazságügyi minisztérium segítségét. Főszabály szerint a bíróság aktívabb szerepet játszik olyan eljárásokban, amelyekben kizárólag bíróság határozhat (lásd fent); a bíróság a vizsgálódat nagyrészt a felekre hagyhatja olyan eljárásokban, amelyekben a felek szabadon egyezséget köthetnek egymással.

3 Kollíziós jogi szabályok

3.1 Szerződéses kötelemények és jogi aktusok

Svédország a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló 1980. évi római egyezmény részes fele. Bizonyos területeken más jogszabályok alkalmazandók. A „Róma I” rendelet a 2009. december 17. után megkötött szerződések vonatkozásában az egyezmény helyébe lép.

Az **árúk adásvételére** az áruk adásvételére alkalmazandó jogról szóló törvény az irányadó, amely az ingó dolgok nemzetközi adásvételére alkalmazandó jogról szóló 1955. évi hágai egyezményt ülteti át a belső jogba. A törvény elsőbbséget élvez a „Róma I” rendelet szabályaival szemben. Hatálya azonban nem terjed ki a fogyasztói szerződésekre. A 3. szakasz lehetővé teszi, hogy a vevő és az eladó megállapodásban határozzák meg az alkalmazandó jogot. A 4. szakasz rögzíti, hogy amennyiben a felek nem választották meg az alkalmazandó jogot, az eladó szokásos tartózkodási helye szerinti ország joga az irányadó. E szabály alól kivételt képez, ha az eladó a vevő szokásos tartózkodási helyének országában fogadta el a megrendelést, valamint a tőzsdén vagy árverésen történő vétel is kivételt képeznek.

Bizonyos **fogyasztói szerződések** vonatkozásában létezik egy másik kivétel is a „Róma I” rendelet szabályai alól. A fogyasztók jogválasztási kikötésekkel szembeni védelmét célzó különös szabályok található a fogyasztók részére történő értékesítésekről szóló törvény 48. szakaszában, a fogyasztói szerződésekről szóló törvény 14. szakaszában, a fogyasztóknak a lakóingatlanok időben megosztott használatára vagy a hosszú távra szóló üdülési termékekre vonatkozó megállapodásokban történő védelméről szóló törvény 1. fejezetének 4. szakaszában és a távollevők között létrejött szerződésekről és a hálaló kereskedelemről szóló törvény 3. fejezetének 14. szakaszában. E szabályok szerint bizonyos körülmények között valamely EGT-ország joga akkor alkalmazandó, ha a fogyasztó számára magasabb szintű védelmet kínál.

A váltókról szóló törvény 79–87. szakasza és a csekkokról szóló törvény 58–65. szakasza a **váltókra és csekkre** vonatkozó különös szabályokat tartalmaz. E szabályok a idegen és a saját váltóra vonatkozó törvények ütközésének rendezése tárgyában megkötött 1930. évi genfi egyezményen és a csekkre vonatkozó törvények ütközésének rendezése tárgyában megkötött 1931. évi genfi egyezményen alapulnak.

Egyes **kárbiztosítási szerződésekre** a bizonyos biztosítási szerződésekre alkalmazandó jogról szóló törvény az irányadó.

3.2 Szerződésen kívüli kötelmi viszonyok

A szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra alkalmazandó jog kérdését a „Róma II” rendelet szabályozza.

3.3 A személyi állapot, valamint annak a családi állapottal kapcsolatos vonatkozásai (név, lakóhely, cselekvőképesség)

A svéd nemzetközi magánjogban a személyes jogállás megállapítása szempontjából döntő jelentőséggel bír a kapcsoló tényező hagyományosan az állampolgárság volt. Napjainkban azonban annyi olyan ügy van, amelyben az állampolgárság a szokásos tartózkodási helynek mint fő kapcsoló tényezőnek adta át a helyét, hogy felvetődött a kérdés, hogy a személyes jogállás vonatkozásában még mindig egyetlen fő kapcsoló tényező létezik-e. A svéd nemzetközi magánjogban a „személyes jogállást” úgy kell érteni, hogy az magában foglalja a jogképesség és a névviseles alapvető kérdéseit.

A házasság és a gondnokság vonatkozásában bizonyos nemzetközi jogviszonyokról szóló törvény 1. fejezetének 1. szakasza alapján a svéd hatóság előtti **házasságkötésre való képességet** főszabály szerint a svéd joggal összhangban kell megállapítani, ha bármelyik fél svéd állampolgár, vagy Svédországban rendelkezik szokásos tartózkodási hellyel. Hasonló szabályok alkalmazandók a házasság, az örökbefogadás és a gondnokság vonatkozásában bizonyos nemzetközi jogviszonyokról szóló rendelet 1. szakasza alapján a skandináv kereten belül.

A **gondnokságra és vagyonkezelésre** vonatkozó különös szabályokat tartalmaz a házasság és a gondnokság vonatkozásában bizonyos nemzetközi jogviszonyokról szóló törvény 4. és 5. fejezete, valamint a házasság, az örökbefogadás és a gondnokság vonatkozásában bizonyos nemzetközi jogviszonyokról szóló rendelet 14–21a. szakasza.

Ami a **szerződésalkötési képességre** alkalmazandó jog kérdését illeti, a „Róma I” rendelet 13. cikke részleges választ ad ezzel kapcsolatban. A váltókat vagy csekkeket magukban foglaló ügyletek megkötésének képességére a váltókról szóló törvény 79. szakaszában és a csekkekről szóló törvény 58. szakaszában foglalt különös szabályok az irányadók.

Az **aktív és passzív perképességre** vonatkozó különös szabály található a bírósági eljárásról szóló törvénykönyv (*rättegångsbalken*) 11. fejezetének 3. szakaszában, amely szerint a saját országában jogi eljárás lefolytatására való képességgel nem rendelkező külföldi Svédországban eljárást indíthat, ha arra a svéd jog alapján képességgel rendelkezik.

A svéd nemzetközi magánjog a **névvisseléssel kapcsolatos kérdéseket** a személyes jogállásba tartozónak tekinti. Ez azt jelenti például, hogy az egyik házastárs által a másik házastárs nevének felvétele nem a házasság személyes szférában kifejtett joghatása kérdésének minősül. A személynevekről szóló törvény (*namnlagen*, 1982:670) 50. szakasza szerint a törvény nem vonatkozik olyan svéd állampolgárokra, akiknek szokásos tartózkodási helye Dániában, Norvégiában vagy Finnországban van; ez arra enged következtetni, hogy az máshol tartózkodó svéd állampolgárokra alkalmazandó. Az 51. szakasz rögzíti, hogy a törvény olyan külföldi állampolgárokra is alkalmazandó, akiknek szokásos tartózkodási helye Svédországban van.

3.4 Szülő-gyermek kapcsolat megállapítása, ideértve az örökbefogadást is

A svéd anyagi jog nem tesz különbséget **törvényes és törvénytelen gyermekek** között, és a svéd nemzetközi magánjog nem tartalmaz a gyermek házasságon belüli vagy azon kívüli születésének megállapítására vagy a gyermek későbbi törvényesítésére vonatkozó konkrét kollíziós szabályokat.

Ami az **apaság** megállapítására alkalmazandó jogot illeti, az apaság vélelmére és az apaság bíróság általi megállapítására eltérő szabályok vonatkoznak. Az apaság vélelmére a nemzetközi apasági kérdésekről szóló törvény 2. szakasza az irányadó. E rendelkezés szerint a gyermek anyjával házasságban élő vagy élt férfit a gyermek apjának kell tekinteni, amennyiben a gyermek születéskori szokásos tartózkodási helye szerinti állam jogából vagy – ha e jog senkit nem tekint apának – a gyermek születéskori állampolgársága szerinti állam jogából ez következik. Amennyiben azonban a gyermek szokásos tartózkodási helye születésekor Svédországban volt, a kérdést mindig a svéd joggal összhangban kell eldönteni. Amennyiben az apaságot bíróságon kell megállapítani, a bíróság azon ország jogát alkalmazza, amelyben a gyermek az elsőfokú ítélet meghozatalakor szokásos tartózkodási hellyel rendelkezett.

Az örökbefogadás vonatkozásában bizonyos nemzetközi jogviszonyokról szóló törvény 2. szakaszának (1) bekezdése alapján az **örökbefogadási** kérelmet elbíráló bíróságnak a svéd jogot kell alkalmaznia. A 2. szakasz (2) bekezdése szerint azonban ha a kérelem 18 éven aluli gyermekekre vonatkozik, a bíróságnak meg kell vizsgálnia, hogy a kérelmezőt vagy a gyermeket állampolgárság, szokásos tartózkodási hely vagy egyéb elem révén kapcsolat fűzi-e valamely külföldi államhoz, és hogy ez várhatóan nehézséget okoz-e majd a gyermeknek, ha az adott országban nem ismerik el az örökbefogadást.

Ami az örökbefogadás joghatásait illeti, ha valamely külföldi örökbefogadási határozat érvényes Svédországban, az örökbefogadott gyermeket a szülői felügyelet, a gondnokság és a tartás szempontjából az örökbefogadó szülő svéd házasságból származó gyermekeként kell tekinteni. Öröklés esetére ugyanakkor a jog kizárólag akkor írja elő az örökbefogadott gyermekekkel és az örökbefogadó szülő saját gyermekeivel való egyenlő bánásmódot, ha az örökbefogadásra Svédországban került sor. Ha az örökbefogadásra külföldön került sor, az örökbefogadott gyermek öröklési jogosultságát az örökléshez való jogra általában irányadó joggal, vagyis az állampolgárság szerinti ország jogával összhangban kell megítélni.

A **gyermektartásra** alkalmazandó jog kérdését a tartási kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló 2007. évi hágai jegyzőkönyv szabályozza. Főszabály szerint a tartási kötelezettségekre a gyermek szokásos tartózkodási helye szerinti állam joga az irányadó. Amennyiben a gyermek e jog alapján nem tudja megszerezni a tartást a tartás nyújtására kötelezett féltől, a bíróság helye szerinti ország jogát kell alkalmazni. Amennyiben a gyermek egyik említett jog alapján sem tudja megszerezni a tartást a tartás nyújtására kötelezett féltől, és mindkét fél ugyanazon állam állampolgára, ez utóbbi állam jogát kell alkalmazni.

3.5 Házasság, házasság nélkül együtt élő párok, élettársi kapcsolatok, házasság felbontása, különválás, tartási kötelezettségek

A **házasságalkötési képességet** illetően lásd a fenti 3.3. pontot. Főszabály szerint a házasság akkor minősül alakilag érvényesnek, ha az érvényes a megkötésének helye szerinti országban (a házasság és a gondnokság vonatkozásában bizonyos nemzetközi jogviszonyokról szóló törvény 1. fejezetének 7. szakasza).

A **házasság joghatásai** két fő kategóriára, a személyes szférát és a házastársak vagyonát érintő joghatásokra oszthatók (lásd a lenti 3.6. pontot). A személyes vonatkozásokat illetően a házasság fő joghatása, hogy a házastársak egymással szemben kölcsönösen tartásra kötelesek. A svéd nemzetközi magánjogban a házastársak örökléshez való jogának, a másik házastárs neve felvételének vagy a másik házastárs gyermekeinek tartására vonatkozó kötelezettségnek a kérdései nem minősülnek a házasság joghatásainak, és az alkalmazandó jogot az öröklésre, a személynevekre stb. irányadó kollíziós szabályok alapján kell meghatározni.

A **házastársi tartásra** alkalmazandó jog kérdését a tartási kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló 2007. évi hágai jegyzőkönyv szabályozza. Főszabály szerint a tartási kötelezettségekre a tartási kötelezettséggel terhelt fél szokásos tartózkodási helye szerinti állam joga az irányadó. Amennyiben bármelyik házastárs kifogásolja e jog alkalmazását, és a házassághoz másik állam (különösen a házastársak utolsó közös tartózkodási helye szerinti állam) jogát szorosabb kapcsolat fűzi, e másik állam jogát kell alkalmazni.

A **házasság felbontásával** kapcsolatos kérdésekben a házasság és a gondnokság vonatkozásában bizonyos nemzetközi jogviszonyokról szóló törvény 3. fejezete 4. szakaszának (1) bekezdése a svéd bíróságok számára a svéd jog alkalmazását írja elő. A 4. szakasz (2) bekezdése ez alól kivételt tesz, amennyiben mindkét házastárs külföldi állampolgár, és egyikük sem rendelkezett Svédországban szokásos tartózkodási hellyel legalább egy évig.

A svéd anyagi jog nem tartalmazza a **különválás** vagy a **házasság érvénytelenítésének** jogintézményeit, és ezekre az esetekre általánosan alkalmazandó kollíziós szabályok sem léteznek. Ami a skandináv országokat illeti, a házasság, az örökbefogadás és a gondnokság vonatkozásában bizonyos nemzetközi jogviszonyokról szóló rendelet 9. szakasza előírja, hogy a különválás eseteiben a bíróság a saját jogát alkalmazza.

3.6 Házassági vagyonjogi rendszerek

A házassági vagyonjogi rendszer alkalmazandó jogot a házastársak vagy élettársak közötti vagyonjogi viszonyokkal kapcsolatos bizonyos nemzetközi kérdésekről szóló törvény szabályozza. A törvény 3. szakasza lehetővé teszi, hogy a házassági vagy élettársi pár olyan írásbeli megállapodást kössenek, amelyben rögzítik, hogy házassági vagy élettársi rendszerükre azon ország joga az irányadó, amelyben egyikük a megállapodás megkötésének időpontjában szokásos tartózkodási hellyel rendelkezett, vagy amelynek ezen időpontban az állampolgára.

Arra az esetre, ha a házastársak nem kötnek érvényes jogválasztási megállapodást, a törvény 4. szakasza előírja, hogy az alkalmazandó jog azon ország joga, amelyben a házastársak a házasságkötést követően szokásos tartózkodási helyet létesítenek. Amennyiben ezt követően mindkét házastárs másik országban létesít szokásos tartózkodási helyet, és ott legalább két évig élnek, ez utóbbi ország jogát kell alkalmazni. Amennyiben azonban a házasság alatt mindkét házastárs rendelkezett már szokásos tartózkodási hellyel az adott államban, vagy mindkét házastárs az adott állam állampolgára, ezen állam jogát a szokásos tartózkodási helyük létesítésének pillanatától alkalmazni kell.

A törvény 5. szakasza rögzíti, hogy a jogválasztási megállapodás akkor érvényes, ha összhangban van az ügylet időpontjában a házastársak vagyonára alkalmazandó joggal. Amennyiben a jogválasztási megállapodást a felek az esküvőt megelőzően kötik, a megállapodás akkor érvényes, ha összhangban

van a házastársak házasságkötésekor alkalmazandóvá váló joggal. A jogválasztási megállapodás alaki szempontból akkor érvényes, ha megfelel az azon állam jogában foglalt alaki követelményeknek, amelyben a megállapodást megkötötték, vagy amelyben a házastársak szokásos tartózkodási hellyel rendelkeznek.

A házasság, az örökbefogadás és a gondnokság vonatkozásában bizonyos nemzetközi jogviszonyokról szóló rendelet különös szabályokat rögzít a skandináv ügyek vonatkozásában.

3.7 Öröklés, végintézkedések

A végrendeletekkel és az örökléssel kapcsolatos kollíziós jogi kérdéseket az öröklési ügyekre irányadó joghatóságról, az alkalmazandó jogról, az öröklési ügyekben hozott határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az öröklési ügyekben kiállított közokiratok elfogadásáról és végrehajtásáról, valamint az európai öröklési bizonyítvány bevezetéséről szóló, 2012. július 4-i 650/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet szabályozza. A rendeletben szereplő kollíziós szabályok attól függetlenül alkalmazandók, hogy a nemzetközi kapcsolat tagállammal vagy más állammal áll-e fenn.

A végrendelet alaki érvényességét illetően ugyanakkor a végrendeleti intézkedések szabályaival kapcsolatos kollíziókról szóló 1961. évi hágai egyezményt a belső jogba átültető, a nemzetközi helyzetekben történő öröklésről szóló törvény (*Lagen [2015: 417] om arv i internationella situationer*) 2. fejezetének 3. szakasza különös rendelkezéseket tartalmaz. A végrendelet akkor minősül alakilag érvényesnek, ha alakilag megfelel a végrendelező általi megtételének helye, vagy egyébként a végrendelező szokásos tartózkodási helye szerinti jognak vagy azon állam jogának, amelynek állampolgárságával a végrendelező a végrendelet megtételének vagy elhalálkozásának időpontjában rendelkezett. Ingatlannal kapcsolatos rendelkezés alaki szempontból akkor érvényes, ha alakilag megfelel az ingatlan fekvésének helye szerinti jognak. Ugyanezen szabályok vonatkoznak a végrendeletek visszavonására is. A visszavonás akkor is érvényes, ha megfelel bármely olyan jognak, amely szerint a végrendelet alaki szempontból érvényes.

3.8 Ingatlan

A vagyonjog kizárólag a hajókat és légi járműveket, a pénzügyi eszközöket és a jogellenesen elvitt kulturális tárgyakat érintő egyes esetekre és a skandináv fizetéseképtelenségi egyezmény, valamint a fizetéseképtelenségi rendelet által szabályozott bizonyos helyzetekre tartalmaz frott kollíziós szabályokat.

Az ingó vagy ingatlan megvásárlására vagy jelzáloggal való megterhelésére vonatkozó vagyonjogi hatásokat például azon ország joga szerint kell megítélni, amelynek területén a vagyontárgy a vétel vagy jelzáloggal való megterhelés időpontjában található. E jog határozza meg a vagyoni jogok természetét, a vagyoni jogok keletkezésének és megszűnésének módját, az esetleges alaki követelményeket, és hogy a tulajdoni jog harmadik felekkel szemben milyen jogokat biztosít.

Ami a külföldi biztosítéki jogokat illeti, az állandó ítélkezési gyakorlat szerint amennyiben a biztosítéki jog keletkezésének időpontjában az eladó tudta, hogy a vagyontárgy Svédországba kerül, és hogy a biztosítéki jog Svédországban nem érvényes, a svéd jogban foglalt követelményeket teljesítő biztosítékot kell beszereznie. Ezenfelül a külföldi biztosítéki jog nem rendelkezik joghatással, ha a vagyontárgy Svédországba hozását követően eltelt bizonyos idő. Úgy kell tekinteni, hogy a külföldi hitelezőnek volt ideje új biztosíték beszerzésére vagy az adósság behajtására.

3.9 Fizetéseképtelenség

Svéd fizetéseképtelenségi helyzetben a svéd jog alkalmazandó magára az eljárásra és a fizetéseképtelenséggel kapcsolatos más kérdésekre, például az eljárás megindításának feltételeire.

Másik skandináv országot érintő esetekben az alkalmazandó jog meghatározására különös szabályok vonatkoznak, amelyek a fizetéseképtelenségről szóló 1933. évi skandináv egyezményen alapulnak, és amelyeket egy 1981-ben hatályba léptetett jogszabály ültetett át a svéd jogba. Finnország vonatkozásában mindazonáltal a fizetéseképtelenségi rendelet az irányadó (lásd lent); Izland vonatkozásában pedig az 1934. évi korábbi jogszabály alkalmazandó. A fizetéseképtelenségről szóló skandináv egyezményben szereplő általános szabály szerint a valamely szerződő államban folyó fizetéseképtelenségi eljárás hatálya kiterjed az adósnak egy másik szerződő államban fekvő vagyontárgyára. Az adós vagyona feletti ellenőrzési jogához és a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyon tartalmához hasonló kérdésekre általában a fizetéseképtelenségi eljárás helye szerinti ország joga az irányadó.

A fizetéseképtelenségi rendelet a más uniós tagállamokat érintő ügyek tekintetében tartalmaz különös szabályokat.

Utolsó frissítés: 13/04/2018

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg. Az egyes tagállamok által gondozott, e honlapon helyet kapott nemzeti tartalmak frissítése jelenleg zajlik, tekintettel az Egyesült Királyság kilépésére az Európai Unióból. Előfordulhat, hogy néhány részlet elkerülte a figyelmünket, és egy adott weboldal még nem tükrözi a megváltozott helyzetet. Igyekszünk mihamarabb naprakésszé tenni a teljes tartalmat.